

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU
Yhdessä enemmän

Taloushallinnon opetuksen kehittäminen työelämän sähköistyessä

Fagerström, Katarina; Niinistö, Kristiina

2016 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

Taloushallinnon opetuksen kehittäminen työelämän
sähköistyessä

Fagerström Katarina,
Niinistö Kristiina
Liiketalous
Opinnäytetyö
Joulukuu, 2016

Fagerström Katarina, Niinistö Kristiina

Taloushallinnon opetuksen kehittäminen työelämän sähköistyessä

Vuosi 2016 Sivumäärä 73

Sähköiset järjestelmät ovat isossa roolissa nykypäivän taloushallinnon toiminnoissa. Huomasimme tämän työskennellessämme itse taloushallinnon alalla. Useat työnantajat toivovat työnhakijan osaavan jo käyttää joitakin taloushallinnon sähköisiä järjestelmiä, minkä takia niitä tulisi käyttää enemmän opetuksessa. Uskomme, että ammattikorkeakouluilla on kehitettävää sähköisten järjestelmien hyödyntämisessä taloushallinnon opetuksessa. Keskityimme tässä opinnäytetyössä Laurea-ammattikorkeakoulun taloushallinnon ja rahoituksen suuntautumisalan kehittämiseen liiketalouden koulutusohjelmassa.

Lähdimme selvittämään, vastaako Laurea-ammattikorkeakoulun taloushallinnon opetus nykypäivän työelämän osaamisvaatimuksia. Opinnäytetyön tavoitteena on löytää vaihtoehtoisia tapoja kehittää opetusta enemmän tulevaisuuden työelämän osaamistarpeita vastaaviksi. Sähköistyminen on lisääntynyt 2000-luvulla työelämässä merkittävästi. Työelämän osaamisvaatimukset ovat muuttuneet. Taloushallinnon alalla työtehtävät ovat kehittyneet monipuolisemmiksi ja saaneet uusia ulottuvuuksia. Työtehtävillä ei ole enää selviä rajoja, vaan sähköistymisen myötä taloushallinnon asiantuntijoilta vaaditaan enemmän esimerkiksi konsultointia.

Pohjustamme opinnäytetyötämme teoreettisessa viitekehyksessä kertomalla taloushallinnosta ja sen sähköistymisestä sekä sähköistymisen vaikutuksista työtehtäviin. Koska tarkoituksena on kehittää opetusta, huomioimme viitekehyksessä myös ammatillisen kasvatuksen ammattikorkeakoulussa. Avaamme opinnäytetyössämme Laurea-ammattikorkeakoulun taloushallinnon kurssivalikoimaa käyttämällä esimerkkinä Leppävaaran kampuksen kurssitarjontaa. Selvitämme, miten kurssien osaamistavoitteet kohtaa työelämän osaamisvaatimukset. Nostamme esiin myös juridisen näkökulman koskien ammattikorkeakoulun toimintaa.

Tutkimuksellinen osio koostuu kvantitatiivisesta ja kvalitatiivisesta tutkimuksesta. Kvantitatiiviseksi tutkimusmenetelmäksi valitsimme kyselytutkimuksen, sillä uskoimme saavamme siihen kattavasti vastauksia. Kyselyn tavoitteena oli kerätä materiaalia taloushallinnon opetuksen hyvistä sekä huonoista puolista pitäen mielessä sähköisten järjestelmien näkökulman. Erityisesti tarkastelemme tilannetta opiskelijan siirtyessä koulunpenkiltä työelämään. Valitsimme tutkimuksen toiseksi vaiheeksi kvalitatiivisen 6-3-5-brainwriting-ideointimenetelmän. Ideointityöpajaan osallistui neljä Laurea-ammattikorkeakoulun taloushallinnon ja rahoituksen lehtoria. 6-3-5-brainwriting-tekniikan tarkoituksena on kehittää paljon ideoita lyhyessä ajassa. Työpajan tavoitteena oli tuottaa kehitysideoita kyselytutkimuksen tuloksiin.

Opiskelijat kokevat, että taloushallinnon sähköisten järjestelmien sisäistäminen työelämään siirryttäessä ei ole haasteellista. Toisaalta opiskelijat kuitenkin toivovat, että opetuksessa käytettäisiin enemmän erilaisia taloushallinnon sähköisiä järjestelmiä. Lisäksi opetukseen haluttaisiin lisätä enemmän käytännönläheisiä harjoitteita. Lehtorit ovat opiskelijoiden kanssa samaa mieltä siitä, että sähköisiä järjestelmiä tulisi lisätä opetukseen. Lehtoreiden kehitysideoissa korostui myös yritysysteistyö. Tutkimuksen tuotoksena muodostui kehittämisideoita taloushallinnon opetukseen ammattikorkeakouluissa.

Asiasanat: taloushallinto, opetuksen kehittäminen, sähköistyminen, työelämälähtöisyys

Fagerström Katarina, Niinistö Kristiina

The development of financial management education for an increasingly digital workplace

Year	2016	Pages	73
------	------	-------	----

Electronic systems play an important role in today's financial management operations. Most employers prefer job seekers who are already skilled with some electronic financial systems and education programmes should thus reflect this need. We set out to explore whether the teaching methods of financial management at Laurea University of Applied Sciences is at the level of today's work skills requirements.

The objective of this thesis was to find alternative ways to further develop education methodologies that meet the real-world applications and practical skills required in today's job market. The adoption of digital technologies has increased dramatically in the work place as a whole in the 21st century. The skill requirements of today's working life have changed. In the industry of financial management work assignments require more versatility and a breadth of knowledge to be completed successfully. The work assignments no longer have clear boundaries and experts in financial management are often regarded as consultants for digital workplace skills.

In the theoretical framework of the thesis financial management and the impact of electrification are examined at the level of individual work assignments. In addition, the development of professional education is considered, and a selection of courses in financial management at Laurea University of Applied Sciences from the Leppävaara campus are analysed. The report examines whether the course learning outcomes meet up with the competence demands of working life. The legal perspective regarding the operation of university of applied sciences is also taken into account.

The research utilizes quantitative and qualitative approaches. As a quantitative research method, a survey was implemented in order to receive the most comprehensive data points. The objective of the survey was to examine the advantages and disadvantages of the teaching of financial management from the perspective of electronic systems. In particular, the situation of a student's transition into working life was explored. For the second phase of the research a qualitative 6-3-5 brainwriting method was selected. The brainwriting workshop was attended by four lecturers of Laurea University of Applied Sciences. The purpose of 6-3-5 method was to develop a multitude of ideas in a short period of time. The objective of the workshop was to generate new development ideas based on the survey results.

The results showed that students feel that internalizing the electronic systems of financial management is not challenging when transitioning into working life. On the other hand, however, the students desire a higher utilization of electronic systems in the financial study curriculum. In addition, the students wish for more hands-on exercises. The lecturers agree with the students that training in the use of electronic systems should be added to the course work. In addition, the lecturers emphasized the importance of corporate co-operation. As an outcome of our research new ideas for the development of financial management education in universities of applied sciences were proposed.

Keywords: financial management, development of education, electrification, business oriented

Sisällys

1	Johdanto.....	7
1.1	Työn taustat.....	8
1.2	Tutkimusongelma ja työn tavoitteet	9
1.3	Tutkimuksen rajaus ja tutkimuskysymykset	9
1.4	Laurea-ammattikorkeakoulu toimeksiantajana	10
2	Taloushallinto käsitteenä	11
2.1	Taloushallinnon työtehtävät	15
2.2	Sähköistyvä taloushallinto työelämässä	18
2.3	Taloushallinnon tulevaisuus	20
3	Opetus ja oppiminen	21
3.1	Perustietoa opetuksesta	22
3.2	Ammattiin oppiminen ammattikorkeakoulussa	23
3.3	Ammatillinen kasvu	24
3.4	Opetuksen tulevaisuus	26
4	Ammattikorkeakouluasetukset ja -lait	28
4.1	Ammattikorkeakoulun tehtävä.....	28
4.2	Ammattikorkeakoulussa annettava opetus	29
4.3	Ammattikorkeakoulu juridisesta näkökulmasta	30
5	Taloushallinnon opetus Laureassa.....	33
5.1	Taloushallinnon opetuksen sisältö.....	33
5.2	Opetuksen tulevaisuus Laureassa.....	37
6	Kvantitatiivinen tutkimusvaihe	37
6.1	Kyselytutkimus.....	38
6.2	Kyselyn toteutus.....	39
6.3	Kyselytutkimuksen tulokset	40
6.4	Luotettavuuden arviointi	43
6.5	Tulosten analysointi ja johtopäätökset	44
7	Kvalitatiivinen tutkimusvaihe	45
7.1	Brainwriting: 6-3-5-metodi	46
7.2	Työpajan toteutus	47
7.3	Työpajan tulokset	50
7.4	Luotettavuuden arviointi	52
7.5	Tulosten analysointi ja johtopäätökset	53
8	Yhteisanalyysi molemmista tutkimusvaiheista.....	54
8.1	Johtopäätökset tutkimuskysymyksiin	55
8.2	Kehittämisaalueet	56
8.3	Kehitysideat	56
9	Tutkimuksen luotettavuus ja jatkotutkimukset	60

9.1	Luotettavuuden arviointi	60
9.2	Jatkotutkimukset.....	61
	Lähteet	63
	Kuviot.....	67
	Taulukot	68
	Liitteet.....	69

1 Johdanto

Taloushallinnon ala on kokenut muutoksia 2000-luvulta tähän päivään asti. Jatkuva digitalisointumisen ja teknologian kehittyminen avittavat tulevaisuudessakin alan modernisoitumista. Kehitystä on tapahtunut sekä työelämässä ja taloushallinnon työtehtävissä, että taloushallinnon opetuksessa. Teknolוגiateollisuuden vahvistuminen ja sen vauhdikas kasvu 2000-luvulla ovat muuttaneet yritysten taloushallinnon käytänteitä digitaalisemmiksi. Yritysten taloushallinnossa on otettu käyttöön erilaisia sähköisiä järjestelmiä ja pilvipalveluita. Lisäksi sähköisten järjestelmien tarjonta on laajentunut. Markkinoilla on enemmän vaihtoehtoja ja jokainen yritys pystyy valitsemaan haluamansa sähköisten järjestelmien kokonaisuuden, joka sopii juuri kyseisen yrityksen taloushallinnon tarpeisiin. Yhdellä yrityksellä voi olla hyvin monta eri sähköistä taloushallinnon järjestelmää tai jonkinlainen eri sähköisten järjestelmien kokonaisuus. Taloushallinnon työtehtävissä joutuu monesti opettelemaan erilaisten järjestelmien käyttöä, jollei niitä jo entuudestaan hallitse. Joissakin työpaikkailmoituksissa on jopa vaatimuksena, että työnhakija osaa käyttää sujuvasti jotakin yrityksen käytössä olevaa järjestelmää.

Taloushallinnon sähköistyminen on tuonut paljon hyötyjä yrityksille. Muun muassa käsin tehtävien töiden määrä on vähentynyt, sillä jotkut käsin suoritettavat tehtävät ovat helpompia ja nopeampia tehdä sähköisillä järjestelmillä. Sähköiset taloushallinnon järjestelmät ovat mahdollistaneet paremman talouden seurannan ja siitä viestimisen esimerkiksi talousosaston sekä muiden yrityksen osastojen välillä, jopa organisaatioiden välillä. Sähköistymisen ansiosta kommunikointi kansainvälisissä yrityksissä on helpottunut, kun haluttu sanoma voidaan välittää järjestelmien kautta reaaliajassa eteenpäin. Toisaalta sähköiset järjestelmät ovat kalliita ja vaativat jatkuvaa kehitystyötä ja resursseja jatkuvasti kehittyvän teknologian kannalta. Sähköistymisen hyötyinä ovat muun muassa prosessien ja toimintojen tehostaminen, raportoinnin parantuminen sekä arkistoinnin helpottuminen. Digitalisaatio tuo paljon uusia mahdollisuuksia kehittää taloushallinnon alaa entisestään.

Taloushallinnon opetuksessa, esimerkiksi tradenomien koulutuksessa ammattikorkeakouluissa, opetetaan nykypäivänä jonkin verran sähköisten järjestelmien käyttöä. Opetussuunnitelmat vaihtuvat tietyin väliajoin, kun ympäröivä yhteiskunta, työelämä ja -markkinat sekä tulevaisuuden odotukset muuttuvat. Sähköistyminen on integroitunut vahvasti työelämään ja työtehtäviin, mutta onko taloushallinnon opetus pysynyt digitalisaation tuoman muutoksen mukana? Sähköisten taloushallinnon järjestelmien käyttö on yleistynyt 2000-luvulla tradenomikoulutuksen opetuksessa, mutta taloushallinnon opetus perustuu kuitenkin itseoppimiseen kirjojen avulla sekä käsin tehtävään työhön. Lisäksi oppimisvälineenä käytetään tietokonetta informaation hakuun sekä taulukkolaskennan opettelemiseen. Oppimisen ja opetuksen tulevaisuus kehittyy siinä missä työelämäkin. Nykyisin ammattikorkeakoulut tekevät jonkin verran yritysyhteistyötä erilaisten yritysten kanssa. Markkinoinnin ja viestinnän opetuksessa hyödynnetään

monesti yritys yhteistyötoimintaa. Olisiko mahdollista tuoda enemmän tällaista opetusmetodia ja ajattelutapaa myös taloushallinnon kursseille?

Tämä opinnäytetyö keskittyy taloushallinnon opetukseen Laurea-ammattikorkeakoulun tradenomikoulutuksessa liiketalouden koulutusohjelmassa. Opinnäytetyön teoreettisessa viitekehässä käsitellään taloushallintoa yleisesti sekä taloushallinnon työtehtäviä ja alan sähköistymistä. Lisäksi työn teoriaosuudessa pureudutaan opetukseen ja oppimiseen sekä taloushallinnon opetukseen Laurea-ammattikorkeakoulussa. Teoria sisältää myös pohdintaa sähköistymisen vaikutuksista sekä opetukseen että työelämään nykyhetkessä ja tulevaisuudessa.

Opinnäytteen tutkimuksellinen osio koostuu kaksivaiheisesta tutkimuksesta. Ensimmäisessä vaiheessa toteutetaan kvantitatiivinen kyselytutkimus entisille sekä nykyisille Laurean liiketalouden tradenomiopiskelijoille. Kyselyllä selvitetään, missä taloushallinnon opetuksessa on onnistuttu ja missä olisi parantamisen varaa. Kyselyn pohjalta työ etenee tutkimuksen toiseen vaiheeseen eli kehittämisvaiheeseen, jossa käytetään kvalitatiivista tutkimusmenetelmää. Tarkoituksena on toteuttaa työpajamenetelmällä kehittämisistunto Laurea-ammattikorkeakoulun taloushallinnon ja rahoituksen lehtoreille. Kvalitatiivisen tutkimusvaiheen tuloksista voidaan luoda kehittämisideoita sekä johtopäätöksiä opinnäytetyön varsinaiseen tutkimuskysymykseen.

1.1 Työn taustat

Idea opinnäytetyön aiheeseen löytyi opinnoista työelämään siirtymisen kautta. Taloushallinnon työtehtävät sisältävät hyvin paljon työskentelyä tietokoneella sähköisten järjestelmien parissa. Monien eri sähköisten järjestelmien käyttöönotto ja opettelu samanaikaisesti voi aluksi tuntua haasteelliselta. Omien kokemustemme pohjalta tuntui siltä, että oma koulutuksemme ei ole tarjonnut riittävästi opetusta liittyen sähköisten järjestelmien käyttöön taloushallinnossa.

Työelämässä otetaan käyttöön jatkuvasti uusia järjestelmiä sekä kehitetään vanhempia paremmiksi ja enemmän tulevaisuuden vaatimuksia vastaaviksi. Ammattikorkeakoulu, jossa opiskelemme, tarjoaa mahdollisuuden vain muutaman taloushallinnon järjestelmän käytön opetteluun. Eri ammattikorkeakouluissa on käytössä eri järjestelmät ja järjestelmien käyttö vaihtelee kurseittain riippuen siitä, minkä kurssin valitsee omaan henkilökohtaiseen opetussuunnitelmaansa. Jäimme kaipaamaan enemmän koulutusta sähköisten järjestelmien maailmaan ja siihen, kuinka paljon erilaisia järjestelmiä työelämässä yritykset käyttävät. Sähköisten järjestelmien tietäminen sekä niiden toimintaperiaatteiden ymmärtäminen auttaisivat valmistuvaa tradenomia työmarkkinoilla. Koulutuksen tarkoituksena on valmistella ja sivistää opiskelija työelämään valitsemallaan alalla. Sähköistyminen on selvä trendi nykyisin. Toimintoja ja prosesseja sähköistetään entistä enemmän ja näin ollen valmistuvilta tradenomeilta

odotetaan järjestelmien hyvää osaamista tai hyvin nopeaa omaksumista sekä ymmärtämistä. Opinnäytetyön aihe on hyvin ajankohtainen. Työelämän sähköistyessä jatkuvasti, myös opetuksessa tulisi huomioida työelämän muutokset sekä tulevaisuuden osaamistarpeet.

1.2 Tutkimusongelma ja työn tavoitteet

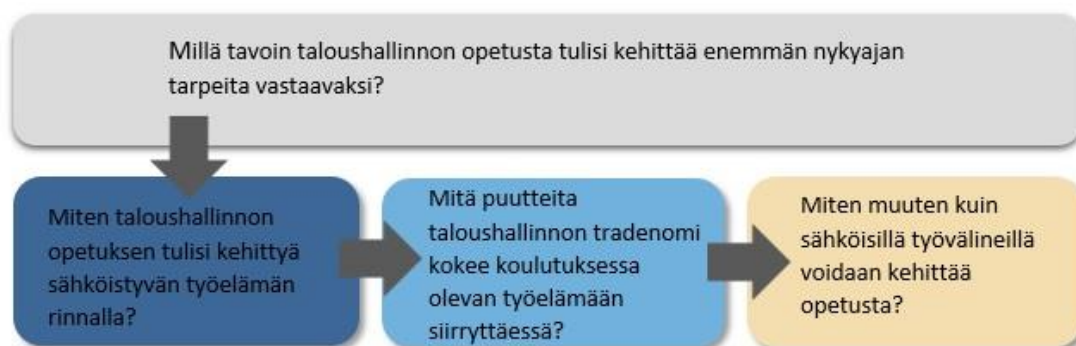
Tarkoituksenamme oli selvittää tässä opinnäytetyössä kehitysideoita taloushallinnon opetuksen ammattikorkeakouluissa, jotka valmistelisivat tradenomiopiskelijat paremmin työelämään. Muotoilimme opinnäytetyön tutkimusongelmaksi: Millä tavoin taloushallinnon opetusta tulisi kehittää enemmän nykyajan tarpeita vastaavaksi ammattikorkeakoulujen tradenomikoulutuksen liiketalouden koulutusohjelmassa?

Opetuksen tulisi olla ajan tasalla, kehittyvää sekä monimuotoista, jotta nykypäivän ja tulevaisuuden tarpeet koulutuksessa tulisi huomioitua mahdollisimman hyvin. Pyrimme opinnäytetyöhön kuuluvan kaksivaiheisen tutkimuksen avulla selvittämään, mikä on ollut taloushallinnon opetuksessa hyvää ja missä olisi tarvetta kehittämiseksi. Tutkimusvaiheissa menetelminä käytimme ensin kvantitatiivista tutkimusmenetelmää ja sen jälkeen kvalitatiivista menetelmää. Kvantitatiivisen tutkimuksen tavoitteena oli kerätä vastauksia, joista pyrittiin ideoimaan tutkimuksen toisessa vaiheessa kvalitatiivisella kehitysmenetelmällä uusia ideoita.

Ensimmäisen tutkimusvaiheen jälkeen tarkoituksena oli löytää kehittämisideoita kvalitatiivisella työpajamenetelmällä. Työpajamenetelmää hyödynnetään myös monesti palvelumuotoilussa (service design), joka on suosittu lähestymistapa erilaisten palvelukonseptien testaamiseen ja konkretisointiin (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2014, 71-75). Tässä opinnäytetyössä kvalitatiivisen työpajan tarkoituksena oli saavuttaa ja kerätä uusia ideoita sekä ajatuksia parantamaan opetusta. Kehittämisvaiheen tavoitteena oli kehittää ideoita ensimmäisestä eli kvantitatiivisesta tutkimusvaiheesta saatuihin vastauksiin sekä näin ollen myös opinnäytetyön tutkimuskysymykseen.

1.3 Tutkimuksen rajaus ja tutkimuskysymykset

Kuten edellä on mainittu, tutkimusongelmanamme oli pohtia millä tavoin taloushallinnon opetusta tulisi kehittää enemmän nykyajan tarpeita vastaavaksi ammattikorkeakoulujen tradenomikoulutuksen liiketalouden koulutusohjelmassa (Kuvio 1). Valitsimme näkökulmaksi työn aiheeseen opiskelijoiden hyödyt opetuksen kehittämisestä. Tutkimuksessa keskityimme erityisesti sähköistyvään työelämään ja opetuksen tulevaisuuteen taloushallinnon alalla ammattikorkeakoulutuksessa.

Kuvio 1 Tutkimusongelma ja tutkimuskysymykset

Opinnäytetyössä keskitymme Laurea-ammattikorkeakoulun Leppävaaran kampuksen liiketalouden koulutusohjelman taloushallinto ja rahoitus -suuntautumisvaihtoehtoon. Rajasimme kehityskohteeksi ainoastaan Leppävaaran taloushallinnon ja rahoituksen, sillä olemme molemmat opiskelleet Leppävaaran kampuksella ja halusimme lähteä kehittämään kyseisen kampuksen opetusta enemmän tulevaisuuden tarpeita vastaavaksi.

Opinnäytetyön päätutkimuskysymys oli: miten taloushallinnon opetuksen tulisi kehittyä sähköistyvän työelämän rinnalla. Lisäksi muita työn tutkimuskysymyksiä olivat: mitä puutteita taloushallinnon opiskelija kokee koulutuksessa olevan siirryttäessä työelämään ja miten muuten kuin sähköisillä työvälineillä voidaan kehittää opetusta. Ensimmäisen tutkimusvaiheen avulla tavoitteena oli vastata ja tehdä johtopäätöksiä siihen, mitä puutteita tradenomit ovat kokeneet siirtyessään koulutuksesta työelämään. Kehittämisvaiheen tavoitteena oli löytää vastauksia siihen, mitä muita työvälineitä tai metodeja taloushallinnon opetuksessa voitaisiin hyödyntää sähköisten järjestelmien lisäksi. Ensimmäisen tutkimusvaiheen sekä toisen tutkimus- eli kehittämisvaiheen analyyseistä sekä johtopäätöksistä oli tavoitteena saada vastaus päätutkimuskysymykseen eli siihen, miten taloushallinnon opetuksen tulisi kehittyä sähköistyvän työelämän rinnalla.

1.4 Laurea-ammattikorkeakoulu toimeksiantajana

Laurea-ammattikorkeakoululla on seitsemän kampusta: Hyvinkää, Kerava, Leppävaara, Lohja, Otaniemi, Porvoo ja Tikkurila. Kevään 2017 alemman ammattikorkeakoulututkinnon yhteishaussa on kahdeksan päivätoteutuksen koulutusohjelmaa, kun taas monimuotototeutuksessa on kuusi. Laureassa voi myös suorittaa ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon. Hakukohteita on viisi syksyllä 2016 alkaneessa koulutuksessa, joiden lisäksi voi valmistua neljässä eri keväällä 2017 alkavassa koulutusohjelmassa. Laurea-ammattikorkeakoulussa voi valmistua tradenomiksi, restonomiksi, sairaanhoitajaksi, terveydenhoitajaksi, fysioterapeutiksi, sosionomiksi ja estenomiksi. (Yhteyshaun hakukohteet 2016.)

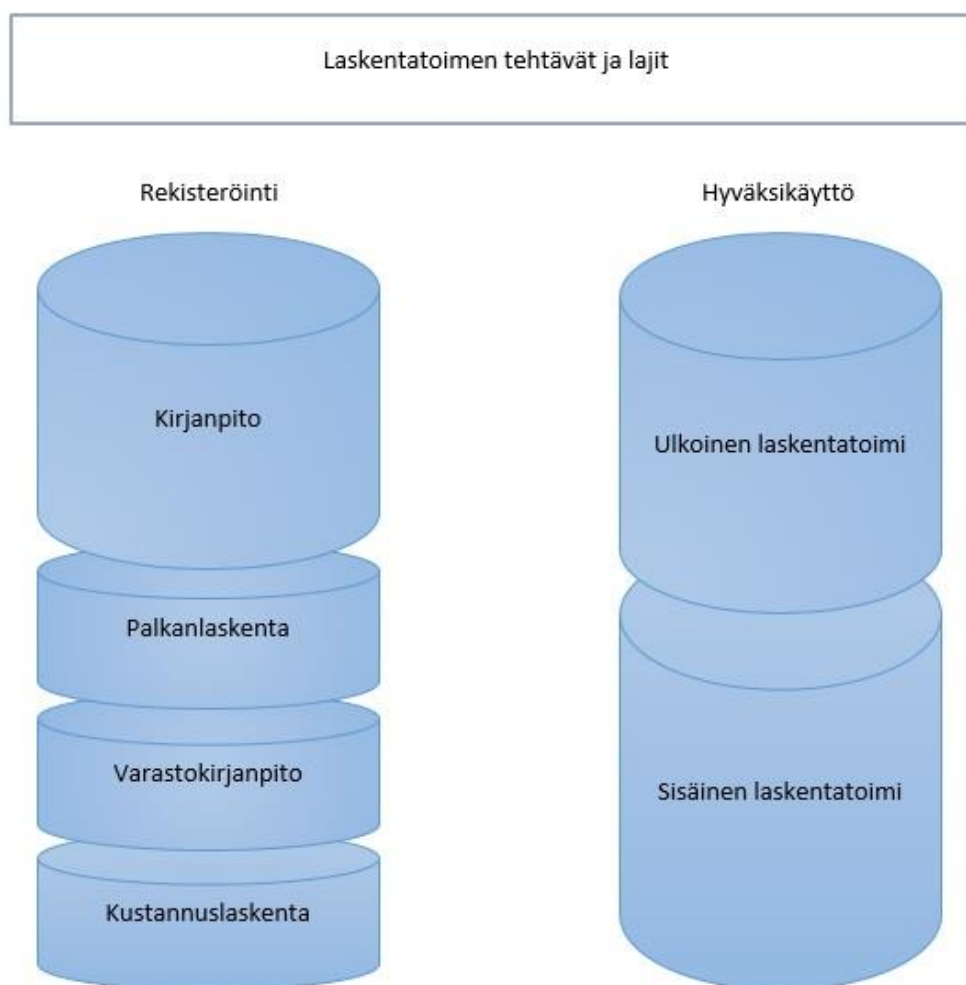
Laurea-ammattikorkeakoulun strateginen tavoite on, että ammatillinen osaaminen, joka syntyy Laureassa, on ainutlaatuista ja vastaa työelämän tarpeisiin. Learning by Developing eli kehittämispohjaisen oppimisen mallin tarkoituksena on taata työelämäyhteyden ja yhteiskehityksen opintojen läpi. Digitalisaatio myös huomioidaan Laurean koulutuksessa ja siksi se on läsnä kaikilla aloilla. (Työelämään integroitunut korkeakoulu 2016.)

Tutkittaessa Laurea-ammattikorkeakoulun opiskelijoita, henkilökuntaa tai Laurean organisaatiota, tulee tutkijan saada tutkimuslupa. Tutkimusluvan meille myönsi Hilikka Heinonen 13.10.2016, mikä tarkoitti, että tutkimus oli mahdollista toteuttaa Laurea-ammattikorkeakoulun sisäisenä tutkimuksena. Myönteinen päätös antoi meille luvan tutkia Laurean opiskelijoita ja lehtoreita. Saimme myös oikeudet käyttää liiketalouden koulutusohjelman massasähköpostiosoitteita eri kampuksille.

Toimeksiantajana opinnäytetyössä toimi Laurea-ammattikorkeakoulun kehittämisspäällikkö Outi Perhiö. Saimme Perhiön mukaan toimeksiantajaksi opinnäytetyön työstämisen loppupuolella. Otimme yhteyttä kehittämisspäällikköön sähköpostin välityksellä ja kerroimme aiheestamme. Hän kiinnostui aiheestamme, sillä se oli ajankohtainen uusien kurssien suunnittelun kannalta. Tapasimme Perhiön Laurean Leppävaaran kampuksella 22.11.2016 ja hän sanoi toivovansa konkreettisia ideoita taloushallinnon opetuksen sekä kurssivalikoiman kehittämiseksi Laureassa.

2 Taloushallinto käsitteenä

Yritysten taloushallinto pitää sisällään muun muassa kirjanpitoa, laskujen maksamista, laskutusta, tilausten lähetystä, vero- ja työnantajailmoitusten lähetystä ja palkanlaskentaa. Taloushallinto on käsitteenä laaja ja se kattaa enemmän asioita kuin pelkästään laskentatoimen. Taloushallinnon avulla yritys pystyy seuraamaan taloudellisia tapahtumia ja myös raportoimaan liiketoiminnasta sidosryhmille. Laskentatoimen osa-alueet voidaan jakaa kahteen erilaista taloudellista informaatiota tuottavaan osaan näiden sidosryhmien perusteella. Laskentatoimi voidaan myös jakaa tietojen rekisteröintiin sekä tietojen hyväksikäyttämiseen. Rekisteröinti pääasiassa käsittää kirjanpidon, johon kirjataan tiedot yrityksen kanssakäymisistä eri sidosryhmien kanssa. Hyväksikäyttölaskelmiin luetaan sekä sisäisen että ulkoisen laskentatoimen tuottamia raportteja. Rekisteröinti- ja hyväksikäyttötehtävät ovat sidoksissa toisiinsa siten, että mitä paremmin rekisteröinnit ovat tehty, sitä paremmin hyväksikäyttötehtävä voidaan tehdä. Näin ollen laskelmat ja raportit ovat luotettavampia, kun kirjanpito on mahdollisimman virheetön. Kuviossa 2 on jaoteltu laskentatoimen tehtävät ja lajit rekisteröinti-tehtäviin sekä hyväksikäyttötehtäviin. (Yrittäjät 2014; Tomperi 2013, 9.)

Kuvio 2 Laskentatoimen tehtävät ja lajit (Tomperi 2013, 10).

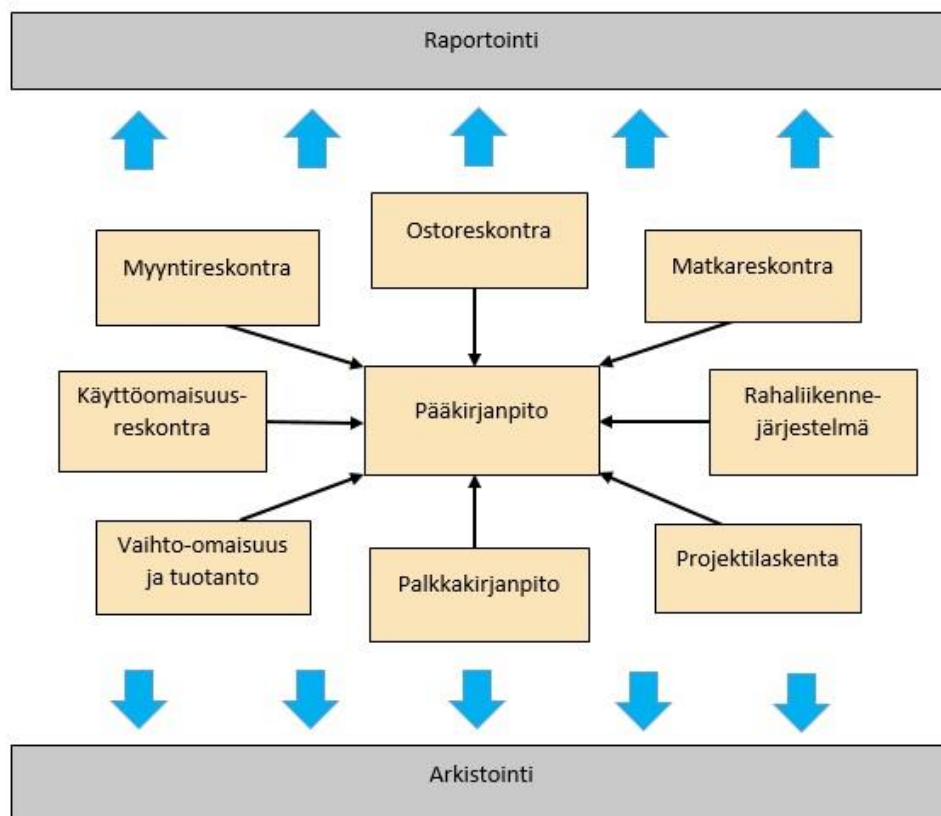
Ulkoisen laskentatoimen eli kirjanpito tuottaa informaatiota organisaation ulkopuolisille sidosryhmille. Esimerkiksi veroilmoitukset ja muut työnantajailmoitukset ovat tällaisia. Ulkoisen laskentatoimen tehtävänä on tuottaa yrityksen kirjanpidon pohjalta tilinpäätös, joka sisältää tuloslaskelmat ja taseet sekä mahdolliset rahoituslaskelmat. Tilinpäätökseen voi lisäksi kuulua myös liitetiedostoja sekä muita raportteja. Ulkoisen laskentatoimen tarkoituksena on kuvata yrityksen rahaprosesseja. Kirjanpidon ja tilinpäätöksen tarkoituksena on selvittää yrityksen liiketoiminnan tulos. Tilinpäätöstä ja tilinpäätökseen kuuluvia raportteja sekä yrityksen toimintakertomusta käytetään esimerkiksi analysoidessa yrityksen maksuvalmiutta ja luottokelpoisuutta. Lisäksi niiden pohjalta voidaan arvioida, onko yritykseen kannattavaa sijoittaa. (Lahti & Salminen 2008, 14; Tomperi 2013, 9-11; Kinnunen, Laitinen, Laitinen, Leppiniemi & Puttonen 2007, 5-6.)

Laissa määritellään muun muassa millaiset yritykset, yhtiöt tai yhdistykset ovat kirjanpitolovelvollisia. Kirjanpitolain 1 luvun 1 §:n mukaan toiminnan laatu sekä toimintaa harjoittavan oikeudellinen muoto vaikuttavat kirjanpitolovelvollisuuteen. Kirjanpitolovelvollisuus koskee esimerkiksi avointa yhtiötä, kommandiittiyhtiötä, osakeyhtiötä, osuuskuntaa, yhdistystä, säätiötä sekä yksityisoikeudellista oikeushenkilöä. Myös jotkut raportit, kuten veroilmoitukset, ovat lakisääteisiä. (Lahti & Salminen 2008, 14; Tomperi 2013, 9-11.)

Sisäinen laskentatoimi eli johdon laskentatoimi keskittyy palvelemaan yrityksen johtamista antamalla tarpeellista taloudellista informaatiota. Sisäisessä laskentatoimessa tuotetut raportit ja laskelmat voidaan jakaa suunnittelua avustaviin laskelmiin, toimeenpanolaskelmiin sekä tarkkailu- ja informointilaskelmiin. Suunnittelulaskelmiin kuuluvat esimerkiksi vaihtoehtolaskelmat, jotka auttavat johtoa päätöksenteossa suunnitteluvaiheessa. Suunnittelulaskelmiin kuuluvat tavoitelaskelmat tehdään toimeenpanoa varten. Sisäisessä laskentatoimessa on käytäntöön vakiintunut tiettyjä toimintatapoja. Erilaisten laskelmien tuottamiseen on omat laskenta- ja päättelymenetelmänsä. Sisäisen laskentatoimen laskelmien tuottamisesta ei ole säädelty tarkemmin laissa. (Lahti & Salminen 2008, 14; Tomperi 2013, 9-11; Kinnunen, Laitinen, Laitinen, Leppiniemi & Puttonen 2007, 5-6.)

Ulkoisen sekä sisäisen laskentatoimen tuottamalla informaatiolla on suuri merkitys yrityksen johtamisessa. Taloudellisen informaation sekä laskentatoimen muun tuottaman informaation avulla pyritään ensisijaisesti vastaamaan johdon päätöksentekoon liittyviin kysymyksiin. Informaatiota tarvitaan esimerkiksi, kun yrityksen strategioita hiotaan, suunnitellaan yrityksen toimintaa, resurssien oikeanlaisessa kohdentamisessa, arvojen korostamisessa, liiketoiminnan kehittämisessä ja omistajaohjauksessa sekä yrityksen sisäisessä valvonnassa. (Kinnunen, Laitinen, Laitinen, Leppiniemi & Puttonen 2007, 5-6, 81.)

Taloushallinto on käsitteenä laaja ja siihen kuuluu laskentatoimen lisäksi paljon muutakin. Kuviossa 3 kuvastetaan taloushallinnon kokonaisuutta, johon kuuluu pääkirjanpito, sen esiprosessit, raportointi ja arkistointi. Muita taloushallintoon kuuluvia osa-alueita ovat osto- ja myyntireskontra. Ostoreskontra tarkoittaa ostolaskujen kirjaamista ja tiliöintiä reskontraan eli kirjanpitämistä ostovelkatapahtumista. Ostolaskuprosessissa ensin vastaanotetaan ostolasku, joka tiliöidään, kierrätetään, tarkistetaan, hyväksytään ja lopuksi päivitetään ostoreskontraan. Sen jälkeen ostolasku maksatetaan ja lasku arkistoidaan. Ostolaskuprosessin ongelmakohtia ovat muun muassa laskun hidas kiertäminen, laskujen katoaminen ja manuaaliset työvaiheet. Monet yritykset käyttävät vielä nykyään paperista laskutusta, vaikka ostolaskut muuttavat myös muotoaan sähköisiksi. Paperisina saapuvat ostolaskut pystytään yrityksissä muuttamaan sähköiseen muotoon skannaamalla. (Lahti & Salminen 2008, 48-51; Lahti & Salminen 2014, 19; Kurki, Lahtinen & Lindfors 2011, 25-27.)

Kuvio 3 Taloushallinnon kokonaisuus (Lahti & Salminen 2014, 19)

Myyntireskontrassa suoritetaan kirjanpitämistä yrityksen myyntilaskuista ja laskun vastaanottajan maksusuorituksista. Myyntilaskuprosessi alkaa myyntilaskun suunnittelusta. Laskun muodostamisen jälkeen lasku lähetetään vastaanottajalle ja se arkistoidaan talteen. Kun myyntilaskun vastaanottaja suorittaa maksun laskusta, siirtyy myyntilaskuprosessi vaiheeseen, jossa myyntireskontra käsittelee maksusuorituksen ja kuittaa sen sekä tekee tarvittavat kirjaukset reskontraan. Myös myyntilaskuprosessi voi olla sähköinen, mutta vain jos laskun lähettäjällä sekä laskun vastaanottajalla on molemmilla käytössään sähköiset toiminnot kyseisten tehtävien suorittamiseksi digitaalisessa muodossa. (Lahti & Salminen 2008, 73-91; Kurki, Lahtinen & Lindfors 2011, 23-24.)

Osto- ja myyntireskontran tarkoituksena on muodostaa osto- ja myyntilaskuista reskontrapahtumat ja tehdä tarvittavat kirjaukset niistä pääkirjanpitoon. Ostoreskontran tehtävänä on rekisteröidä ja pitää kirjaa ostolaskuista ja niiden statuksesta. Myyntireskontran tehtävänä on rekisteröidä ja kirjata myyntilaskut sekä seurata niiden statuksia. (Lahti & Salminen 2008, 89-91.)

Yrityksen maksuliikenne ja kassanhallinta ovat keskeisiä käsitteitä taloushallinnon parissa. Yrityksen maksuliikenne käsittää yrityksen maksutapahtumat muun muassa pankkien välillä

sekä maksutapahtumien välitystä yrityksen taloushallintojärjestelmiin sekä niiden käsittelyä kyseisissä järjestelmissä. Taloushallintojärjestelmissä voidaan muodostaa maksuja, jotka lähtevät yrityksestä maksun vastaanottajalle. Maksun muodostuksen jälkeen se lähetetään pankkiin ja pankki tekee maksuerän mukaiset veloitukset yrityksen tililtä. Yritykselle kohdistuvat maksut puolestaan kerää pankki, joka päiväkohtaisesti välittää tiliotteet ja viitemaksutiedot yritykselle. Nämä sisäänpäin tulevat maksut lopulta kuitataan yrityksessä vastaanotetuiksi. Esimerkiksi ulospäin lähteviä rahavirtoja ovat ostolaskujen maksaminen, palkanmaksut ja veroerien maksut. Esimerkkejä sisäänpäin tulevista rahavirroista ovat myyntireskontran suoritukset, käteismyynnin tilitykset sekä pankki- tai luottokorteilla tehdyt suoritukset. (Lahti & Salminen 2008, 109-114.)

2.1 Taloushallinnon työtehtävät

Taloushallinnon parissa työskentelee paljon eri osa-alueiden asiantuntijoita. Esimerkiksi ulkoisen laskentatoimen puolella on tilinpäätöstaitoisia kirjanpitäjiä ja palkanlaskennan asiantuntijoita. Pienissä ja keskisuurissa yrityksissä on useimmiten ulkoinen laskentatoimi ulkoistettu tilitoimistoille. Ulkoistettuja taloushallinnon osa-alueita ovat yleensä kirjanpito, laskutus sekä palkanlaskenta. (Mäkinen & Vuorio 2002, 44-47; Lahti & Salminen 2014, 214-215.)

Ulkoisen laskentatoimen puolella työskentelee kirjanpitäjiä. Kirjanpitäjä nimensä mukaisesti huolehtii kirjanpidosta yrityksessä, organisaatiossa, konsernissa tai julkishallinnon puolella. Tilitoimistoissa kirjanpitäjän työtehtäviin voi kuulua kokonaisuudessaan asiakasyrityksen kirjanpito, sisältäen myös reskontrien hoidon, palkanlaskennan, verotuksen sekä tilinpäätösten luonnin. (Kirjanpitäjä 2016; Uramahdollisuudet 2016.)

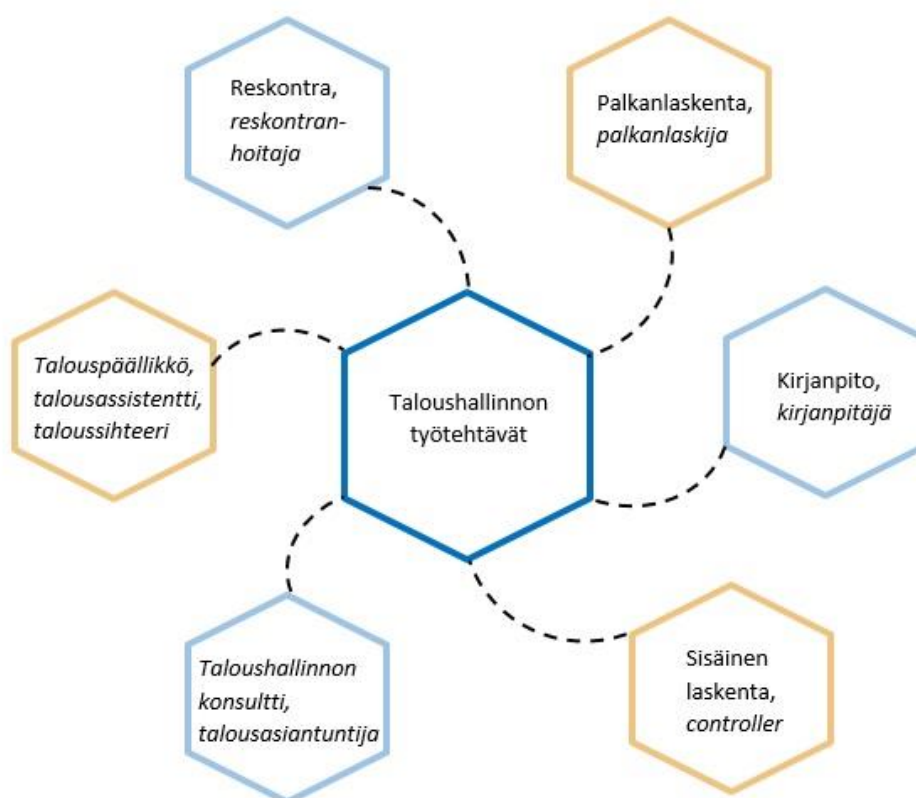
Palkanlaskijat, palkka-asiantuntijat ja palkkakonsultit kuuluvat myös ulkoisen laskentatoimen työtehtäviin. Palkanlaskijoiden työnkuvaan kuuluu palkkojen maksatus oikeellisesti ja ajallaan. Palkanlaskija huolehtii, että palkasta tehdään tarvittavat vähennykset, kuten ennakonpidätyksen, eläkevakuutus- ja työttömyysvakuutusmaksut sekä mahdolliset ayj-maksut. Palkanlaskijan tulee myös osata soveltaa työehtosopimuksia ja työnkuvaan voi kuulua myös viranomaisten vaatimien tilityksien tekemistä sekä muiden palkkahallintoon liittyvien asiakirjojen laadintaa. (Palkanlaskija 2016; Uramahdollisuudet 2016.)

Sisäisen laskentatoimen puolella on esimerkiksi controllereita sekä assistant controllereita, jotka tekevät muun muassa erilaisia ennusteita sekä analyysyjä eli tuottavat taloudellista informaatiota yrityksen johdon päätöksenteon tueksi. Controller on niin sanotusti yrityksen sisällä kirjanpitäjien sekä johdon välissä työskentelevä talouskonsultti. Controllerin työnkuvaan kuuluu numeroiden muuntaminen sellaiseen muotoon, että yrityksen johto saa tarvitsemansa tiedot johtamista ja päätöksentekoa varten. Lisäksi controller seuraa liiketoiminnan sekä

markkinoiden kehitystä. Controllerit toimivat johdon neuvonantajina. Assistant controller puolestaan on controllerin apulainen, joka luo ennusteita sekä laskelmia controllerin ohjauksessa ja tukemana. Suurilla konserneilla voi olla jopa sata controlleria. Controllereilla on omat liiketoiminta-alueet, joiden tuloksia he analysoivat. Controllereita on siis työelämässä paljon ja heidän työtehtäviensä vaativuus vaihtelee. Controller voi työskennellä esimerkiksi konsernin, yrityksen tai liiketoimintayksikön controllerina. (Puustinen 2015; Controller 2016.)

Muita taloushallinnon työtehtäviä löytyy muun muassa osto- ja myyntireskontrasta, jotka kuuluvat kirjanpidon alaisuuteen. Näillä toimihenkilöillä on usein tehtävänimikkeenä esimerkiksi ostoreskontranhoitaja sekä myyntireskontranhoitaja. Nimensä mukaisesti kyseisissä työtehtävissä suoritetaan kirjauksia laskuista reskontriin. Lisäksi maksuliikenteen puolelta löytyy työtehtäviä, joissa hallitaan, suunnitellaan sekä valvotaan kassaa ja maksuliikenteen muita suoritusta yrityksen tai organisaation eri tileillä. (Mäkinen & Vuorio 2002, 199-202.)

Valmistuneet taloushallinnon tradenomit voivat työllistyä taloushallinnon tai rahoituksen alan tehtäviin. Tradenomit toimivat yleisesti ottaen asiantuntijoina tai toimihenkilöinä muun muassa pankki-, vakuutus-, rahoitus- sekä taloushallinnon työtehtävissä. Tradenomiliitto TRAL ry:n teettämän tutkimuksen mukaan 46 prosenttia tradenomeista työskentelee asiantuntijatehtävissä, 35 prosenttia toimihenkilöinä, 15 prosenttia keskijohdossa, neljä prosenttia johdossa ja yksi prosentti toimii yrittäjinä. (Lehtonen 2016; Työllisyystilanne 2016.)

Kuvio 4 Taloushallinnon työtehtävät ja -nimikkeet.

Tradenomit työskentelevät monissa erilaisissa liike-elämän tehtävissä. Työtehtävien nimikkeitä on todella paljon. Tradenomi, joka on erikoistunut taloushallinnon alaan voi työllistyä esimerkiksi näihin tehtäviin: kirjanpitäjä, taluspäällikkö, palveluneuvoja, palkanlaskija, talousassistentti, rahoituspäällikkö ja controller. Lisäksi taloushallinnon alalla työskentelee paljon taloussihteereitä, talousjohtajia, talouskoordinaattoreita sekä erilaisissa konsulttitehtävissä toimivia asiantuntijoita. Kuviossa 4 selvennetään, millaisia työnimikkeitä taloushallinnon alalla esimerkiksi on. Taloushallinnon ala tarjoaa paljon mahdollisuuksia tradenomeille siirtäessä työelämään. Itseään pystyy kehittämään alalla eteenpäin, jos siihen kiinnostusta itseltä riittää. Taloushallinnon työtehtäviä yhdistää se, että taloustietous ja taloushallinnon opit omaksuva henkilö pystyy adaptoitumaan myös muihinkin tehtäviin. Jos esimerkiksi kirjanpidon työtehtävä ei tunnu omalta, voi vaihtaa tehtävää muun muassa konsultoivampaan suuntaan tai ulkoisen laskentatoimen puolelta sisäisen laskentatoimen puolelle. (Tradenomi (AMK), liiketalous: Mihin valmistuneet ovat sijoittuneet? 2010.)

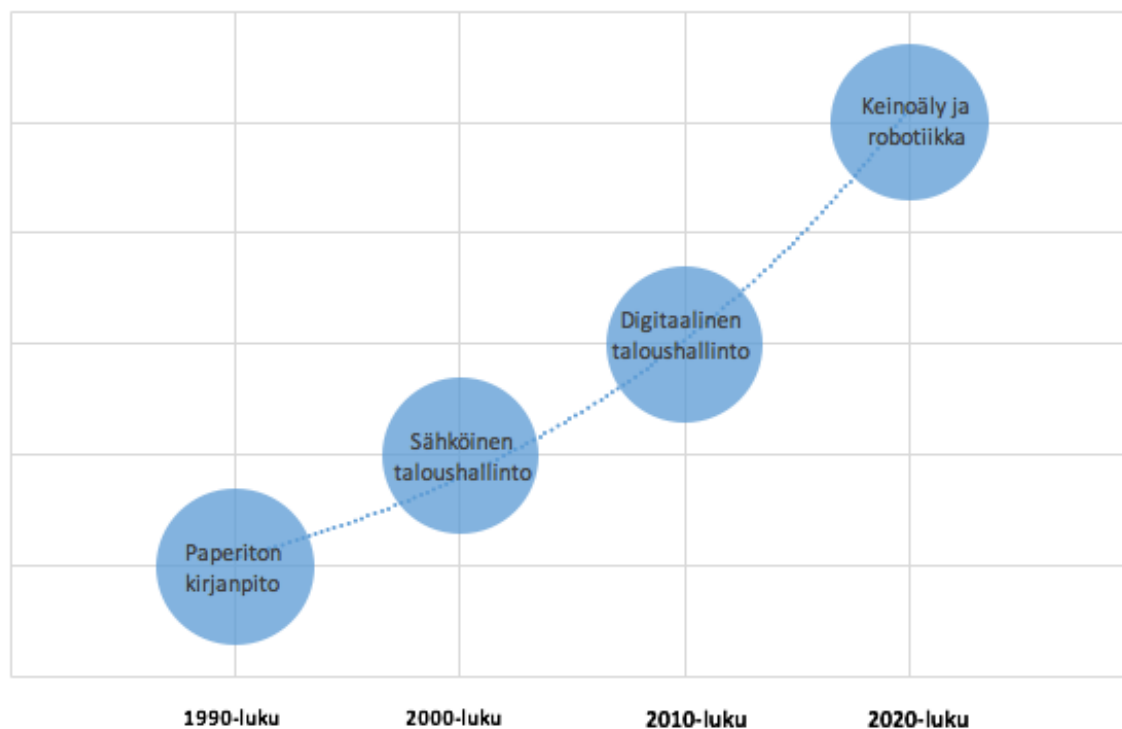
Tradenomien työllisyystilanne on tällä hetkellä hyvä. Tradenomien työttömyysprosentti on ollut 5-7 prosentin tasolla 2000-luvulla Tradenomiliitto TRAL ry:n teettämän tutkimuksen mukaan. Osa tradenomeista ei kuitenkaan sijoitu oman alansa työtehtäviin, jolloin tutkimuksen mukaan työttömyysprosentiksi voidaan laskea jopa 20-40 prosenttia. Tradenomien työllisyysti-

lannetta 2000-luvun lopulla on horjuttanut finanssikriisi. Puolestaan vuonna 2015 tehdyn selvityksen mukaan (Jokinen 2015) ammattikorkeakoulusta valmistuneiden työttömyysprosentti vaihtelee 2,9 prosentin ja 15,2 prosentin välillä. Vähiten työttömiä on sosiaali- ja terveystieteiden alalla sekä humanistisella ja yhteiskuntatieteiden alalla. Eniten työttömiä on puolestaan kulttuuri- ja luonnontieteiden alalla. Laurea-ammattikorkeakoulusta valmistuneiden tradenomien työllisyysprosentti on 85,9 ja vastaavasti työttömyysprosentti on 1,9. (Lehtonen 2016; Työllisyystilanne 2016; Jokinen 2015; ERTO: Taloushallinnossa täystyöllisyys 2013.)

Taloushallintoalan näkymät ovat olleet positiiviset ja tulevaisuuden näkymät työllisyyden suhteen ovat hyvät. Taloushallinnon alaa voidaan kutsua vakaaksi työllistäjäksi, sillä taloushallinnon tehtävien hoitaminen on tärkeää yritysten sekä organisaatioiden toiminnan kannalta. Lisäksi talouspuolella on paljon lakisääteisiä asioita, mikä myös edesauttaa työllistymistä. Taloushallintoalan tradenomien valmistuneiden työttömyysprosentti on ollut selvityksen mukaan (Jokinen 2015) vuonna 2015 5,8 prosenttia. Työllistettyjä vastavalmistuneita tradenomeja taloushallintoalalla on 75,2 prosenttia. Taloushallintoalalla on jatkuvaa tarvetta osaajista. Taloushallintoalan kehittyminen vuosien saatossa on lisännyt kysyntää esimerkiksi kirjanpitäjien keskuudessa. Heikentynyt taloustilanne on karsinut työpaikkoja, mutta tulevaisuudessa tarvitaan kuitenkin liike-elämän tehtäviin ammattitaitoisia sekä asiantuntevaa henkilöstöä. (Lehtonen 2016; Työllisyystilanne 2016; Jokinen 2015; ERTO: Taloushallinnossa täystyöllisyys 2013; Taloushallinto 2016.)

2.2 Sähköistyvä taloushallinto työelämässä

Digitaalisuus tarkoittaa sähköisessä muodossa olevaa tietoa ja sen käyttöä, kuten tiedonkäsittelyä, siirtämistä, varastointia ja esittämistä. Taloushallinnon viime vuosien nopean sähköisen edistymisen takia digitaaliselle taloushallinnolle ei ole vain yhtä määritelmää. Joissain määritelmässä se tarkoittaa vain sähköistä myynti- ja ostoestontraa sekä konekielisiä tiliotetapah-tumia, kun taas laajemmissa määritelmässä korostuvat verkkolaskustandardit ja kuvauskielet, joilla tieto esitetään. Digitaalinen taloushallinto käsittää kaikkien tietovirtojen ja käsittelyvaiheiden automatisoinnin taloushallinnossa sekä tiedon käsittelyn digitaalisessa muodossa. (Lahti & Salminen 2008, 17-18.)

Kuvio 5 Sähköisen taloushallinnon kehitys Suomessa (Lahti & Salminen 2014, 27)

Kuviossa 5 nähdään, miten taloushallinto on kehittynyt Suomessa ja miten sen odotetaan kehittyvän 2010-luvulta eteenpäin. Paperittomassa kirjanpidossa ainoastaan lakisääteiset tositteet tulee esittää sähköisessä muodossa. Termiä käytettiin yleisemmin 1990- ja 2000-lukujen vaihteilla. Sähköisellä ja digitaalisella taloushallinnolla on hienoinen ero: digitaalisessa taloushallinnossa kirjanpidon kaikki prosessit luodaan ja käsitellään mahdollisimman automaattisesti sähköisessä muodossa, kun taas sähköisessä taloushallinnossa liikkuu paperia. Digitaalisen taloushallinnon kriteerit eivät täyty, mikäli yritys lähettää tai vastaanottaa paperisen laskun, joka skannataan sähköiseen muotoon. (Lahti & Salminen 2008, 21-22.)

Sähköistymisen ja digitalisaation myötä taloushallinnon työtehtävät kokevat myös muutoksia. Monissa tutkimuksissa ollaan todettu, että kirjanpidon ja laskentatoimen asiantuntijan työt olisivat katoavia ammatteja, mutta tämä tuskin pitää paikkaansa. Kirjanpitäjän ammatti ei ole katoamassa, vaan muuttumassa. Kirjanpitäjän roolia tulee uudistaa enimmäksään määrin neuvonannon suuntaan. Tämä tarkoittaa sitä, että kirjanpitäjän toimenkuvaan sisältyy entistä enemmän konsultointia. Kirjanpitäjän työhön tulee sisältymään enemmän liiketoiminnan palvelamista sekä sen kehittämistä. Esimerkiksi konsultointi ja neuvonta eivät ole aiemmin kuuluneet osaksi tilitoimistojen kirjanpitäjien toimenkuvaa. Taloushallinnon alan muutokset asettavat alan osaajille uusia osaamisvaatimuksia. Sähköiset palvelut ja taloushallinnon järjestelmät antavat kuitenkin mahdollisuuden yrityksille parantaa ja kehittää omia prosessejaan tehokkaammiksi, jolloin konsultointi on tarpeen. Taloushallinnon opetuksen tulisi pysyä digitali-

saation tuoman kehityssuunnan kyydissä, koska digitalisaatio ei tule syrjäyttämään vuoropuhelua ja konsultoinnin tarvetta. Taloushallinnosta on tullut tehokkaampaa ja tarkempaa automatisaation yleistyttyä. (Lähtenmäki-Lindman 2016; Mäkinen & Vuorio 2002, 48-50; Lahti & Salminen 2008, 26.)

Taloushallinnon töiden tehostumisen myötä toimenkuvat helpottuvat ja nopeutuvat. Työtehtävät muokkaantuvat ja manuaalisen työn vähentyessä taloushallinnon työtehtävien toimenkuvat laajenevat entisestään. Arvioiden mukaan Suomesta tulee katoamaan yli 25 000 työpaikkaa taloushallinnon alalta digitalisoitumisen takia. Aikaisemmin kyseinen ala on työllistänyt arviolta 60 000 alan työntekijää. Eri organisaatioissa henkilöstövähennys on jopa yhden kolmanneksen luokkaa. Digitalisaation aiheuttaman muutoksen myötä talousorganisaatio voi toimia parhaassa tapauksessa puolet vähemmällä resurssimäärällä nykyisin kuin noin 5-10 vuotta sitten. Arviot työpaikkojen sekä henkilöstöresurssien vähentymisestä ovat pysyneet samoina viime vuosina. (Lahti & Salminen 2008, 25; Lahti & Salminen 2014, 30-31.)

Nykypäivänä suuri osa tietovirrasta liikkuu jo digitaalisessa muodossa ja viime vuosina digitaalisessa taloushallinnossa on alettu siirtymään tietovirtojen digitalisointiin yhä enemmän organisaatioiden keskuudessa. Tulevina vuosina voidaan odottaa, että digitaalista dataa hyödynnetään talousprosessien ja raportoinnin automatisoimiseen. Tällöin prosesseista saadaan suurimmat hyödyt irti, sillä prosessit automatisoidaan transaktioiden sisältämän datan perusteella. Tietojärjestelmä pystyy siis hoitamaan itsenäisesti toimenpiteitä, joihin aiemmin on tarvittu henkilöresursseja. Tämä kohottaa taloushallinnon tehokkuutta entisestään hyvinkin reippaasti. Henkilöstöresurssien tarkoituksena jatkossa on käsitellä poikkeustapaukset sekä erilaisten säännösten luominen. Raportointia pystytään automatisoimaan myös strukturoidun datan perusteella yrityksen sisäisessä raportoinnissa ja yrityksen raportoinnissa viranomaisille. Kuitenkin uusimmat innovaatiot teknologiassa integroituvat taloushallinnon pariin viiveellä. On ennakoitavissa, että muilla sovellusalueilla yleistyvä keinoäly tulee kytkeytymään myös taloushallinnon pariin osaksi ohjelmistoja ja automatisoitua digitaalista taloushallintoa. Tällöin oletettavasti henkilöresursseja vähennetään entisestään. (Lahti & Salminen 2014, 26-29.)

2.3 Taloushallinnon tulevaisuus

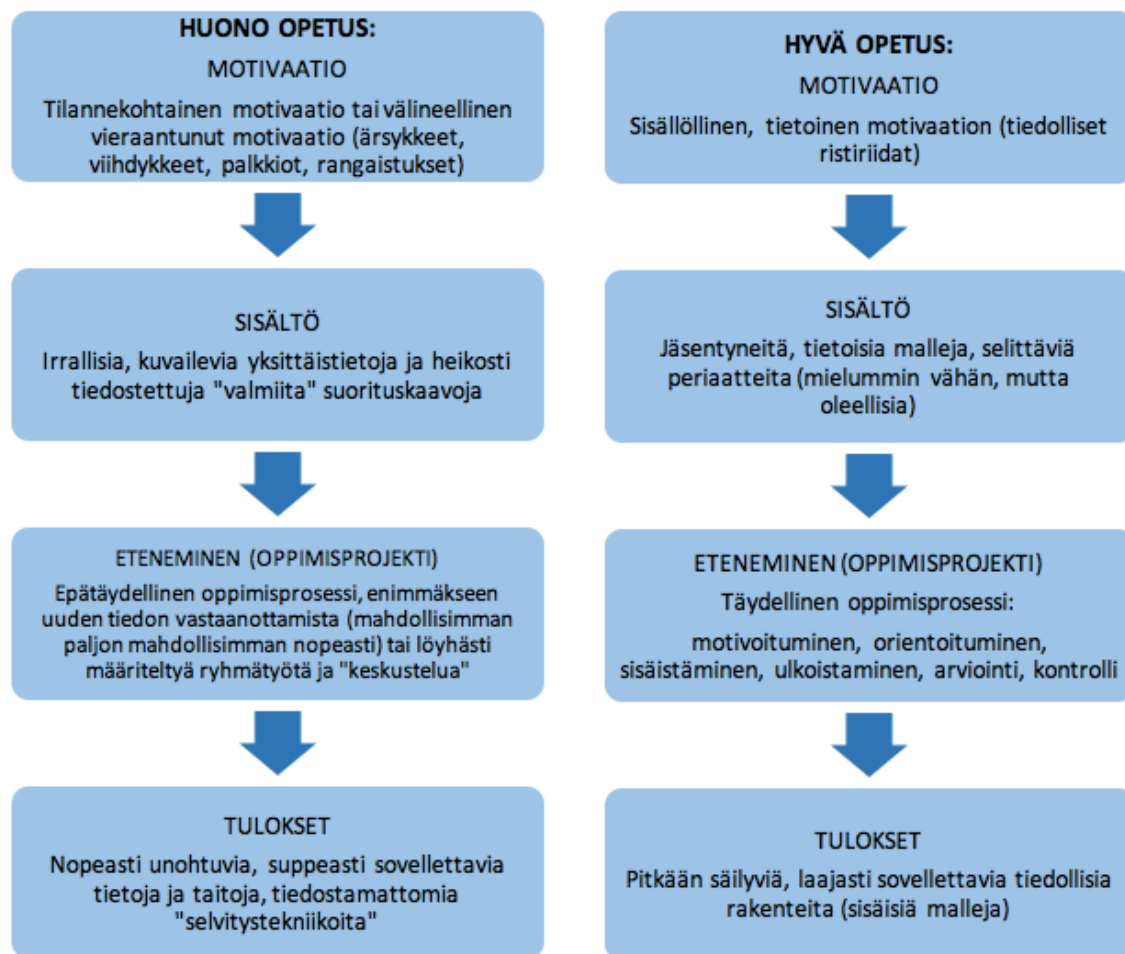
Taloushallinnon tulevaisuudesta ei osata sanoa. Jotkut uskovat, että ammattikunta tulee katoamaan tai taloushallinnon tehtäviä ulkoistetaan halvemmän työvoiman maihin. Toiset taas ovat sitä mieltä, että taloushallintoala tulee vielä nousemaan uudelleen. Monet rutiinit ovat siirtyneet ihmisiltä koneille, mikä lisää tehokkuutta ja tarkkuutta. Teknologisoitunut taloushallinto on tehnyt muun muassa kirjanpidosta vaivattomampaa, esimerkiksi kuitit on helppo kuvata ja lähettää kirjanpitäjälle. Yleisen uskomuksen taloushallintoalan katoamisesta digitalisaatiossa ei ole kyse, vaan enemmänkin työtehtävien ja toimialan uudistumisesta. (Lähtenmäki-Lindman 2015.)

Ammattilainen taloushallinnon alalla on palveluammattilainen ja yritysconsultti. Hän ei ainoastaan kirjaa lukuja, vaan hän muodostaa numeroista informaatiota, joka auttaa edistämään liiketoimintaa. Jotta tämä toteutuu käytännössä, tarvitaan alan ammattilaisilta parempaa toimialan tuntemusta. Taloushallinnon tehtävät eivät ole ainoastaan yrityksen tukitoimintoja, vaan myös osa liiketoiminnan strategista kehittämistä. Alan tulevien ammattilaisten tulee hallita entistä enemmän liiketoiminnan perusteita. (Lähteenmäki-Lindman 2015.)

Digitalisoituminen taloushallinnon alalla tulevaisuudessa on yleistymässä ja kehittymässä entisestään. Uusi teknologia voi mahdollistaa jatkossa yhä useampien taloushallinnon toimintojen, kuten esimerkiksi dataan pohjautuvan raportoinnin ja prosessien, automatisoinnin. Keinoäly ja robotiikka, joita hyödynnetään jo muilla aloilla, voi tulla osaksi yritysten prosessien kehitystä. Tämä tarkoittaa sitä, että tulevaisuudessa ihmisten ja organisaatioiden kyky omaksua uusia ja nopeasti kehittyviä digitaalisia järjestelmiä sekä toimintamalleja vaatii oman aikansa. Digitaalisuus tuo tullessaan monimutkaisuutta, jonka osaaminen ja ymmärtäminen yrityksen toimintoja kehitettäessä asettaa tuleville työntekijöille uusia osaamisvaatimuksia. Perinteiset tallennusta vaatineet työtehtävät muuttuvat prosessiohjaukseksi ja kontrolloinniksi. Taloushallinnon alalla on tällä hetkellä hyvä työllisyystilanne alan osaajille, mutta tulevaisuudessa pula osaavasta henkilöstöstä tulee olemaan suurempi, kun niin sanotut suuret ikäluokat eläköityvät. (Lahti & Salminen 2014, 28-32.)

3 Opetus ja oppiminen

Opetus on ohjaajan tai opettajan toimintaa, kun taas oppiminen on oppilaan toimintaa. Opetusprosessissa pyritään sitomaan opetus ja oppiminen mahdollisimman hyvin yhteen, vaikka ne eivät koskaan mene täysin yksiin. Opettajalla on johtava rooli, jolloin hänen tulee valita opittava sisältö ja opetusmenetelmät. Hyvässä opetuksessa perustana toimii riittävä syvällinen näkemys ja tieto opetettavasta asiasta. Kuviossa 6 nähdään kärjistetty kaavio huonosta ja hyvästä opetuksesta. (Engeström 1994, 62-64.)

Kuvio 6 Engeströmin kärjistys huonosta ja hyvästä opetuksesta

Kuviosta 6 näkee, miten heikko motivaatio, kuten esimerkiksi rangaistuksen pelko, tekee oppimisesta pintapuolista ja nopeasti unohtuvaa. Oppimisprosessi on lähinnä uuden tiedon vastaanottamista, joka ei jää myöhemmin käytettäväksi ja sovellettavaksi tiedoksi. Kun taas motivaationa on oppimisenhalu, säilyy opittu asia pitkään ja sitä voi myös laajasti soveltaa. Täydellisessä oppimisprosessissa näkyy oppijan motivoituminen, orientoituminen, asian sisäistäminen ja ulkoistaminen. Oppija pystyy arvioimaan ja kontrolloimaan opittua asiaa. Opittu asia on siis hyvän opetuksen myötä pitkäaikaista, jonka totuudenperää oppija pystyy arvioimaan ja hän pystyy adaptoimaan opitun asian arkeensa. (Engeström 1994, 9-11.)

3.1 Perustietoa opetuksesta

Kun ihminen kehittyy yhteiskunnan jäsenenä sekä ammatinharjoittajana, kutsutaan kehittymistä sosialisatioksi. Se toimii sekä ohjaamattomana spontaanina kehittymisenä että tietoisena tavoitteellisena ohjaukseen perustuvana kehittymisenä. Koulutuksena käsitetään institu-

tionaalinen kasvatusta, jota voi säädellä erilaisin säädöksin. Systemaattinen opetus on kasvatuksen tärkein muoto. Sillä tarkoitetaan oppijan suunnitelmallista ohjausta tietoiseen ja täydelliseen oppimiseen kehittymistä varten. (Engeström 1994, 9-11.)

Oppimisella on eri tasoja, jotka erotellaan sillä, kuinka tietoista oppiminen on. Alin taso on ehdollistuminen, joka tapahtuu palkkioiden ja rangaistusten perusteella. Oppija alkaa reagoida tietyn tavoin erilaisiin ärsykkeisiin. Ehdollistumiselle on ominaista se, ettei oppija ole tietoinen oppimisestaan, vaan hän pyrkii käyttäytymisellään välttämään epäedullisia seurauksia ja varjelemaan miellyttäviä kokemuksia. Tiedostamaton ehdollistuminen kuuluu kaikkien ihmisten jokapäiväiseen elämään. (Engeström 1994, 22-23.)

Mallioppimisessa oppija omaksuu, jäljittelemällä esikuvaansa, tietyn käyttäytymismallin. Tämä muistuttaa paljon ehdollistumista, sillä oppiminen on joko heikosti tai ei lainkaan tiedostettua. Tästä astetta korkeampi tietoisuuden taso on niin sanottu yritys-erehdys-oppiminen. Sekä tehtävä että tavoite ovat oppijan tiedossa, mutta hän ei ole tietoinen periaatteista, joiden avulla tehtävä saadaan suoritetuksi. Ennakoiva ja suunnitteleva tietoisuus siivuuntuu myös tässä oppimisen muodossa. Yritys-erehdys-oppimisessa orientoituminen ratkaisuehtoihin ja -periaatteisiin ei ole riittävää. (Engeström 1994, 23-24.)

Tietoista orientoitumista opittavaan asiaan ja sen peruseriaatteiden ymmärtämiseen edellytetään korkealaatuisessa oppimisessä. Tämä on tietoista, orientoitunutta oppimista. Oppijan on muodostettava heti opiskelun alussa selkeä kokonaiskuva. Hän pyrkii selvittämään ja ymmärtämään periaatteen opittavaan asiaan, jota hän soveltaa ongelmanratkaisussa määrätietoisesti. (Engeström 1994, 24-25.)

3.2 Ammattiin oppiminen ammattikorkeakoulussa

Suomalaisessa korkeakoulumallissa on kaksi erilaista järjestelmää: tieteellistä tutkimusta varten oleva yliopisto ja käytännönläheisempi ammattikorkeakoulu. Tällainen duaalimalli on rakennettu jo 1990-luvulla, kun yhdistettiin opistoja ja muodostettiin isompia kokonaisuuksia eli ammattikorkeakouluja. Yliopistoissa oli paljon hakijoita, mitä piti saada helpotettua. Myös opintoaikoja tahdottiin lyhentää, minkä takia ammattikorkeakoulujärjestelmän luominen tuntui tärkeältä. (Söder & Karlsson (toim.) 2016, 125.)

Ammattikorkeakoulutuksessa korostuu työelämän läheisyys: tehtävänä ammattikorkeakoulutuksessa on lähtökohtana antaa työelämän vaatimuksiin perustuvaa opetusta ammatillisiin asiantuntijatehtäviin. Työelämäosaamisen ylläpitämiseksi ammattikorkeakoulut tarjoavat ja kehittävät myös aikuiskoulutusta. (Ammattikorkeakoulutus ja sen kehittäminen 2016.)

3.3 Ammatillinen kasvu

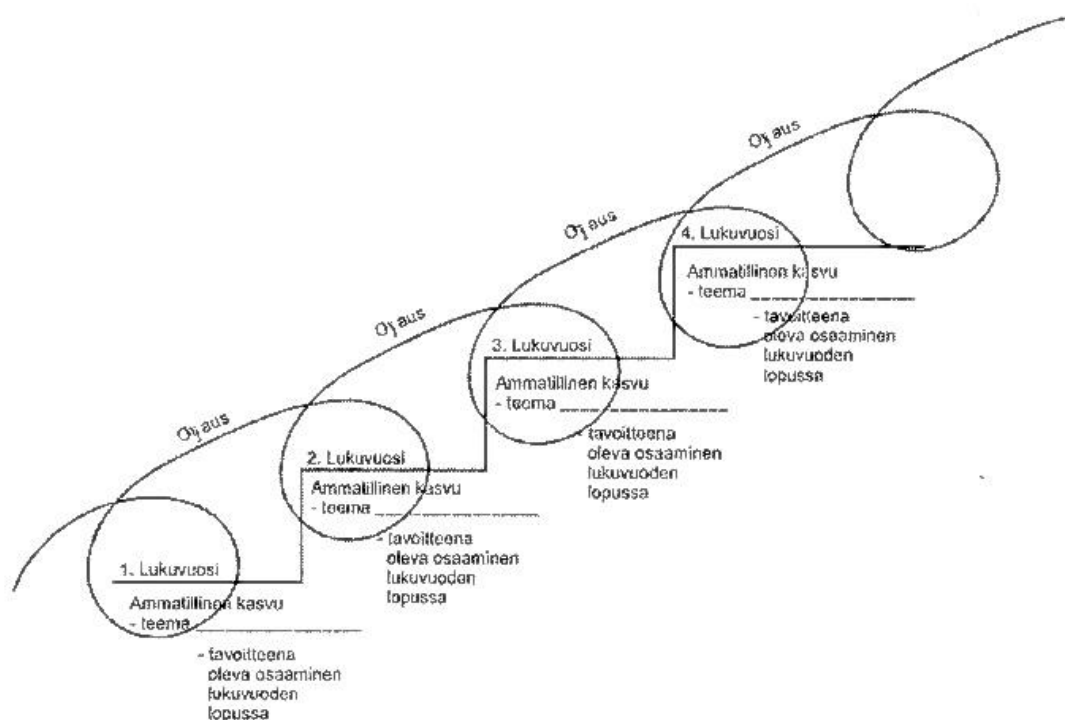
Ammatillinen kasvu antaa valmiuksia jatkuvan työelämän asiantuntijuuden kehittämistä varten. Ammatillinen kasvu sisältää oman sisäisen kasvun, ammatillisen minäkäsityksen kehittymisen, omien asenteiden muuttumisen, kriittisen arviointitaidon sekä alan ammattitaidon kehittymisen. Ammattikorkeakouluissa ammatillinen asiantuntijuus muodostuu sisällöllisestä tietämyksestä, käytännön osaamisesta ja taidoista, jotka tukevat yhteisöllisyyttä. (Saari (toim.) & Varis (toim.) 2007, 96-97.)

Voidaan ajatella, että asiantuntijuus koostuu kolmesta tiedonlajista:

1. Teoreettisesta, muodollisesta tietämyksestä
2. Käytännöllisestä tietämyksestä ja osaamisesta
3. Itsesäätelytaidoista ja -tiedosta

Nämä kolme tiedonlajia ilmenee parhaiten aidoissa työelämätilanteissa, harjoittelussa sekä työelämälähtöisissä projekteissa ja hankkeissa. Mikäli teoreettinen ja käytännöllinen oppiminen koetaan olevan toisistaan irrallisia, työelämäkytkentä jää vähäiseksi. Kärjistetysti voisi siis sanoa, että ammatillisen kasvun prosessi muodostuu, kun tieto, taito ja tunne kohtaavat. Sillä ihminen työskentelee tietojen, taitojen ja tunteiden varassa, ammatillinen kasvu on sekä kognitiivista että emotionaalista. (Saari (toim.) & Varis (toim.) 2007, 96-97; Wallin 2007.)

Ammatillisen kasvun voidaan ajatella etenevän vaiheittain, jota kuviossa 7 kuvastetaan. Kuviossa nähdään ohjaussilmukoita, jotka ovat tärkeitä paikkoja ohjauksen kannalta. Silmukoissa opiskelija saa ohjaajiltaan, opiskelijaryhmältään ja muilta toimintaan osallistuneilta henkilöiltä erilaista palautetta. Tähän vaiheeseen kuuluu myös opiskelijan itsearviointi omasta kehittymisestään. (Saari (toim.) & Varis (toim.) 2007, 96-97.)

Kuvio 7 Ammatillinen kasvu koulutusprosessissa (Saari (toim.) & Varis (toim.) 2007, 97).

Ammattikorkeakouluissa ohjaajan ohjauksen tavoitteena on avustaa opiskelijaa muodostamaan toimintaa tukevia käsityksiä opiskelijan omasta kyvykkyydestä ja osaamisesta suhteutettuna omaan alaan. Oppimiskokemukset, palaute ja tulkinnat ohjaavat opiskelijan käsitystä, mitkä ovat hänen vahvuuksiaan tai kehittämiskohteita suhteessa tulevaan ammattiin. Tämä kaikki kuuluu ammatti-identiteetin kehittymiseen. Ohjaajan tehtävänä on opastaa opiskelija sellaisiin toimintakokonaisuuksiin, joita alan asiantuntijat kohtaavat omassa ammatissaan. Ohjatessa ammatillista kasvua tulee jatkuvasti arvioida, millaiseksi opiskelija tuntee itsensä suhteessa tulevaan ammattiin sekä millaiseksi hän työssään haluaa kehittyä. (Saari (toim.) & Varis (toim.) 2007, 96-97.)

Keskeisenä kysymyksenä ammattikasvatuksen pedagogiikalle on se, miten koulutuksen aikana opitut asiat hallitaan käytännön työssä. Toimintaympäristö, mukaan lukien ammatit ja niiden ammatilliset osaamisvaatimukset muuttuvat jatkuvasti. Tärkeää uuden oppimisen lisäksi on myös kyky soveltaa omaa osaamista olosuhteiden muuttuessa. Teknologinen kehitys luo uusia mahdollisuuksia ammattiin oppimiselle. Vaikka tietoa on nykyaikana entistä helpompi saada internetin kautta, haasteellista onkin tiedon muuttaminen taidoksi. (Saari (toim.) & Varis (toim.) 2007, 180.)

Ammatillista kasvua tapahtuu jatkuvasti. Se näkyy oman osaamisen kehittämisenä, sitoutumisenä työhön ja ammatillisen identiteetin reflektiivisenä uudelleen määrittelemisenä. Ammatillinen kasvu on yksilön sisäistä kasvua ja usein se on tiedostamatontakin ajattelun, suorituksen ja persoonallisuuden kehittymisessä. Se näkyy myös työhallintataitojen laajenemisena ja syvenemisena. Ammatillinen kasvu ei ole kuitenkaan ainoastaan yksilöllinen prosessi, vaan siihen kuuluu myös yhteisöllinen ulottuvuus, joka esimerkiksi oma roolin löytämiseen ammatillisissa työyhteisöissä. (Wallin 2007.)

3.4 Opetuksen tulevaisuus

Työympäristö muuttuu jatkuvasti, mikä asettaa taloushallintoalalle uusia vaatimuksia. Oppilaitosten on pyrittävä kasvattamaan oppilaidensa talousymmärrystä ja heidän kykyä tulkita numeroita. Kirjanpitäjän tulee pystyä ennakoimaan yritysten tulevaisuutta, ymmärtää sen liiketoimintaa numeerisesti sekä auttaa yritystä kehittämään toimintaansa. (Lähtenmäki-Lindman 2016.)

Kirjanpitäjien on päivitettävä oppejaan työelämän ja työtehtävien muuttuessa ja heillä tulee olla halua oppia uutta. Muutostahdissa mukana pysymiseksi kirjanpitäjien täytyy myös kehittää vuorovaikutustaitojaan jatkuvasti. Konsultaatiolähtöisemmässä taloushallinnossa edellytetään tiiviimpää vuoropuhelua asiakkaan kanssa. (Lähtenmäki-Lindman 2016.)

Käytännössä esimerkiksi juuri kirjanpitäjien työnkuvan muuttuminen vuosien saatossa tarkoittaa sitä, että koulutuksen tulisi tarjota monipuolisempaa opetusta ammattikorkeakouluissa. Ammattikorkeakouluopetuksen tulee kehittyä teknologian kehityksen mukana ja ottaa opetukseen mukaan uusia opetusmetodeja. Uusien opetusmenetelmien käyttömahdollisuudet teknologian mahdollistamana ovat laajat, kun kyseessä on koulutuksen kehittäminen. (Salakari 2009, 31.)

Aiemmin koulutukseen lisättiin verkko-opetusta, mutta nykypäivänä on tarjolla myös kokonaisia kursseja verkko-opintoina. Uusi oppimisteknologia ja oppimislustat mahdollistavat erilaisen opetuksen toteutuksen. Esimerkiksi blended learning eli sulautuva oppiminen on monimuotoista oppimista, jossa sovelletaan monia eri opetuksen toteutustapoja. Siihen voi sisältyä muun muassa luokkaopetusta, kokemuseräistä oppimista oppilaitoksessa tai työpaikoilla, opettajalähtöistä sekä itseoppimista niin, että opetuksen toteutuksessa käytetään laajasti sekä monialaisesti verkkototeutusta ja e-oppimista. Blended learning sisältää vähintään 30 prosenttia verkko-oppimista, vaikka raja ei ole tarkkaan määritelty. Blended learning -kursilla voidaan hyödyntää verkko-opintoja 30-79 prosentin välillä. Loput kurssin toteutuksesta voi olla lähiovetusta oppilaitoksessa. Kuitenkin merkittävä osa opinnoista tapahtuu verkossa. (Salakari 2009, 96-97.)

Blended learningin tarkoituksena on parantaa pedagogiikkaa, sillä oppiminen tehostuu ja opiskelijan mahdollisuudet oppia muuttuvat joustavimmiksi. Opiskelija ei näin ollen ole sidottuna tiettyyn paikkaan tai aikaan, vaan blended learning mahdollistaa vapaamman oppimisen. Se lisää myös opiskelijan itsenäisyyttä esimerkiksi tiedonhankinnassa ja opetus muuttuu oppija-keskeisemmäksi. Luentotyypinen opetus muuttuu soveltavammaksi ja oman opiskelutyylin toteuttaminen helpottuu, mikä muuttaa oppimistuloksia paremmiksi. Blended learning myös nopeuttaa oppimista. (Salakari 2009, 101-103.)

Blended learningin lisäksi toiminnallisiin opetusmetodeihin kuuluu opetus simulaattoreilla sekä erilaisilla peleillä. Simulaattoriopetus mahdollistaa käytännön taitojen oppimisen, joita todellisuudessa olisi mahdollista oppia vain oikeassa ympäristössä, kuten esimerkiksi liike-elämässä. Simulaattorit harjoittavat toimintaa todellisessa ympäristössä sekä oikeaa päätöksentekoa. Simulaattorit muokkaavat opetusta siten, että opetuksen lisätään asioita, joita ennen ei ole ollut mahdollisuus opettaa. Simulaattorien myötä opetustapa muuttuu. Simulaattoriharjoittelun tavoitteena on, että harjoittelun jälkeen osattaisiin toimia oikealla tavalla. Simulaattoriharjoittelussa tulee esiin niin kutsuttu transfer eli opitun siirtovaikutus. Se kuvaa, kuinka hyvin opittu asia pystytään siirtämään osaamiseksi todellisessa ympäristössä. Tavoitteena on, että simulaatio järjestetään mahdollisimman hyvin, jotta opetus tehostuu ja tekemällä oppiminen motivoisi opiskelijoita entisestään. Simulaattoreilla pystytään muokkaamaan oppimistehtävät osaamistason mukaisesti. (Salakari 2009, 60-62.)

Interaktiivinen oppiminen sekä pelien hyödyntäminen opetuksessa mahdollistavat oppia valmiuksia, joiden opettaminen muulla tavoin on hankalaa tai ei yhtä motivoivaa kuin perinteisiä opetusmetodeja käyttäen. Pelien avulla voidaan kehittää opetusta ja oppimista laaja-alaisesti ja oppimisesta tulee oppijälhtöistä. Pelit ja oppiminen mahdollistavat uuden sekä hauskan tavan korvata perinteiset opetusmuodot. Pelit edustavat kuvallista ilmaisua sekä toiminnallisuutta ja sen on havaittu kehittävän oppimistuloksia. (Salakari 2009, 50-52.)

Tekemällä oppiminen, tutkiva oppiminen sekä teknologian hyödyntäminen oppimisprosessissa koko ajan sähköistyvässä toimintaympäristössä ovat osa tulevaisuuden opetusta eri koulutuksissa. Oppimisen muutokset vaikuttavat suoraan myös koulutuksissa käytettyihin opetusmetodeihin ja niitä tulee uudistaa sekä muokata siinä missä opiskelijan rooli oppijanakin muuttuu. Koulutukset ja opetus vaativat jatkuvaa kehitystyötä, jotta ne pysyvät työelämän mukana kehityksessä kohti entistä sähköistyneempää ympäristöä. Uudet opetusmenetelmät sisältävät työelämäjälhtöistä ajattelutapaa. Ne tarjoavat uusia mahdollisuuksia opiskelijalle oppia jo opintojen aikana sellaisia taitoja, mitä aikaisemmin on opittu vasta työpaikoilla. Uusilla opetuksen kehittämismenetelmillä voidaan parantaa koulutuksen laatua sekä tehostaa oppimista. Koulutuksen tulisi tarjota sellaista opetusta, joka valmistaa opiskelijan työelämän asettamiin osaa-

misvaatimuksiin myös tulevaisuudessa. Osaamisvaatimukset työelämässä muuttuvat jatkuvasti, joten koulutuksen tulee antaa opiskelijalle mahdollisuus kehittyä alansa ammattilaiseksi jatkossakin. (Salakari 2009, 33-51.)

4 Ammattikorkeakouluasetukset ja -lait

Ammattikorkeakoulujen toimintaa ohjaavat ja määrittävät Suomen lait ja asetukset. Ammattikorkeakoulujen toiminnasta ja tehtävistä sekä niiden rahoittamisesta on säädetty laissa. Esimerkiksi ammattikorkeakoululain 1 luvun 5 §:n mukaan ammattikorkeakoulut ovat osakeyhtiömuotoisia ja ne voivat harjoittaa liiketoimintaa 1 luvun 4 §:ssä mainittujen tehtävien toteuttamisen tueksi. Ammattikorkeakoulut eivät tavoittele voittoa toiminnallaan.

4.1 Ammattikorkeakoulun tehtävä

Ammattikorkeakoulun tehtävät on määritelty ammattikorkeakoululain 1 luvun 4 §:ssä. Ammattikorkeakoulun tulee antaa työelämän ja sen kehittämisen vaatimuksiin sekä tutkimukseen, taiteellisiin ja sivistyksellisiin lähtökohtiin perustuvaa korkeakoulutasoista opetusta. Opetuksen tulee tukea opiskelijan ammatillista kasvua ja valmistaa opiskelija ammatillisiin asiantuntijatehtäviin. Lisäksi ammattikorkeakoulun tehtäväksi on määritelty harjoittaa ammattikorkeakouluopetusta palvelevaa sekä työelämää ja aluekehitystä edistävää ja alueen elinkeinorakennetta uudistavaa soveltavaa tutkimustoimintaa, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa sekä taiteellista toimintaa. Tehtäviään toteuttaessaan ammattikorkeakoulun tulee edistää elinikäistä oppimista.

Ammattikorkeakoululain 1 luvun 6 §:n mukaan ammattikorkeakoulun tulee tehdä yhteistyötä omalla alueellaan olevien elinkeino- ja työelämän kanssa tehtäviä hoitaessaan. Ammattikorkeakoulun tulee olla yhteistyössä myös muiden ulkomaisten sekä suomalaisten korkeakoulujen kuin myös muiden koulutuksen järjestäjien kanssa. Valtioneuvoston asetuksessa ammattikorkeakouluista 1 §:n mukaan tutkintoon johtava koulutus voidaan järjestää myös kansainvälisenä yhteistyönä. Tämä tarkoittaa sitä, että tutkintoon johtava koulutus voidaan järjestää myös yhteen tai useampaan tutkintoon johtavana koulutuksena yhdessä yhden tai useamman ulkomaisen korkeakoulun tai suomalaisen ammattikorkeakoulun kanssa.

Koulutustehtävä määräytyy ammattikorkeakouluilla toimiluvan mukaisesti. Ammattikorkeakoululain 2 luvun 8 §:n 1 momentin mukaan toimiluvassa määritellään mitä tutkintoja ja tutkintonimikkeitä ammattikorkeakoulun tulee antaa eli millainen on sen koulutusvastuu.

Ammattikorkeakoululla on ammattikorkeakoululain 1 luvun 4 §:n mukaisia tehtäviään suorittaessaan 3 luvun 9 §:n mukaan opetuksen ja tutkimuksen vapaus. Tätä opetuksen ja tutkimuksen vapautta kuitenkin on säädelty siten, että opetuksessa on silti noudatettava koulutuksen

ja opetuksen järjestämisestä annettuja säännöksiä ja määräyksiä. Lisäksi ammattikorkeakoulun opetus on julkista ja perustellusta syystä opetuksen seuraamista voidaan rajoittaa.

4.2 Ammattikorkeakoulussa annettava opetus

Ammattikorkeakouluissa annettava opetus on ammattikorkeakoululle myönnetyn toimiluvan mukaista ja johdattaa opiskelijan korkeakoulututkintoon ammattikorkeakoululain 3 luvun 10 ja 11 §:n mukaan. Ammattikorkeakoulu voi myös järjestää erikoistumiskoulutusta tai tutkintoihin sisältyviä opintoja avoimena korkeakouluopetuksena joko erillisinä opintoina tai täydennyskoulutuksena. Ammattikorkeakoulussa voi suorittaa ammattikorkeakoulututkinnon tai ylempään ammattikorkeakoulututkinnon. Tutkinnoista, joita voi ammattikorkeakouluissa suorittaa sekä tutkintojen tavoitteista, opintojen rakenteesta ja muista opintojen perusteista säädetään tarvittaessa valtioneuvoston asetuksella. Ammattikorkeakoulut voivat myös tarjota jo ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneille korkeakoulututkinnon jälkeen suoritettaviksi tarkoitettuja koulutuksia. Ne ovat jo työelämässä toimineille suunnattuja ammatillista kehittymistä ja erikoistumista edistäviä koulutuksia. Näiden koulutuksien tavoitteena on tuottaa osaamista sellaisilla asiantuntijuuden aloilla, joilla ei ole markkinaehtoisesti toteutettua koulutustarjontaa. 3 luvun 11 a §:n mukaan erikoistumiskoulutuksena voidaan järjestää vain koulutus, jonka perusteista on sovittu ammattikorkeakoulujen keskinäisessä yhteistyössä. Sopimusmenettelyn aikana on tehtävä yhteistyötä työ- ja elinkeinoelämän edustajien kanssa.

Ammattikorkeakoulun opetussuunnitelmista ja opintojen tavoitteellisista suoritusajoista on myös säädetty laissa. 3 luvun 14 §:n mukaisesti ammattikorkeakoulu päättää opetussuunnitelmista. Ammattikorkeakoulututkintoon johtavien opintojen tulee vastata pituudeltaan vähintään kolmen ja enintään neljän lukuvuoden päätoimisia opintoja. Erityisestä syystä tutkinto voi olla tätä määräystä pidempi. Ammattikorkeakoulun tulee järjestää tutkintoon johtavat opinnot ja opintojen ohjaus niin, että kokopäiväopiskelija voi suorittaa opinnot niiden laajuutta vastaavassa ajassa eli tavoitteellisessa suorittamisajassa.

Ammattikorkeakoulututkintoon johtavien opintojen rakenne koostuu valtioneuvoston asetuksessa koskien ammattikorkeakouluja 2 §:n mukaisesti perus- ja ammattiopinnoista, vapaasti valittavista opinnoista, ammattitaitoa edistävästä harjoittelusta ja opinnäytetyöstä. Opintojen laajuus on asetuksen 3 §:n mukaan 180, 210, 240 tai 270 opintopistettä. Asetuksen 4 §:n mukaan tutkintoon johtavien opintojen tavoitteena on, että tutkinnon suorittaneella opiskelijalla on laaja-alaiset käytännölliset perustiedot ja -taidot sekä teoreettiset perusteet toimia työelämässä oman alansa asiantuntijatehtävissä. Lisäksi tutkinnon suorittaneella on valmiudet seurata ja edistää oman ammattialansa kehittymistä sekä edellytykset oman ammattitaidon kehittämiseen ja elinikäiseen oppimiseen. Tutkinnon suorittaneella on myös riittävä viestintä- ja kielitaito oman alansa tehtäviin sekä kansainväliseen toimintaan ja yhteistyöhön.

Valtioneuvoston asetuksessa koskien ammattikorkeakouluja 6 a §:n mukaan ammattikorkeakoulujen järjestämän erikoistumiskoulutuksen tavoitteena on se, että opiskelija koulutustautensa ja työkokemuksensa pohjalta pystyy toimimaan vaativissa asiantuntijatehtävissä ammattikorkeakoululain 11 a §:n 3 momentin mukaisessa sopimusmenettelyssä määritellyllä työelämän osa-alueella. Tavoitteena on myös, että opiskelija saavuttaa asiantuntijuuden edellyttämän syvällisen erityisosaamisen tai monialaisen kokonaisuuden hallinnan sekä osaa arvioida ja kehittää erityisalansa ammatillisia käytäntöjä perustuen tutkimukseen tai taiteellisen toiminnan menetelmiin. Lisäksi opiskelija osaa toimia yhteisöissä ja -verkostoissa oman erityisalansa asiantuntijana.

Ammattikorkeakoulun ohjausta ja tavoitteiden määrittelyä käsitellään ammattikorkeakoululain 7 luvussa 42 §:ssä. Opetus- ja kulttuuriministeriö ja ammattikorkeakoulu sopivat keskenään tietyksi määräajaksi kerrallaan ammattikorkeakoulun toiminnalle asetettavista koulutus-, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio toiminnan kannalta keskeisistä määrällisistä ja laadullisista tavoitteista. Myös niiden toteutumisen seurannasta sekä arvioinnista sovitaan. Opetus- ja kulttuuriministeriö voi päättää kuultuaan ammattikorkeakoulua yksittäisen ammattikorkeakoulun osalta määrällisistä ja laadullisista tavoitteista, jos ammattikorkeakoulun määrällisiä tavoitteita ei saada valtakunnallisesti tai alueellisesti yhteensovitetuiksi.

Ammattikorkeakoulun toiminnan laadun arvioimiseksi ammattikorkeakoululain 10 luvun 62 §:n mukaan, ammattikorkeakoulu vastaa järjestämänsä ja tarjoamansa koulutuksen sekä muun toiminnan laatutasosta ja jatkuvasta kehittämisestä. Ammattikorkeakoulun tulee myös arvioida koulutustaan ja muuta toimintaansa ja niiden vaikuttavuutta. Ammattikorkeakoulun tulee osallistua ulkopuoliseen toimintansa ja laatu järjestelmiensä arviointiin säännöllisesti ja julkistettava järjestämänsä arvioinnin tulokset.

Ammattikorkeakoulujen välisestä yhteistyöstä on säädelty ammattikorkeakoululain 10 luvun 64 §:ssä. Ammattikorkeakoulut voivat sopia esimerkiksi yhteisistä koulutusyksiköistä ammattikorkeakoulujen toiminnan yhteensovittamiseksi tai yhteisten hankkeiden tai muun yhteistoiminnan edistämistä varten. Yhteistyön takaamiseksi ammattikorkeakoululla voi olla lakisääteisiä tehtäviensä hoitoa varten tukevia yhteisiä yksiköitä yliopistojen, tutkimuslaitosten tai muiden julkisten taikka yksityisten yhteisöjen tai säätiöiden kanssa.

4.3 Ammattikorkeakoulu juridisesta näkökulmasta

Lainsäädännön mukaan ammattikorkeakoulun tehtävien tarkoituksena on ylläpitää korkeakouluopetuksen tasoa sen hetkisten yhteiskunnallisten tavoitteiden vaatimusten mukaisesti. Korkeakouluopetuksen tason tulee vastata ajankohtaisesti yhteiskunnallisiin tavoitteisiin ja sen tulee perustua sivistyksellisiin lähtökohtiin. Ammattikorkeakoululaissa määritelty alueellisen yhteistyön tehtävä työ- ja elinkeinoelämän kanssa voidaan tulkita tärkeäksi, sillä lainsäädäntö

velvoittaa ammattikorkeakoulun käytännönläheisyyteen tekemällä yhteistyötä työelämän kanssa. Tämä mahdollistaa opetuksen työelämäkytkennän vahvistumisen ammatillisen kasvun prosessissa. Yhteistyön tarkoituksena ei ole pelkästään kehittää korkeakouluopetusta, vaan myös alueellista elinkeinorakennetta uudistavaa soveltavaa tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa.

Ammattikorkeakoulututkintoon johtavat opinnot koostuvat perus- ja ammattiopinnoista, vainnaisista opinnoista, harjoittelusta ja opinnäytetyöstä. Harjoittelu määritellään siten, että sen tulisi edistää opiskelijan ammattitaitoa. Harjoittelu saattaa olla opiskelijalle ensimmäinen kosketus oman alansa työelämään, jolloin kyseinen osa opinnoista on erittäin tärkeä koskien opiskelijan ammatillista kasvua kohti asiantuntijuutta. Lainsäädännön sanamuoto korostaa, että ammattikorkeakoulututkinto valmistaa opiskelijan asiantuntijatehtäviin. Lisäksi ammattikorkeakoulun tehtäviään toteuttaessaan tulee edistää elinikäistä oppimista. Ammattikorkeakoulututkintoon johtavien opintojen tavoitteena on, että opiskelija pystyy toimimaan työelämässä oman alansa asiantuntijatehtävissä. Tutkinnon tulisi tukea opiskelijaa ajankohdaisella tietotaidolla kohti laaja-alaista osaamista niin teoreettisesti kuin myös käytännönläheisesti. Korkeakouluopetuksen järjestäminen siten, että opinnoissa olisi mahdollista oppia tarvittavat tiedot sekä taidot jatkuvasti muuttuvien osaamisvaatimusten mukaisesti, vaatii myös opetusmenetelmien sekä opetussuunnitelmien jatkuvaa kehittämistä. Jatkuvalle kehittämisellä pystytään turvaamaan opiskelijalle ammatillisen kasvun jatkumo vielä tutkinnon suorittamisen jälkeenkin, kun opetus on onnistuneesti vastannut osaamisvaatimuksiin sekä ottanut mahdollisesti huomioon jo tulevan kehityksen toimintaympäristössä.

Laissa on myös määritelty ammattikorkeakoulututkintojen rakenteista, opintojen pituudesta sekä opintosuunnitelmista. Ammattikorkeakoulut tekevät opetussuunnitelmat itse. Tämä voi antaa ammattikorkeakouluille mahdollisuuden muokata opetussuunnitelmia vuosittain enemmän sen hetkisiä osaamisvaatimuksia vastaaviksi. Koulutuslaitoksen toimintaympäristön muutokset, kuten esimerkiksi työ- ja elinkeinoelämän muutokset, tulisi ottaa huomioon uusien opetussuunnitelmien kehitettäessä.

Ammattikorkeakoululaissa on myös kohta, joka mahdollistaa ja sallii yhteistyön ammattikorkeakoulujen välillä. Tämä on hyvä mahdollisuus, sillä yhteistyö ja erilaiset yhteiset hankkeet eri korkeakoulujen välillä laajentavat opiskelijan henkilökohtaista opintosuunnitelmaa, kun on mahdollista suorittaa kurseja myös erilaisen opetussuunnitelman omaavassa ammattikorkeakoulussa. Tiivis yhteistyö ammattikorkeakoulujen välillä olisi suotavaa, koska ammattitaitoa pystytään kehittämään ja opintokokonaisuuksista voidaan saada parempia yhteisten hankkeiden avulla. Ammattikorkeakoulut pystyvät myös kehittämään yhdessä uusia kurseja, joilla on tarkoitus tukea opiskelijan ammatillista kasvua entisestään. Ammattikorkeakoululla voi olla

lakisääteisiä tehtäviensä hoitoa varten myös yhteisiä yksiköitä esimerkiksi muiden korkeakoululaitosten kanssa, jotta yhteistyö olisi mutkattomampaa.

Ammattikorkeakouluja ohjaa ja niiden tavoitteita määrittelee ammattikorkeakoulu itse yhdessä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa. Keskinäisen sopimuksen mukaan toiminnalle asetettavat määrälliset sekä laadulliset tavoitteet ovat hyväksi tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnalle. Ammattikorkeakoulu vastaa itse koulutuksestaan ja toiminnastaan sekä niiden vaikuttavuudesta. Laadun arviointi on julkista, mikä tekee ammattikorkeakoulujen toiminnan valvomisesta läpinäkyvämpää. Se korostaa kehittämistyön tärkeyttä, sillä toiminnan olisi suotavaa olla laadullisesti sopivalla tasolla.

Ammattikorkeakoulujen yhtiömuodoksi on laissa määritelty osakeyhtiö. Oikeustieteen tohtori Jukka Linna käsittelee väitöskirjassaan ammattikorkeakoulujen osakeyhtiöittämistä (Yhtiöstä opettaja? Systeemiteoreettinen tulkinta ammattikorkeakoulujen yhtiöittämisestä, 2016). Systeemiteoreettisessa tulkinnassaan osakeyhtiöittämisestä Linna mainitsee, että valiokunta oli todennut, ettei ammattikorkeakoulun lakisääteisten tehtävien ulkoistamisen ole mahdollista, vaikka opiskelijalle annetaan mahdollisuus laajentaa osaamistaan valitsemalla toisen ammattikorkeakoulun opetustarjonnasta kurseja omiin opintoihinsa. Linna pohtii, onko ammattikorkeakoulu voittoa tavoittelemattomana yhtiönä enää osakeyhtiö, jos sen julkista tehtävää ei voi ollenkaan ulkoistaa edes osittamalla, joka on julkisesti rahoitettu ja jonka toiminnasta ja rakenteesta on säädetty osakeyhtiölaista poiketen ammattikorkeakoululailla.

Tulisi myös pohtia, kuinka paljon osakeyhtiömuoto vaikuttaa ammattikorkeakouluun ja sen tehtäviin. Muuttuisivatko sen tehtävät ja mihin suuntaan ne muuttuisivat sekä tukisiko toinen yhtiömuoto mahdollisesti paremmin ammattikorkeakoulua sen toteuttaessa tehtäviään? Linna vertailee väitöskirjassaan osakeyhtiö- ja osuuskuntamallia ammattikorkeakouluilla. Linna toteaa, että osuuskunta olisi mahdollisesti vähintään yhtä hyvin perusteltavissa oleva malli ammattikorkeakouluille kuin osakeyhtiömalli.

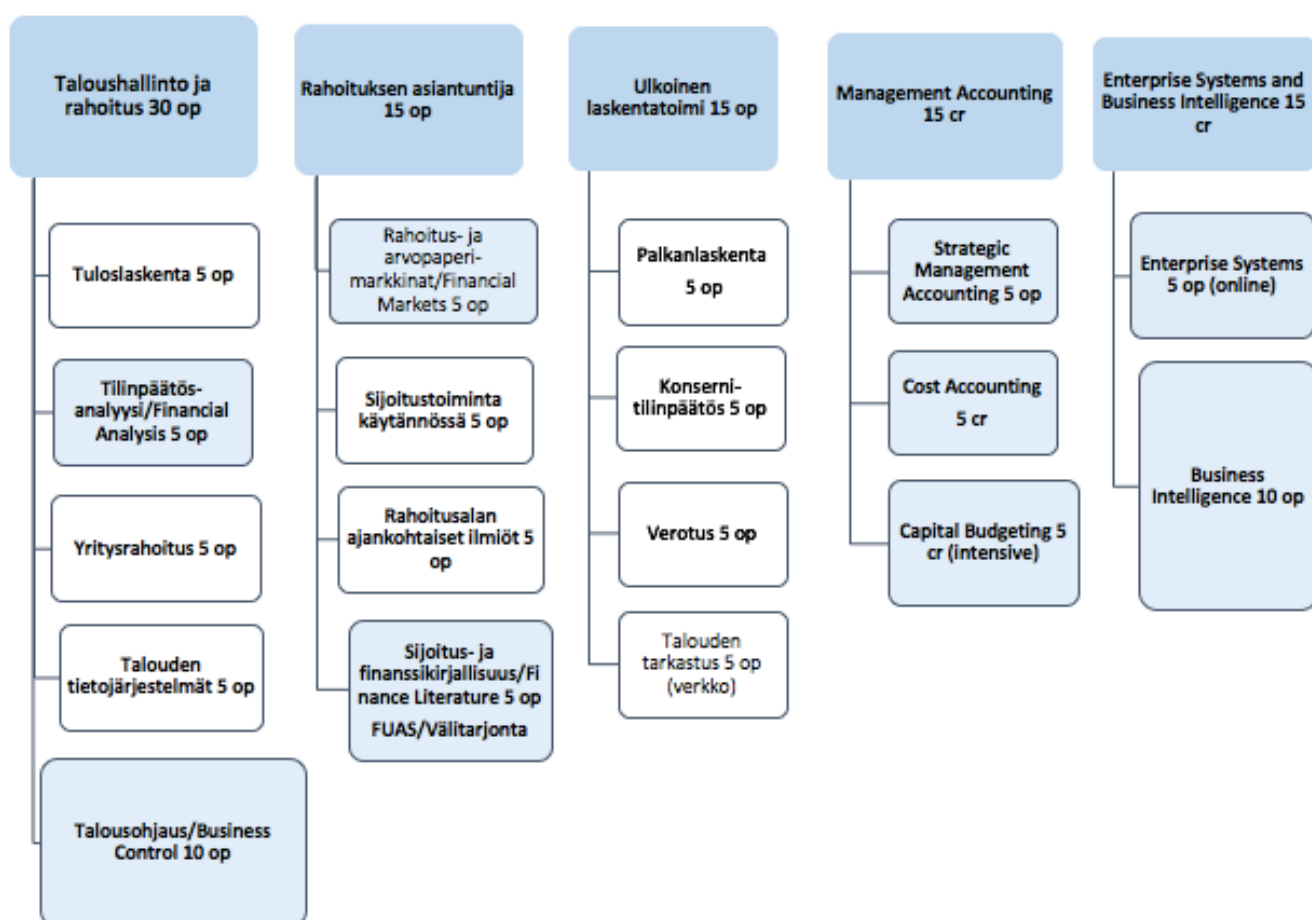
Ammattikorkeakoulumallia syvemmin pohdittaessa voidaan miettiä, missä määrin lainsäädäntö on onnistunut toteuttamaan yhteiskunnallisia tavoitteita. Linna kertoo, että oikeudellinen sääntely voi osoittautua ratkaisuksi joihinkin yhteiskunnan ongelmiin. Tässä tapauksessa, kun kyseessä on ammattikorkeakoulujen tehtävien tukeminen ja korkeakouluopetuksen kehittäminen, sääntely voi vaikuttaa koulutuksen saatavuuden sekä sen toimivuuden takaamisessa. Osakeyhtiöittäminen on astunut voimaan Suomen opetus ja kulttuuriministeriön alaisille ammattikorkeakouluille vuoden 2015 alusta alkaen (Ammattikorkeakoululaki 14.11.2014/932).

5 Taloushallinnon opetus Laureassa

Laurea-ammattikorkeakoulussa voi tradenomikoulutuksessa suuntautua taloushallintoon ja rahoitukseen liiketalouden koulutusohjelmassa. Opinnit kestävät arvioidusti 3,5 vuotta, joka tarkoittaa 210 opintopistettä. 150 opintopistettä kootaan liiketalouden ydiosaamisen opintokokonaisuuksista ja loput 60 opintopistettä kerätään täydentävistä opinnoista. Koulutuksen voi suorittaa päivä- tai monimuotototeutuksena. (Liiketalouden koulutus 2016.)

5.1 Taloushallinnon opetuksen sisältö

Leppävaaran kampuksella Laurea-ammattikorkeakoulu tarjoaa taloushallinnon ja rahoituksen suuntautumisvaihtoehtoa. Koulutuksen aikana voi valita 18:sta täydentävästä opintojaksosta haluamansa. Täydentävät kurssit taloushallinnon ja rahoituksen suuntautumisalalla on jaettu viiteen eri kategoriaan: Taloushallinto ja rahoitus, Rahoituksen asiantuntija, Ulkoinen laskentatoimi, Management Accounting ja Enterprise Systems and Business Intelligence. Kustakin kurssista voi saada viidestä kymmeneen opintopistettä. Kuvio 8:n mukainen kurssitarjotin on tarjolla kevätlukuvuodesta 2017 alkaen. Täydentävien kurssien lisäksi on kaikille liiketalouden

Kuvio 8 Taloushallinnon ja rahoituksen täydentävät kurssit Leppävaaran kampuksella

tradenomeille tarkoitettuja pakollisia kirjanpitokursseja. (Aula, Hartikainen, Hentunen, Koistinen, Koivusalo, Korttesalmi, Larjavaara, Lindeberg, Lipasti & Pilli-Sihvola 2016.)

Tuloslaskennan kurssin aikana opiskelijan tulisi oppia tekemään kirjanpito ja virallinen tilinpäätös yritykselle. Kurssilla opitaan myös soveltamaan normeja, jotka säätelevät tilinpäätöksen laatimista sekä huomioimaan jaksotukset tilinpäätöksessä. Kurssi sisältää tentin, joka kattaa 70 % arvosanasta ja loput 30 % tulee tehtävien teosta. (SoleOPS 2016a.)

Tilinpäätösanalyysi -kurssilla opitaan tekemään yrityksen taloustilanneanalyysia. Opiskelijan tulee kurssin suoritettuaan osata tulkita, laskea ja analysoida talouden tunnuslukuja. Opiskelija oppii myös hyödyntämään osakemarkkinoiden tunnuslukuja. Ennen tätä kurssia tulisi opiskelijan käydä kannattava liiketoiminta -kurssi, joka sisältää sisäistä laskentaa, talousmatematiikkaa ja hankintaosaamista. Kurssi on pakollinen kaikille liiketalouden opiskelijoille. (SoleOPS 2016b.)

Yritysrahoituksen kurssilla aiheina ovat muun muassa rahoituspäätökset lyhyellä ja pitkällä aikavälillä, yrityksen rahoituksellisen tilan arvioiminen ja yrityksen rahoitusvaihtoehdot. Kurssin suoritettua opiskelija pystyy analysoimaan yrityksen rahoitusrakennetta ja määrittelemään yrityksen arvon eri menetelmin. Kurssilla tehdään investointilaskelmia ja arvioidaan yrityksen rahoitustarvetta. Opiskelija osaa myös suunnitella kurssin käytyään ulkomaankaupan rahoitusta. (SoleOPS 2016c.)

Kannattava liiketoiminta on pakollinen kurssi kaikille liiketalouden opiskelijoille. Kurssilla opitaan arvioimaan yrityksen kannattavuutta ja hoitamaan pienen yrityksen taloushallintoa. Opiskelija osaa kurssin päätteeksi laatia päätöksenteon tuoksi erilaisia budjetteja. Kurssilla opiskelijalle selviää myös johdon laskentatoimen eli sisäisen laskennan merkitys päätöksenteon tukena. (Soleops 2016d.)

Talouden tietojärjestelmät ja Talousohjaus ovat uusia kursseja. Talouden tietojärjestelmät -kurssilla opiskelija oppii käyttämään integroitua taloushallinnon tietojärjestelmää sekä taulukkolaskentaohjelmistoa. Opintojaksolla opitaan hyödyntämään mahdollisuuksia, joita digitaalinen taloushallinto tarjoaa, myös eri sidosryhmien keskeisessä viestinnässä. Kurssilla myös opitaan laatimaan ja tulkitsemaan erilaisia taloushallinnon raportteja. (Aula ym. 2016.)

Talousohjauksen opintojaksolla opiskelija oppii laatimaan suunnittelu-, tavoite- ja tarkkailulaskelmia. Kurssilla laaditaan myös kustannus- ja hinnoittelulaskelmia sekä yrityksen budjetit, jota hyödynnetään yrityksen talousjohtamisessa. Kurssin päätyttyä opiskelija osaa arvioida, onko investointihanke kannattava. Tavoitteena on, että opiskelija osaa soveltaa hyödyntää laskentatoimen raportteja ongelmien ratkaisemiseksi. (Aula ym. 2016.)

Rahoituksen asiantuntijan moduuliin sisältyy neljä kurssia. Rahoitus- ja arvopaperimarkkinan kurssin osaamistavoitteena on, että opiskelija oppii sijoituksen tuottojen ja riskien analysoimisen. Opintojaksolla käydään läpi rahoitusmarkkinoihin liittyviä perusasioita kuten rahoitus- ja arvopaperimarkkinoita, joukkovelkalainan hintaa, tuottoa ja riskiä sekä osakkeen arvon määrittystä. Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää mitä tuotto ja riski merkitsevät sijoituksessa. (SoleOPS 2016e.)

Kurssilla Sijoitustoiminta käytännössä tutustutaan sijoituksien tekoon. Opintojakson päätyttyä opiskelija osaa tehdä konkreettisia sijoituksia erilaisin sijoitusinstrumentteihin ja arvopapereihin huomioiden eri markkinatilanteet. Kurssilla opitaan käyttämään salkunhoito-ohjelmaa konkreettisten sijoitusten toteuttamisessa sekä hoitamaan käytännön sijoitustoimintaa osana yrityksen likviditeetin ja kannattavuuden hallintaa. (SoleOPS 2016f.)

Rahoitusalan ajankohtaiset ilmiöt on myös uusi kurssi, jolla opiskelija oppii soveltamaan alan trendejä eri käyttökohteisiin. Ajankohtaisten ilmiöiden taustoja ja vaikutuksia opitaan analysoimaan opintojaksolla. Myös tutkimussuunnitelmien laatiminen rahoituksen alalla tulee opiskelijalle tutuksi. (Aula ym. 2016.)

Sijoitus- ja finanssikirjallisuuden kurssi suoritetaan verkossa. Opintojaksolla opiskelija oppii käsittelemään rahoitusalan ja markkinoiden tapahtumia kriittisesti. Kurssilla luetaan rahoitusalan teoksia ja opiskelija oppii keskustelemaan rahoitusalan yleisimmistä klassikkoteoksista. (SoleOPS 2016g.)

Ulkoiseen laskentaan kuuluu Palkanlaskenta -kurssi, jossa tutustutaan työntekijän ja työnantajan velvollisuuksiin ja oikeuksiin. Kurssin jälkeen opiskelija ymmärtää palkkahallinnon merkityksen osana yrityksen toimintaa. Opiskelija oppii tulkitsemaan ja soveltamaan palkanmäärittäysperusteita. Palkanlaskennan ja vuosilomapalkan perusteet opitaan kurssilla. Kurssilla käydään läpi myös työtulon verotus, palkoista tehtävät muut vähennykset, luontoisedut ja henkilökuntaedut. (SoleOPS 2016h.)

Konsernitilinpäätös vaatii tuloslaskennan -kurssilla käytävien asioiden osaamista. Konsernitilinpäätös -kurssilla tehdään kirjanpitoa taloushallinto-ohjelmistolla. Kurssilla opiskelija oppii lukemaan IFRS-tilinpäätöstä ja kuvaamaan tilintarkastuksen keskeiset periaatteet ja tilintarkastajan tehtävät. Kurssilla opitaan laatimaan konsernin tarvitsemia raportteja sidosryhmille. (SoleOPS 2016i.)

Verotuksen kurssin jälkeen opiskelija osaa laskea luonnollisen henkilön tuloksestaan maksaman veron sekä yrityksen verotettavan tulon ja maksettavat verot eri yritysmuodoissa. Kurssilla opitaan jaksottamaan verot ja ymmärtämään yhteys tilinpäätöksen ja verotuksen

välillä. Myös arvonlisäverojen laskeminen, kirjaaminen ja tilittäminen sekä kotimaisessa että kansainvälisessä kaupassa opitaan kurssilla. (SoleOPS 2016j.)

Talouden tarkastus on uusi kurssi ja sen toteutus tapahtuu verkossa. Kurssin tavoitteena on oppia toimimaan vastuullisesti tilintarkastuksen ja sisäisen valvonnan prosesseissa sekä tiedon tuottajan, että hyödyntäjän näkökulmasta. Oppilas tutustuu yrityksen sisäisen valvonnan suunnitteluun, toteuttamiseen ja sen raportoimiseen. Kurssin päätyttyä oppilas osaa kuvata tilintarkastukseen liittyviä ominaispiirteitä, velvoitteita sekä toimia niiden mukaisesti tilintarkastukseen liittyvissä toimissa. (Aula ym. 2016.)

Moduuli Management Accounting sisältää uuden englanninkielisen Strategic Management Accounting -kurssin, jolla laaditaan osa- ja pääbudjetit. Kurssin päätyttyä opiskelija osaa linkittää nämä toisiinsa. Opintojaksolla opitaan kehittämään organisaation budjettijärjestelmää ja -prosessia. Yrityksen toiminnan suunnittelua ja seuranta opitaan tukemaan mittareilla ja tunnusluvuilla. (Aula ym. 2016.)

Kurssi Cost Accounting eli Kustannuslaskenta on kurssi, jonka voi suorittaa sekä englannin- että suomenkielellä. Kurssilla tulee tutuksi kustannuskäsitteet ja -ryhmittelyt. Opiskelija osaa kurssin päätyttyä käyttää jako- ja lisäyslaskentaa tuotteiden ja palveluiden kustannusten määrittämisessä. Opintojaksolla opitaan hyödyntämään kustannuslaskelmia hinnoittelussa ja päätöksenteossa. Kurssilla opiskelija oppii käyttämään toimintolaskentaa ja käyttämään sitä asiakkaan ja suoritteiden kannattavuutta määriteltäessä. (Aula ym. 2016.)

Capital Budgeting tai Reaali-investoinnit on osittain virtuaalinen kurssi, joka käydään englanninkielellä. Kurssilla oppilas oppii käyttämään useaa eri tekniikkaa määrittäessä, onko projekti kannattava vai ei. Mittareina projektin kannattavuudelle voivat olla esimerkiksi kassavirtalaskelma ja herkkyysanalyysi. Kurssilla välineenä käytetään pääasiallisesti Microsoft Exceliä, mutta opitaan myös käyttämään Invest for Exceliä. Kurssin päätyttyä oppilas osaa myös tehdä diskontatun kassavirta-analyysin. (Soleops 2016k.)

Englanninkielinen Enterprise Systems -kurssi keskittyy erilaisiin yrityksen järjestelmiin. Kurssilla erityisesti opitaan käyttämään ERP-järjestelmiä eli toiminnanohjausjärjestelmiä. Oppilas oppii integroimaan liiketoimintaprosesseja ja -järjestelmiä. Kurssin tavoitteena on, että oppilas osaa arvostaa hankkimisen, toteutuksen, ylläpidon ja toiminnan prosesseille. (Soleops 2016l.)

Business Intelligence on myös englanninkielinen kurssi. Opintojaksolla opitaan käyttämään analyttisiä taitoja datan hyödyntämiseen, ymmärtämiseen ja päätöksentekoon. Kurssilla oppilas oppii ymmärtämään yhteyden analyttisten työkalujen sekä päätöksenteon välillä. (Soileops 2016m.)

5.2 Opetuksen tulevaisuus Laureassa

Laurea-ammattikorkeakoulun rehtori Jouni Koski uskoo, että korkeakoulun yhdistyminen työelämään on Laurean keskeinen menestystekijä nyt ja tulevaisuudessa. Digitalisoituminen uudistaa vuorovaikutusta yhteiskunnallisesti, edelleenkin ammattikorkeakoulutoiminnan ydin on yhteistyö opiskelijoiden ja alueen yritysten, kuntien ja muiden yhteisöjen kanssa. Laurean hallituksen puheenjohtaja Heikki Heinimäki toteaa yhteiskunnan tarvitsevan ammatillista korkeakoulutusta, jotta on mahdollista vastata kilpailukyvyyn ja hyvinvoinnin edistämiseen mahdollisimman parhaalla tavalla. (Laurea 25 vuotta: katse ennakkoluulottomasti tulevaisuudessa 2016.)

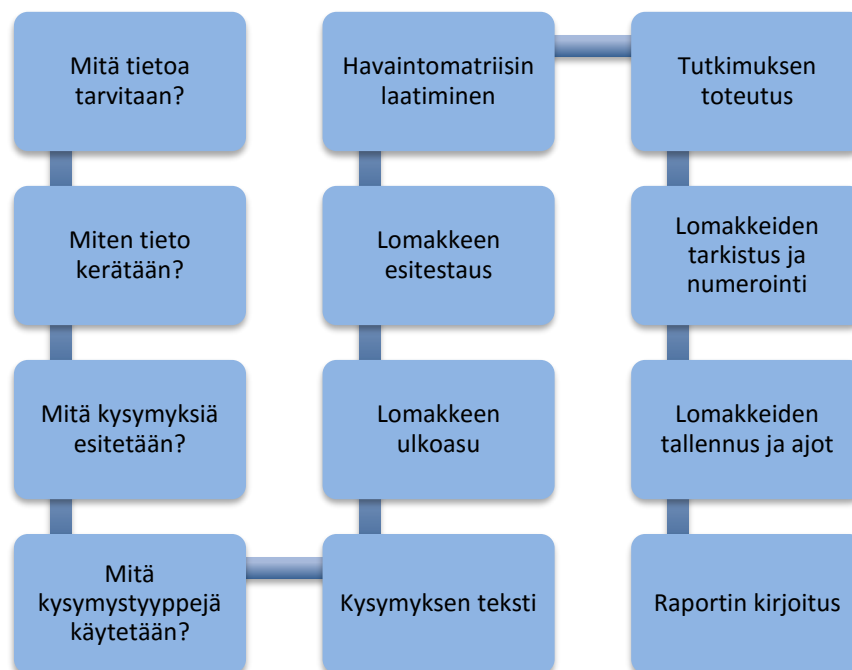
Laurea-ammattikorkeakoulu, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu sekä Metropolia ammattikorkeakoulu ovat allekirjoittaneet liittomasopimuksen. Sopimuksen tarkoituksena on poistaa ammattikorkeakoulujen raja-aitoja sekä tarjota opiskelijoille enemmän mahdollisuuksia itsensä kehittämiseen. Tärkeimpänä tavoitteena nähdään sisältölähtöinen koulutuksen kehittäminen, jossa luotetaan verkostomaiseen toimintatapaan. Liittouma antaa opiskelijoille mahdollisuuden luoda osaamiskeskeinen tutkinto kolmen korkeakoulun koulutustarjonnasta. Käytännössä liittouma toteutetaan asteittain ja tällä hetkellä korkeakouluilla käynnissä on seitsemän kehittämishanketta. Liikkuminen korkeakoulujen välillä vapautuu. Sopimuksella pyritään rakentamaan osaamiskeskeistä ja paremmin tulevaisuuden osaamistarpeisiin vastaavaa opiskelusta. (Haaga-Helia, Laurea ja Metropolia perustavat liittouman 2016.)

6 Kvantitatiivinen tutkimusvaihe

Kvantitatiivisella tutkimuksella eli määrällisellä tutkimuksella pyritään yleistämään. Kvantitatiivisen tutkimuksen perusideana on, että tietyltä, pieneltä joukolta kysytään tutkimusongelmaa koskevia kysymyksiä. Tämän pienen joukon tulee edustaa koko joukkoa eli perusjoukkoa. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa aineistoa mitataan tilastollisin keinoin. Jotta tulokset olisivat luotettavia, tarvitaan riittävästi havaintoyksiköitä. Riittävä tarkoittaa tässä tapauksessa saturaation täyttymistä. (Kananen 2008, 10.)

Tutkimuskysymykset johdetaan tarvittavasta tiedosta. Kysymykset voi muotoilla moneen eri tapaan ja kysymyksen muotoilu vaikuttaa analyysimenetelmään. Kysymyksiä muotoillessa tulee olla tarkkana, jottei virhetulkintoja tule. Lomakkeen pitää myös olla vastaajaystävällinen

ja houkutteleva. Kun lomake vaikuttaa valmiilta, on se esitettävä ulkopuolisella, sillä tutkija on saattanut tulla sokeaksi omille virheilleen. Lähtökohtana tutkimukselle on tutkimusongelma, johon pyritään löytämään ratkaisu tai vastaus. Kvantitatiivisen tutkimuksen prosessissa tulee saada vastaus ainakin seuraaville kysymyksille ja pohdinnoille, jotka esitetään kuviossa 9. (Kananen 2008.)

Kuvio 9 Kvantitatiivisen tutkimuksen vaiheet Kananen mukaan

6.1 Kyselytutkimus

Kyselytutkimuksessa on tarkoituksena saada tietyltä kohderyhmältä vastauksia samoihin kysymyksiin. Kyselytutkimuksessa lomake voi olla verkkokysely internetissä, jolloin vastaaja itse täyttää lomakkeen tai lomake voi olla haastattelijan täyttämä käynti- tai puhelinkysely. Lomakkeen luomisessa on otettava huomioon monia eri muuttujia. Kyselyn vastaajan mielenkiinnon voi menettää ylipitkällä tai ulkonäöltään epäselvällä lomakkeella. (KvantiMOTV 2010.)

Kyselyaineistot eli tulokset koostuvat suurimmissa määrin luvuista ja numeroista, sillä vaikka kysymykset ovatkin sanallisia, vastataan kysymyksiin useasti numeerisesti. Sanallisesti yleensä annetaan täydennettäviä tietoja tai vaihtoehtoisesti vastauksia kysymyksiin, jotka olisi epäkäytännöllistä esittää numeroina. Koska kyselytutkimusta pidetään enimmäkseen määrällisenä tutkimusmetodinä, sovelletaan tilastollisia analyysimenetelmiä. (Vehkalahti 2008.)

Erilaisilla mittareilla voidaan arvioida kyselytutkimuksen luotettavuutta. Monet epävarmuudet aiheuttavat haasteita: saatiinko tarpeeksi vastauksia, oliko tarpeeksi kattavat vastaukset,

oliko tutkimuksen ajankohta hyvä tai mittasivatko kysymykset tutkittavaa aihetta. Mittareilla pyritään mittaamaan asenteita ja arvoja. (Vehkalahti 2008.)

6.2 Kyselyn toteutus

Kyselytutkimuksen tarkoituksena oli löytää mahdollisia ideoita, kehityskohteita ja kehitysmetodeja tulevaisuuden taloushallinnon koulutukseen Laurea-ammattikorkeakoulussa. Kyselyllä kartoitimme, minkälaisena Laurea-ammattikorkeakoulun opiskelijat ovat taloushallinnon opetuksen kokeneet kiinnittäen erityistä huomiota sähköisten järjestelmien käyttöön ja hyödyntämiseen opetuksessa. Tavoitteena oli löytää kehityskohteita taloushallinnon opetuksesta, joita kehitettiin edelleen tutkimuksemme toisessa vaiheessa kvalitatiivisella tutkimusmenetelmällä.

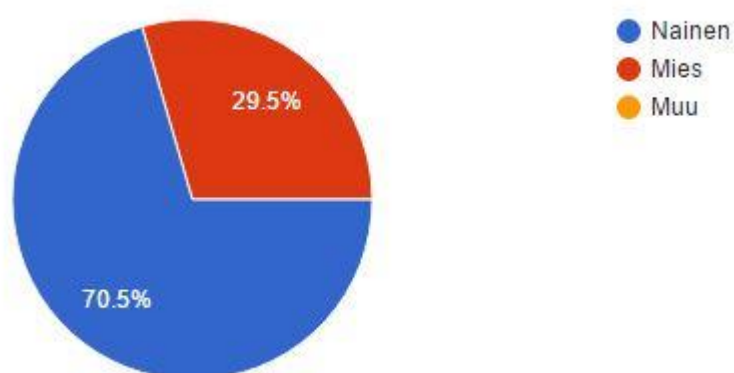
Valitsimme kyselyn tutkimusmenetelmäksi, sillä halusimme tavoittaa mahdollisimman monta opiskelijaa lyhyessä ajassa. Mielestämme kyselytutkimus oli sopiva menetelmä työhömmä, koska Laurean opiskelijoita on paljon ja halusimme laajan otannan, jotta pystyisimme paremmin yleistämään opiskelijoiden näkemyksiä. Kyseinen menetelmä on tullut meille tutuksi opintojemme aikana ja aikataulumme puitteissa uskoimme sen toteutuksen olevan onnistunut.

Kyselylomakkeen loimme Google Forms -pohjalle, joka on ilmainen ja helppokäyttöinen kyselytutkimuksen tekoväline. Kyselylomake (Liite 1) sisältää kolme taustakysymystä, kolme skaaläkysymystä sekä neljä avointa kysymystä. Valitsimme lineaarisiksi asteikoksi 1-4, jotta vastaajan oli valittava, onko hän enemmän tyytyväinen vai tyytymätön kysyttävään aiheeseen. Halusimme kyselyyn myös avoimia kysymyksiä, jotta emme rajoittaisi vastausten monipuolisuutta.

Kysely lähetettiin Laurea-ammattikorkeakoulun neljännesvuosittain ilmestyvän alumnikausauksen yhteydessä sekä Laurean alumneille tarkoitettuun Facebook-ryhmään perjantaina 14.10.2016. Vastausaikaa oli 25.10.2016 asti, eli kysely oli avoinna 12 päivää. Kysely lähetettiin myös pienempiin Laurea-ammattikorkeakoulussa opiskelevien Facebook-yhteisöihin sekä Laurean sähköiseen työtilaan Optimaan Opinnäytetyö (Liko) 2016-2017-välilehdelle 21.10.2016, sillä vastauksia oli tullut heikosti siihen mennessä. Koska vastauksia oli tullut vain vähän lisää näistä kyseisistä lähteistä, päätimme pidentää vastausaikaa 1.11.2016 asti ja lähetimme sähköpostilla kyselyn Laurea-ammattikorkeakoulun nykyisille liiketalouden opiskelijoille 27.10.2016. Pyysimme vastauksia erityisesti jo ensimmäisen opiskeluvuotensa suorittaneilta opiskelijoilta ja heiltä, joilla on jo työkokemusta.

6.3 Kyselytutkimuksen tulokset

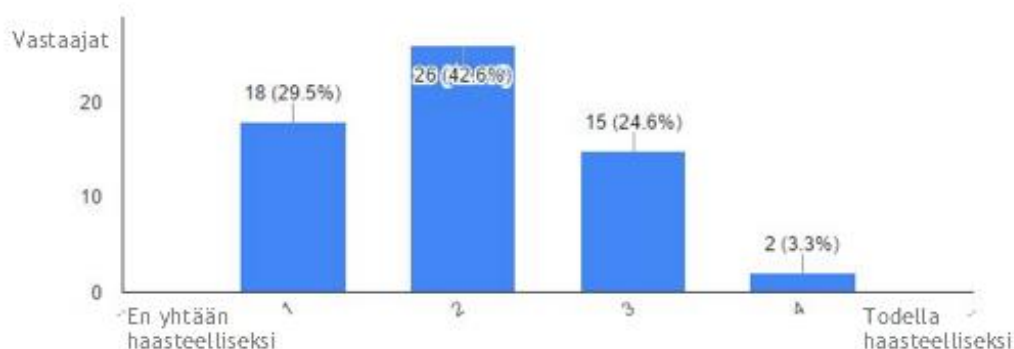
Kyselyyn vastasi 61 nykyistä tai entistä opiskelijaa. Vastaajien iän vaihteluväli on 20-56 vuotta ja mediaani-ikä on 25 vuotta. Valmistumisvuosi vastaajien kesken vaihtelee välillä 2010-2019. Valmistumisvuosien mediaani on 2017. Sukupuolet jakautuvat kuvion 10 mukaisesti: 29,5 prosenttia vastaajista on miehiä ja 70,5 prosenttia naisia. Kukaan ei vastannut vaihtoehtoa muu.

Kuvio 10 Kyselytutkimuksen sukupuolijakauma

Kysyttäessä mikä tuntui haasteellisimmalta työelämään siirryttäessä, teorian muuttamisen käytäntöön mainitsee 23 vastaajaa. Sähköisiä järjestelmiä painottaa 13 vastaajaa. Puolestaan yrityksen toimintatavat mainitsee 11 vastaajaa. Kymmenen vastaajaa vastasi, ettei tiedä mikä tuntui haasteellisimmalta tai että mikään ei tuntunut erityisen haasteelliselta. Kuviossa 11 nähdään jakauma, kuinka haasteelliseksi työpaikan sähköiset järjestelmät koetaan. Vastausvaihtoehto skaalautuvat vaihtoehdosta ”en yhtään” vaihtoehtoon ”todella haasteelliseksi”. Suurin osa vastaajista eli 42,6 prosenttia vastasi vaihtoehdon kaksi. Tämä tarkoittaa, että suurin osa ei kokenut sähköisiä järjestelmiä juurikaan haasteellisiksi. Toiseksi eniten vastauksia saatiin vastausvaihtoehtoon ”ei yhtään”. Vain kaksi vastaajaa koki sähköiset järjestelmät todella haasteellisiksi.

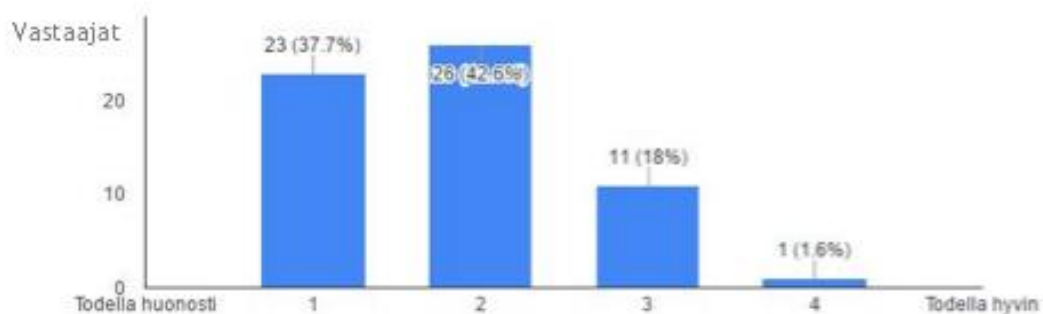
Kuinka haasteelliseksi koit työpaikkasi sähköiset järjestelmät? (61 responses)

Kuvio 11 Kokemukset sähköisistä järjestelmistä

Kysymyksessä kuinka hyvin koulu valmisti sinut sähköisiin järjestelmiin (kuvio 12), saatiin vastauksia ”todella huonosti” ja ”huonosti” yhteensä 80,3 prosenttia, josta 42,6 prosenttia vastasi ”huonosti”. 12 vastaajaa on kokenut sähköisiin järjestelmiin valmistamisen hyväksi tai todella hyväksi. Vain yksi vastaajista on kokenut sähköisiin järjestelmiin valmistelemisen todella hyväksi.

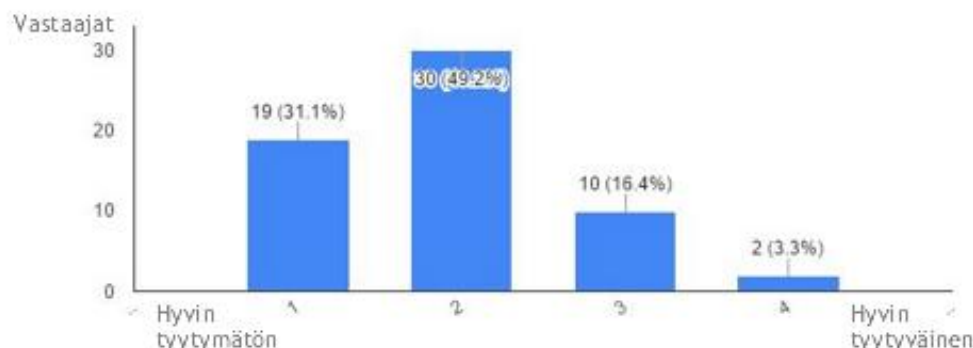
Kuinka hyvin koulu valmisti Sinut sähköisiin järjestelmiin? (61 responses)

Kuvio 12 Sähköisiin järjestelmiin valmistaminen

Seuraavassa kuviossa 13 selviää, kuinka tyytyväinen olet saamaasi opetukseen koskien sähköisiä järjestelmiä. 49,2 prosenttia vastaajista vastasi vastausehdon kaksi eli ”tyytymätön”. Toiseksi eniten vastauksia saatiin vaihtoehtoon ”hyvin tyytymätön”. 12 vastaajaa vastasi olevansa tyytyväinen tai todella tyytyväinen saamaansa opetukseen sähköisistä järjestelmistä. Kaksi vastaajaa vastasi olevansa hyvin tyytyväinen saamaansa opetukseen sähköisistä järjestelmistä.

Kuinka tyytyväinen olet saamaasi opetukseen koskien sähköisiä järjestelmiä? (61 responses)

Kuvio 13 Tyytyväisyys koskien sähköisten järjestelmien opetusta

Kysymykseen, missä taloushallinnon opetuksessa on mielestäsi onnistuttu, kun mietit työelämään siirtymistäsi, 22 vastaajaa vastasi taloushallinnon perusasioiden olevan hallussa. Useat vastaajat ovat tyytyväisiä Laurean laajaan kurssivalikoimaan koskien taloushallinnon syventäviä kursseja. Vastaajat kertovat teorian opetuksen olleen hyvää, mutta joillakin kampuksilla on koettu perusopetuksen olevan jopa huonoa.

Vastaajista 18 painotti kysymyksessä, missä taloushallinnon opetuksessa olisi mielestäsi parantamisen varaa, sähköisten järjestelmien käyttämisen tärkeyttä. Vastaajat kertovat, että haluaisivat tutustua sähköisiin järjestelmiin, vaikka eivät pääsisi kokeilemaan niitä. Osa vastaajista on sitä mieltä, että sähköiset järjestelmät tulisi ottaa käyttöön jo opintojen alussa. Vastauksissa kritisoidaan taloushallinnon perusopetusta, joka tuntuu olevan eritasoisista eri kampuksilla. Vastaajat toivovat myös yrityslähtöisyyttä, yritysvierailuja ja käytännön harjoitteita.

19 vastaajaa kertoi tahtovansa enemmän sähköisiä järjestelmiä opetukseen kysyttäessä, missä taloushallinnon opetuksessa olisi parantamisen varaa. Suurin osa vastaajista haluaisi lisätä sähköisten järjestelmien käyttöä opetuksessa ja 13 vastaajaa haluaisi opetukseen enemmän käytännön esimerkkejä ja harjoituksia. Vastauksissa mainittiin, että haluttaisiin ottaa opetukseen kokonaisia kirjanpitoja kuukausikirjanpidon rinnalle. Muutama vastaajista kokee, että tarvittaisiin lisää päteviä lehtoreita opettamaan taloushallintoa. Osa haluaisi osakirjanpidon harjoitteet, kuten laskut ja osto- sekä myyntireskontran osaksi opetusta.

6.4 Luotettavuuden arviointi

Kyselyn lähtiessä vastaajille, oletuksena oli saada runsaasti vastauksia. Kysely lähetettiin alun perin Laureasta valmistuneille opiskelijoille eli alumneille alumnikatsauksen mukana. Alumnikatsaus lähetettiin myös muillekin kuin vain pelkästään liiketalouden alumneille. Kysely oli kuitenkin kohdistettu liiketalouden koulutusohjelmasta valmistuneille ja erityisesti taloushallinnon ja rahoituksen alan alumneille. Vastaajamäärä alumnien keskuudessa ei saavuttanut toivottua lukemaa, joten kysely lähetettiin myös nykyisille Laurean opiskelijoille massasähköposteilla sekä hyödyntäen Laurean sisäistä Optima-työtilaa.

Vaikka alun perin kyselytutkimus oli tarkoitettu pelkästään Laureasta valmistuneille alumneille, niin oli hyvä asia laajentaa otantaa myös Laurean nykyisiin opiskelijoihin. Nykyisillä opiskelijoilla on paremmin muistissa ensimmäinen kosketus oman alansa työtehtäviin ja he ovat vielä opiskelijoita, jolloin heillä on enemmän näkemystä kertomaan opetuksen mahdollisista kehityskohteista. Nykyisten opiskelijoiden tiedot opetuksesta ovat ajan tasalla, mikä tarkoittaa sitä, että heidän tietonsa on ajankohtaisempaa kuin sellaisten entisten opiskelijoiden, jotka ovat valmistuneet esimerkiksi kymmenen vuotta sitten.

Lopulta kyselyyn vastasi 61 Laurean entistä ja nykyistä liiketalouden opiskelijaa eri kampuksilta. Koska alumneille lähtenyt kysely tavoitti suuren joukon potentiaalisia vastaajia, toivomme suurempaa vastausmäärää. Vastausmäärä on suppea suhteessa kyselyn vastaanottajamäärään. Tämän vastaajamäärän perusteella emme voi tehdä yleistyksiä, mitä Laurean entiset ja nykyiset opiskelijat ajattelevat.

Vaikka vastaajien iän vaihteluväli on 20-56 vuotta, pystytään vastauksista toteamaan, että suurin osa vastaajista on alle 30-vuotiaita. Selvästi yli kaksi kolmannesta vastaajasta on naisia. Emme usko, että vastaajien sukupuolella olisi mitään merkitystä vastauksien analysoinnin kannalta. Pohdimme, että olisi kannattanut kysyä vastaajien päätoimista kampusta, sillä huomasimme sen vaikuttavan vastauksiin.

Pohdimme, että olisimmeko saaneet enemmän vastauksia, jos avoimia kysymyksiä ei olisi ollut. Avoimilla kysymyksillä haluttiin saada vastauksia, joita ei hypoteettisesti osattu odottaa lähetettäessä kyselytutkimusta eteenpäin potentiaalisille vastaajille. Emme usko, että kyselyn pituus olisi vaikuttanut vastauksien määrään. Kysymykseen ”Kun siirryit ammattikorkeakoulusta työelämään, mikä tuntui haasteellisimmalta?” saatiin muutamia sellaisia vastauksia, joissa vastaaja kertoo, että ei ole siirtynyt työelämään vaan on tehnyt koko ajan töitä opiskelujen ohessa. Tämän takia mietimme kysymyksen sanavalintoja. Kysymyksen olisi voinut muotoilla esimerkiksi seuraavasti: ”Kun siirryit tekemään oman alasi työtehtäviä, mikä tuntui haasteellisimmalta?”, jotta kysymyksessä ei tulisi vastakkainasettelua, onko vastaaja työelämässä vai koulussa.

6.5 Tulosten analysointi ja johtopäätökset

Kyselytutkimusta analysoitiin tyypittelyn avulla. Tyypittelyssä aineisto tiivistetään havainnollisiin tyyppeihin. Aineistosta etsitään tietyn tyyppisiä vastauksia, joissa yhdistyvät tietyt elementit, jonka vuoksi voidaan ajatella sen edustavan jotakin tyyppiä. Tyypittelyssä on kyse vastaajien tarjoaman informaationaineksen tyypittely, eikä itse vastaajien tyypittely. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

Tuloksista kävi ilmi, että perusteiden opetus taloushallinnossa on ollut hyvää. Myös kurssitarjontaan taloushallinnon erikoistumisopinnoissa vastaajat ovat olleet tyytyväisiä. Erimielisyyksiä opetuksen kokemuksissa vastaajien keskuudessa on aiheuttanut taloushallinnon opetuksen laatu eri kampuksilla. Vaikka emme kysyneetkään kyselyssä vastaajien kampusta, voimme silti havaita vastauksien vaihtelevuuden eri kampuksilla. Kampuksien taloushallinnon opetuksen laadun tulisi olla yhteneväisempää, jotta kaikilla opiskelijoilla olisi samat valmiudet siirryttäessä työelämään.

Tulosten perusteella sähköisten järjestelmien käyttäminen työpaikoilla ei ole vastaajien mielestä haasteellista. Pidimme hieman yllättävänä, että sähköisiä järjestelmiä ei koeta haasteellisiksi. Toisaalta ei ole yllättävää, että ihmiset ovat nykyään tietoteknisesti taitavia ja kokevat hallitsevansa tietojärjestelmien haltuunoton hyvin. On myös mahdollista, että sähköisiä järjestelmiä ei koeta haasteellisiksi, koska työpaikan perehdytys on ollut onnistunutta. Mielestämme opetukseen ei tarvitse lisätä monien eri sähköisten järjestelmien käyttöä, koska niitä ei koettu erityisen haasteellisiksi.

Mielestämme opetuksessa voitaisiin keskittyä muutamaankin eri ohjelmaan ja niiden toimintoihin, sillä järjestelmissä on sama perusidea ja ne opitaan käytännössä siirryttäessä työelämään ja saamalla niihin työpaikassa sopivan perehdytyksen. Tärkeintä on perusasioiden hallinta ja niiden soveltaminen käytäntöön. Ymmärrys taloushallinnosta auttaa sähköisten järjestelmien omaksumisprosessissa. Opetukseen tarvittaisiin pitkäjänteisempää sähköisten järjestelmien käyttöä, jotta opiskelijat saisivat niin sanotusti rutiinia sähköisten järjestelmien käyttämiseen ja hallintaan.

Jotta opiskelijalle tulee hyvät rutiinit, on hänen tehtävä paljon yksilötyöskentelyä ja opettajan täytyy johdattaa opiskelija sähköisten järjestelmien käyttöön. Järjestelmien käyttö voidaan aloittaa jo varhaisessa vaiheessa opetusta, sillä opiskelija olisi hyvä tutustuttaa sähköisiin järjestelmiin jo heti opintojen alussa. Näin ollen opiskelija saa tuntuman niiden käyttöön jo ammatillisen kehittymisen alkuvaiheessa ja siitä on hyvä lähteä kehittämään omaa osaamistaan sähköisten järjestelmien parissa opintojen edetessä. Opinnoissa käsin tehtävien tili-ristikoiden hahmottaminen sähköisessä muodossa opintojen alkuvaiheessa olisi tärkeää, jotta

opiskelijat ymmärtäisivät sen, että eri ohjelmistoilla tehty kirjanpito on erilaista järjestelmien erilaisten toimintojen takia.

Osa vastaajista toivoo osakirjanpidon harjoitteita taloushallinnon kursseille. Osakirjanpidon harjoitteet voitaisiin ottaa osaksi opetusta aikaisessa vaiheessa, jolloin opiskelijat pääsevät tekemään muitakin kirjanpidon tehtäviä ja toimintoja perinteisen kirjanpidon rinnalla. Osakirjanpidon osto- ja myyntireskontra voidaan opettaa alkuun paperissa muodossa tai käyttäen Microsoft Excel -taulukko-ohjelmaa. Sen jälkeen voitaisiin siirtyä tekemään osakirjanpitoa kirjanpidon sähköisessä järjestelmässä. Opiskelija täydentää osaamistaan hahmottamalla, että kirjanpidon luominen ei pelkästään koostu perinteisistä ja rutiininomaisista kirjauksista.

Opintojen on oltava käytännönläheistä, jotta opiskelija tietää jo aikaisessa vaiheessa millaista taloushallinto on työelämässä. Opintoihin voisi sisällyttää jonkin pienen yrityksen tai yhdistyksen kuukausikirjanpidon, kun perusteet ovat jo hallussa ja opiskelijan osaamista syvennetään. Eri yrityksiin ja yritysten käytänteisiin tutustuminen on monien kyselyyn vastaajien toiveena ja se lisää ammattikorkeakouluopintojen työelämälähtöisyyttä entisestään. Yritysvierailut ovat periaatteessa haasteellista toteuttaa muun muassa siksi, koska hyviä puhujia on vaikea löytää. Sen lisäksi yritysvierailut vievät aikaa ja resursseja kyseiseltä yritykseltä. Yrityksissä vierailu on haasteellista, sillä kurssikoot ovat isoja. Yritysvierailujen tulisi tuottaa myös konkreettista hyötyä yritykselle, jotta yrityksellä olisi tarpeeksi kiinnostusta ja motivaatiota lähteä mukaan tällaiseen yhteistyöhön.

7 Kvalitatiivinen tutkimusvaihe

Laadullisessa tutkimuksessa tarkoituksena on, että tutkimuksen kohteen eli ilmiön kuvailulla, ymmärtämisellä sekä tulkinnan antamisella pyritään tutkimuksen kohteen syvällisempään ymmärtämiseen ja kokonaisvaltaisemman kuvan saamiseen. Kvalitatiivisen tutkimusmenetelmän tavoitteena ei ole tehdä yleistyksiä. Tämä tarkoittaa sitä, että tutkimusmenetelmän toteutuksessa annetaan tilaa tutkittavien henkilöiden kokemuksille ja näkökulmille. Lisäksi menetelmässä tulee perehtyä tutkittavaan kohteeseen eli ilmiöön liittyviin ajatuksiin, tuntemuksiin sekä vaikuttimiin. (Kananen 2012, 29; Tuulaniemi 2011, 143.)

Laadullisessa tutkimuksessa tutkimustulokset ja saturaatio vaikuttavat tutkimuksen kulkuun. Laadullisesta tutkimuksesta saatavat tulokset antavat useamman tulkinnan, sillä itse tutkijan määritelmä ja tulos vaikuttavat tulkintojen tekemiseen. Se ei kuitenkaan tarkoita, että laadullisesta tutkimuksesta saatavat tulokset olisivat epäpäteviä tai että tulkinnat olisivat vääriä. Kvalitatiivisesta tutkimusmenetelmästä saadut tulokset ovat luonteeltaan diagnosoivia, arvioivia, kuvailevia ja luovia. (Kananen 2012, 30, Tuulaniemi 2011, 144.)

Ideointityöpaja tutkimusmenetelmänä on yhteisöllinen. Tämä tarkoittaa sitä, että luova ongelmanratkaisu toteutetaan ryhmässä. Yhteisöllinen ideointityöpaja soveltuu innovointiin ja uusien ideoiden luontiin. Ideointityöpajalla, kuten muillakin luovuusmenetelmillä ja -työkaluilla, yritetään kehittää uusia ideoita, näkökulmia ja ratkaisuja monenlaisiin kehittämishankkeisiin. Luovan ongelmanratkaisun ydin koostuu avoimesta ja positiivisesta ympäristöstä. Sopiva ympäristö voidaan toteuttaa sekä ylläpitää eri menetelmillä, jotta ideointi olisi mielekästä ja tuotteliaampaa. Ojasalo, Moilanen & Ritalahti (2014) toteavat: ”Ideoiden toteuttamisen ja työntekijöiden organisaatioon kohdistaman luottamuksen, kuulluksi tulemisen, välillä on yhteys.” (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2014, 158.)

Ideointityöpajan tarkoituksena on osallistaa erilaisia sidosryhmiä, kuten esimerkiksi kohdeorganisaation työntekijöitä tai asiakkaita. Työpajaan osallistuvia kehoitetaan pohtimaan nykyhetkeä sekä miettimään ja ideoimaan mahdollisia erilaisia tulevaisuuden ratkaisuja. Tämä voidaan toteuttaa kysymällä osallistujilta esimerkiksi kysymyksiä mitä jos, miten ja kuinka. Ideointityöpajamenetelmänä on hyvin käytetty muun muassa osana palvelumuotoilua sen luovuuden ja monipuolisen soveltuvuuden ansiosta. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2014, 75.)

7.1 Brainwriting: 6-3-5-metodi

6-3-5 -metodi on ideointimenetelmä uusien ideoiden kehittämiseksi. Ideointimenetelmillä pystytään tuottamaan lyhyessä ajassa paljon uusia ideoita tehokkaasti. 6-3-5 -metodia käytetään luovassa ongelmanratkaisussa, ongelmien määrittelyssä ja vaihtoehtoisten ideoiden tuottamisessa. Avoimiin ongelmiin ei ole vain yhtä oikeanlaista ratkaisua ja luovan ongelmaratkaisun pääasiallisena tarkoituksena on tuottaa mahdollisimman paljon uusia ideoita. (Harisalo 2011, 75-77.)

Luovassa ongelmaratkaisussa tärkeintä ei ole parhaimman idean tuottaminen, vaan hyvin monen idean tuottaminen samanaikaisesti. Kaikista hyödyllisimmät ideat pyritään löytämään suuresta määrästä ideoita. Luova ongelmanratkaisu antaa mahdollisuuden yhdistellä, risteyttää sekä muodostaa uusia ideoita edellisten pohjalta. Tämä tarkoittaa sitä, että aiemmat ideat ovat edelleen kehitettävissä. (Harisalo 2011, 75-77.)

Brainwriting-metodi 6-3-5 on aivoriihi-menetelmän johdannainen. Klassisessa aivoriihessä (brainstorming) kehitetään joukko ideoita, joista valitaan parhaat ideat. Aivoriihen on kehittänyt Alex Osborn vuonna 1941 ja se on hyvin yleisesti käytetty ideointimenetelmä uusien ideoiden tuottamisessa. Aivoriihessä pureudutaan ongelmaan suoraviivaisesti ja vapaasti. (Harisalo 2011, 77-80.)

Brainwriting 6-3-5 -metodi on kirjallinen ideointitekniikka. Tämän ideointitekniikan hyvä puoli on se, että se poissulkee siihen osallistuvien henkilöiden persoonallisuuksien, sosiaalisten ase-
mien ja erilaisten käyttäytymistapojen vaikutukset. 6-3-5 -tekniikka soveltuu hyvin käytettä-
väksi sellaisessa joukossa, jossa ei ole aiempaa kokemusta luovasta ongelmanratkaisusta. (Ha-
risalo 2011, 96-97.)

6-3-5-menetelmään tarvitaan nimensä mukaisesti kuusi henkilöä ideoimaan, joista kukin kir-
joittaa ylös kolme ideaansa viidessä minuutissa. Jokainen menetelmään osallistuva henkilö
saa taulukko 1:n kaltaisen tai vastaavan lomakkeen, johon osallistuja kirjoittaa kolme ideaa
ja kun viisi minuuttia on kulunut, laitetaan lomakkeet kiertoon. Tämä tarkoittaa sitä, että
vierustoveri jatkaa edellisen idean pohjalta ja toisella kierroksella paperilla on siis jo kolme
idea, joita kehitetään edelleen. Lomakkeelle voi jatkoidean sijaan kirjoittaa myös kysymyk-
siä ja toteamuksia yllä olevasta ideasta ja johtaa näin ollen ideaa edelleen kehittämistarkoi-
tuksessa. (Vahtolampi 2012.)

Osallistujat/ Ideat	Idea 1	Idea 2	Idea 3
Osallistuja 1			
Osallistuja 2			
Osallistuja 3			
Osallistuja 4			
Osallistuja 5			
Osallistuja 6			

Taulukko 1 Brainwriting 6-3-5 -metodin esimerkkitaulukkopohja

7.2 Työpajan toteutus

Tässä tutkimuksessa hyödynnettiin kvalitatiivista eli laadullista tutkimusta syventämään kvan-
titatiivisen eli määrällisen tutkimuksen tulosten tulkitsemista jatkotutkimuksena. Kvantitatiiv-
inen tutkimus on toiminut niin sanotusti esitutkimuksena kvalitatiiviselle tutkimukselle. Toi-
sinaan myös kvalitatiivista tutkimusmenetelmää voidaan käyttää kvantitatiivisen tutkimusme-
netelmän esitutkimuksena.

Valitsimme tutkimukseemme laadulliseksi tutkimusmenetelmäksi ideointityöpajan. Tarkoituksenamme oli kehittää ideoita kvantitatiivisessa eli määrällisessä tutkimuksessa jo saatuihin vastauksiin. Halusimme saada vastauksen kysymykseen: miten taloushallinnon opetusta tulisi kehittää enemmän sekä nykyhetken, että tulevaisuuden työelämän osaamistarpeita vastaaviksi.

Päädymme hyödyntämään ideointityöpajaa, sillä olemme molemmat tutustuneet aiemmin opinnoissamme työpajametodia erään kurssin projektityössä. Pohdimme ideointityöpajan soveltuvan opinnäytetyöhömme hyvin, koska kyseisellä metodilla on mahdollisuus saada tarvitsemiamme vastauksia eli kehitysideoita varsinaisiin tutkimuskysymyksiin ja opinnäytetyön tutkimusongelmaan.

Valitsimme ideointityöpajan tekniikaksi brainwriting 6-3-5-metodin. Tutustuimme tähän ideointimenetelmään ja koimme sen soveltuvan parhaiten tutkimuksemme sekä koko opinnäytetyömme tarpeisiin. Työpajan jälkeen pidimme pienen avoimen keskustelun työpajaan osallistuville henkilöille. Saimme kerättyä kokemuksia työpajasta sekä kuulla osallistujissa heränneitä muita ideoita, joita ei ollut kirjoitettu työpajan lomakkeille. Vapaa ja avoin keskustelu auttoi myös ymmärtämään osallistujien kehitysideoiden tarkoituksperän ja taustat paremmin.

Brainwriting-työpaja järjestettiin 2.11.2016 iltapäivällä Laurea-ammattikorkeakoulun Leppävaaran kampuksella. Valitsimme kampukselta työpajalle tilan, joka vahvistaisi luovaa ongelmanratkaisua ja innovointia. Tilaksi valikoitui vapaammin ja rennommin sisustettu luokkahuone, joka on suunniteltu tukemaan innovatiivista oppimista ja opetusta. Työpaja järjestettiin pian kvantitatiiviseen tutkimusvaiheeseen kuuluvan kyselyn sulkeutumisen jälkeen, jotta siirtymä eri tutkimustapojen välillä olisi ollut jouhevaa.

Kyselystä muotoutuneiden vastausten analysoinnin pohjalta oli tarkoitus lähteä työstämään kehitysideoita. Työpajaan kutsuttiin aluksi kuusi Leppävaaran kampuksen taloushallinnon ja rahoituksen lehtoria. Mahdollisia osallistujia lähestyttiin sähköpostitse. Työpaja toteutettiin kuitenkin neljällä lehtorilla, sillä lehtorit olivat kiireisiä, vaikka kiinnostusta osallistumiseen löytyi myös muidenkin kuin vain taloushallinnon ja rahoituksen lehtoreiden joukosta. Päädymme valitsemaan taloushallintoa ja rahoitusta opettavia lehtoreita, sillä opinnäytetyössä käytimme opetuksen kehittämisessä esimerkkinä taloushallintoa.

Työpajassa johdatimme lehtorit aiheeseen esittämällä kyselyn vastauksia ja niistä analysoituja tuloksia, jotta lehtorit pystyisivät ideoimaan 6-3-5-tekniikalla. Olimme tyytyväisiä, että alustus herätti itsessään jo paljon keskustelua lehtoreiden kesken. Näistä lähtökohdista lehtorit saivat brainwriting-metodin lomakkeet (Liite 2) ja ohjeistuksen liittyen tekniikan kulkuun.

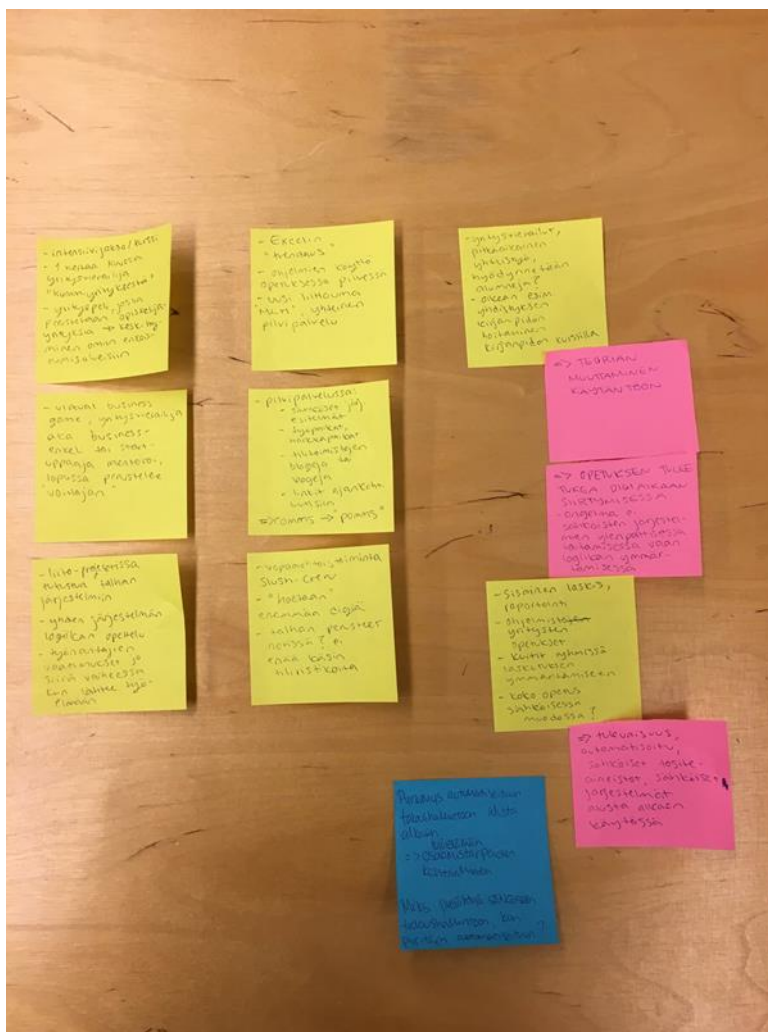
Aloitimme metodin ensimmäisen kierroksen aloitusideoita varten ja aikaa annoimme pohdintoihin viisi minuuttia (kuvio 14). Tämän jälkeen lomakkeet kierrätettiin myötöpäivään, ja uusi viiden minuutin ideointikierros käynnistyi. Kolmannen kierroksen kohdalla lehtoreiden kirjoitusvauhti lomakkeille kiihtyi ja aika tuntui menevän nopeammin. Neljäs ideointikierros oli edeltävän kaltainen. Viidennen kierroksen kohdalla annoimme osallistujille ensin yhden minuutin verran aikaa lukea ja käydä läpi lomakkeelle jo kirjoitettuja ideoita. Sen jälkeen itse ideointia tapahtui jälleen viisi minuuttia.

Kuvio 14 Brainwriting 6-3-5-tekniikan ensimmäinen kierros

Lopputuloksena työpajasta saimme neljä brainwriting-lomaketta, joissa oli kussakin kolme ideaa, joita oli kehitetty edelleen. Työpajan jälkeen pidimme avoimen keskustelun, jossa käytiin läpi esimerkiksi seuraavia asioita: mitä ajatuksia kyseinen metodi herätti ja millaisia luovia opetusmetodeja näkisitte tulevaisuudessa käytettävän taloushallinnon opetuksessa. Aihe herätti taas paljon keskustelua ja siitä muodostuikin hyvin mielenkiintoinen istunto. Leh-

toreista huomasii, että he olivat omaksuneet esittämämme materiaalin hyvin ja olivat ymmärtäneet myös valitsemamme ideointimenetelmän ajatuksen. Aiheemme herätti pohtimaan ja keskustelemaan. Työpajalle oli kuitenkin rajallinen aika, joten työpajasta johdettu avoin keskustelu tuli päättää. Työpajan jälkeen jäimme ideoimaan ja tulkitsemaan työpajan tuloksia. Ideoimme Post it -lapuille jatkoideoita lehtoreiden täyttämistä lomakkeista (kuvio 15).

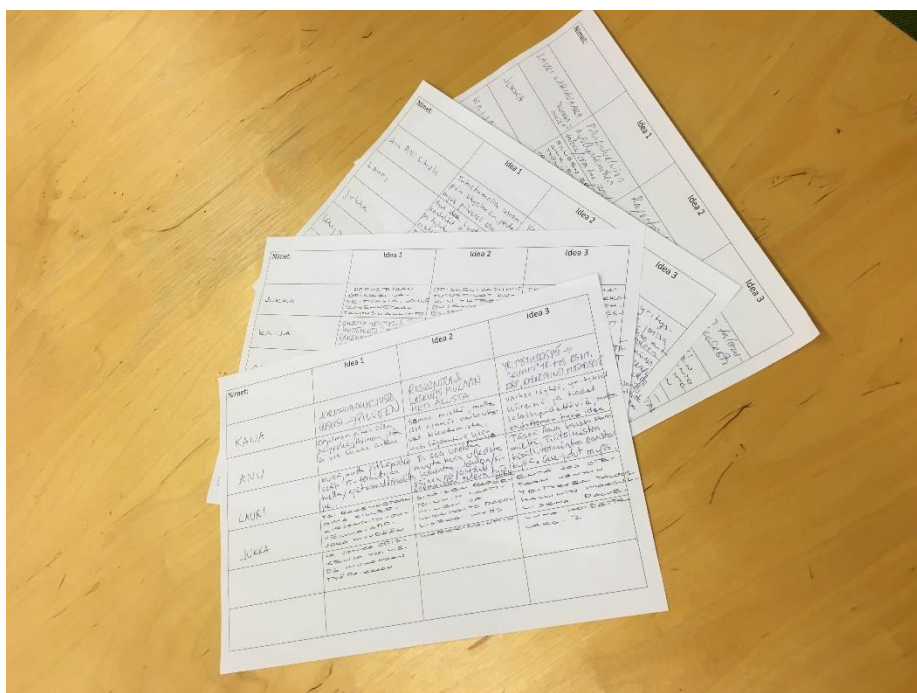
Kuvio 15 Työpajan jälkeistä ideointia

7.3 Työpajan tulokset

Brainwriting 6-3-5 -metodin tuloksena saimme 12 pääideaa (kuviossa 16), joita on kehitetty edelleen. Pilvipalveluiden käyttöönottoa taloushallinnon opetuksessa on ehdotettu useasti. Lehtorit toivovat, että opiskelijoilla on pääsy taloushallinnon materiaaleihin myös omalta tietokoneeltaan. Ideoissa toivotaan, että Laurea tekisi yhteistyötä esimerkiksi Haaga-Helian tai Metropolian kanssa koskien sähköisiä järjestelmiä, jotta opiskelijat voisivat tutustua useampaan sähköiseen järjestelmään. Pilvipalvelua pidetään hyvänä ideana, mutta se koetaan

resursseja vieväksi, sillä se vaatii aikaa ja tarvitsee rahoitusta. Uusien järjestelmien hankinta velvoittaisi lehtorit opettelemaan niiden sujuvan käytön, jotta niitä voisi opettaa opiskelijoille.

Ideoista käy ilmi, että reskontran ja laskutuksen toivotaan olevan osa opetusta heti alusta alkaen. Tämän idean jatkokehitysvaiheessa nousee esille sisäisen laskennan raportoinnin laatimisen sekä lukutaidon tärkeys, jota voitaisiin liittää myös markkinoinnin opetusohjelmaan ta-
loushallinnonohjelman lisäksi. Reskontra ja laskutus mainitaan vain kerran ja kritiikkinä sille on mainittu isojen ryhmäkokojen haasteellisuus opetuksen toteutuksessa.

Kuvio 16 Täytetyt brainwriting-lomakkeet

Useasti tuloksissa on mainittu yritys yhteistyön tarpeellisuus. Haasteena yritys yhteistyölle pidetään kiireiset aikataulut sekä se, että yritysten tiedot halutaan säilyttää salassa. Yritys yhteistyötä koskien on ehdotettu niin sanottua kisällitoimintaa yritysten kanssa, joka toimisi opiskelijalle rajapintana ja kosketuksena työelämään ja käytännön tekemiseen. Lehtorit ehdottavat myös, että opiskelijat voisivat ottaa hoitaakseen jonkin yrityksen kirjanpidon. Yritys yhteistyössä opiskelija pääsisi näkemään, mitä yrityksissä oikeasti tehdään. Yritysvierailut voisivat toimia myös pitkäjänteisinä suhteina, esimerkiksi jonkin tilitoimistoketjun kanssa.

Yritys yhteistyötä kaivataan myös opettajille uusien ohjelmien opetukseen. Ideoissa käy ilmi, että osa lehtoreista toivoo yritys yhteistyön tapahtuvan sähköisen järjestelmän toimittajan ja lehtoreiden välillä, jolloin lehtoreilla olisi mahdollisuus ylläpitää ohjelmien käyttötaitojaan päivitettyinä.

Yhtenä vaihtoehtona taloushallinnon opetuksen kehitykselle nähdään lisäharjoittelu ja harjoittelupaikkojen hyödyntäminen opetuksessa. Opiskelijat saivat harjoitteluiden perusteella enemmän tietoa yritysten talousprosesseista, jolloin yritysten toiminnot tulisivat läpinäkyvämmiksi. Mahdollisena nähdään myös oikeiden yritysten perustaminen opiskelijoiden kesken, joka koetaan kuitenkin haasteellisenä muun muassa yhtiömuodon osalta. Hyvänä ideana pidetään start-up -yrityksille taloushallinnon prosessien luomista. Kritiikkinä tälle idealle nousee puolen vuoden lyhyys tämän tyyppisen toiminnan toteuttamiseksi. Tälle idealle on ehdotettu taloushallinnon sekä muiden kurssien yhdistämistä, jolloin saataisiin luotua yrityssimulaatiopeli eli ”business game”.

Melko perinteisenä opetusmetodina nousee esille taloushallinnon järjestelmiin tutustuminen ryhmittäin, jotka myöhemmin esitetään muille kurssilaisille opintojaksolla. Idea koetaan suppeaksi, sillä ainoana tietolähteenä käytettäisiin vain internetistä saatua tietoa, mikäli yhteistyö jonkin taloushallintojärjestelmiä tarjoavan yrityksen kanssa ei onnistu.

Avoimessa keskustelussa työpajan jälkeen esille nousi lehtoreiden keskuudessa esimerkiksi se, että Excel on kasvattamassa jälleen suosiotaan sekä työelämässä että opetuksessa. Lehtoreiden mukaan voidaan puhua Excelin uudelleen ”trendauksesta”. Lehtorit painottivat Excelin tärkeyttä osana opetusta, eikä sitä saisi poistaa opetuksesta vaan sen käyttöä voitaisiin jopa lisätä. Työelämässä arvostetaan hyviä Excel-taitoja ja sen tärkeys työelämässä on noussut.

Lehtoreiden mielestä tärkeintä ei ole monen eri sähköisen järjestelmän käytön osaaminen vaan, että osaa käyttää yhtä järjestelmää hyvin. Tarkoituksena on, että oppilas ymmärtää järjestelmien toimintalogiikan. Jotta opiskelijat saavat rutiinia järjestelmän käyttöön, voisi järjestelmät tulla osaksi opintoja nykyistä varhaisemmassa vaiheessa. Kirjanpidon perusteiden hyvällä osaamisella on helppo integroida osaamisensa myös toisen järjestelmän käyttöön.

7.4 Luotettavuuden arviointi

6-3-5-brainwriting ideointityöpajan tavoitteena oli tuottaa paljon uusia ideoita lyhyessä ajassa Laurea-ammattikorkeakoulun Leppävaaran kampuksen lehtoreilta. Vaikka lehtorit olivatkin taloushallinnon ja rahoituksen ammattilaisia, odotimme kehitysideoiden olevan keskenään hieman toisistaan poikkeavia ja, että ideoiden joukossa olisi ollut jonkin verran vaihtelua. Kehitysideat eivät olleet mielestämme yllättäviä, koska ideat ovat ajankohtaisia ja niiden oletetaan integroituvan lähitulevaisuudessa opetukseen. Työpajan jälkeisessä avoimessa keskustelussa tuli ilmi, että lehtoreilla oli joitakin saman tyyppisiä ideoita. Lehtorit toivat ilmi keskustelussa jo kehitettyjä kohteita taloushallinnon opetuksessa Laurea-ammattikorkeakoulun Leppävaaran kampuksella. Opintoihin on tulevaisuudessa mahdollisuus valita uusia kurs-

seja, jotka täydentävät kurssivalikoimaa ja opiskelijan opintoja entisestään. Kuitenkin brainwriting 6-3-5-tekniikka mahdollisti ideoiden samankaltaisuudesta huolimatta kehittämään niitä hieman eri suuntiin, sillä pääideoita kehitettiin eteenpäin jokaisella kierroksella menetelmän edetessä.

Ideointityöpajassa käytetyn 6-3-5-brainwriting-metodin nimensä mukaisesti olisi vaatinut kuusi osallistujaa, jotta osallistumisjoukko olisi ollut ihanteellinen. Suoritimme työpajan kuitenkin neljällä osallistujalla ja sovelsimme metodia onnistuneesti hieman pienemmällä osallistujajoukolla. Neljällä osallistujalla saatiin kuitenkin tuotettua monta pääideaa, joita kehitettiin edelleen moneen eri suuntaan. Yksi kriteeri onnistumiselle on muun muassa se, että osallistujien täytyy olla sitoutuneita noudattamaan metodia koskevia sääntöjä sekä sitoutuneita ideoimaan uusia ideoita mahdollisimman tehokkaasti.

Työpajaan osallistuneet lehtorit olivat hyvin kiinnostuneita ajankohtaisesta aiheesta ja lähtivät avoimesti pohtimaan uusia kehitysideoita. Ideointityöpajan onnistumisen kannalta on myös tärkeää, että ryhmä perehdytetään ennalta määritettyyn ongelmaan niin, että jokainen osallistuja ymmärtää ongelman ja lähtökohdat samalla tavalla. Stimuloimme lehtorit lyhyellä informaatioesityksellä ennen työpajan metodin aloittamista. Emme kuitenkaan antaneet liikaa informaatiota osallistujille, sillä se voi rajoittaa luovaa sekä vapaata ajattelua. Ohjaajien roolin tärkeys kasvaa mitä kokemattomampi osallistujajoukko on.

Kerroimme informaatioesityksessä ennen metodin aloittamista luovan työn sekä ongelmanratkaisun säännöt, jotta osallistujajoukko saa käsityksen metodin kulusta ja tarkoituksesta. Työpajan ympäristön valitsimme siten, että tila ideointityöpajalle olisi mahdollisimman sopiva luovaan ongelmanratkaisuun. Mahdolliset häiriötekijät poissuljettiin istunnosta. Varmistimme työpajan onnistumista varten tarvittavat työvälineet ja sen, että aikaa on riittävästi työpajan toteuttamiseen. Lisäksi osallistujajoukon valinta voi vaikuttaa metodin tuottamiin ideoihin. Työpajaan osallistui ainoastaan taloushallinnon ja rahoituksen lehtoreita, mutta kutsu oli myös osoitettu taloushallinnon ja rahoituksen alan ulkopuolisille lehtoreille, jotta muutama ulkopuolinen osallistuja olisi mahdollisesti voinut tuoda eri näkökulmia ideointiin ja tällöin he olisivat voineet haastaa aiheen ammattilaisten näkökulmat.

7.5 Tulosten analysointi ja johtopäätökset

Tarkastelemme myös työpajan tuloksia tyypittelyn avulla. Työpajan tuloksista nousee selvästi kolme eri tyyppiä: sähköiset järjestelmät, yritys yhteistyö ja business game. Kyselyn ja työpajan tuloksissa on löydettävissä muutamia yhteneväisyyksiä, kuten esimerkiksi järjestelmien hyödyntäminen opetuksessa sekä työelämälähtöisyys.

Lehtorit olivat ideoineet työpajassa pilvipalvelun, jossa olisi sähköisiä taloushallinnon järjestelmiä, joita opiskelijat pystyisivät käyttämään myös koulun ulkopuolella. Lehtorit kokevat sähköisiin järjestelmiin pääsyn esimerkiksi opiskelijan omalta tietokoneelta, jottei opiskelu olisi niin paikkasidonnaista. Uskomme idean olevan ajankohtainen, sillä tulevaisuudessa opiskelutavat muuttuvat virtuaalisemmiksi. Opiskelun tulisi olla yhtä vaivatonta sekä koulussa että kotona.

Yritysyhteistyö havaittiin tärkeäksi lehtorien kehittämässä ideoissa. Yritysyhteistyön tiivistäminen ja monipuolistaminen ovat kuitenkin hankalia toteuttaa. Uusien yritysten löytäminen yhteistyökumppaniksi on haasteellista, koska se vie paljon yrityksen resursseja sekä vaatii aikaa. Myös hyvien yritysvierailijoiden ja -luennoitsijoiden tavoittaminen on työlästä. Vierailijoiden toivotaan olevan asiantuntevia, supliikkeja ja avoimia, mikä tekisi luennoista mielenkiintoisempia opiskelijoille. Yritysyhteistyö ja sähköiset järjestelmät voitaisiin yhdistää, jolloin yritysluennoitsijat olisivat sähköisten järjestelmien palveluntarjoajien asiantuntijoita.

Kehitysideoista esiin nousut business game eli yrityssimulaatiopeli koettiin käytännönläheisenä lisänä opetukseen. Osa lehtoreista oli sitä mieltä, että pelin ajaksi tulisi perustaa oikea yritys. Toiset taas antoivat kritiikkiä yritysten perustamiselle sen hankaluuden ja epäkäytännöllisyyden takia. Yrityksen perustamisen ja ylläpitämisen yhdistäminen kursseihin tuottaa vaikeuksia laillisesti sekä toiminnallisesti. Tämä tarkoittaa sitä, että perustettavan yrityksen asema oikeushenkilönä ja opiskelijavaihtuvuus eli henkilöstövaihtuvuus perustettavassa yrityksessä tuottavat haasteita idean varsinaisessa toteutuksessa.

Työpajan tulokset ovat mielestämme melko suppeat, sillä ideoissa esiintyi paljon samankaltaisuutta. Ideoiden ajankohtaisuuden ja niissä hyödynnettävien sähköisten järjestelmien kannalta ne ovat opetuksen kehittämiseksi tärkeitä. Kehitysideat vahvistavat opetuksen käytännönläheisyyttä ja pienentävät niin sanottua kuilua koulutuksen ja työelämän välillä. Tulokset kehittävät myös ammattikorkeakoulun tehtävää tukea opintojen työelämälähtöisyyttä.

8 Yhteisanalyysi molemmista tutkimusvaiheista

Tutkimusongelmanamme on millä tavoin taloushallinnon opetusta tulisi kehittää enemmän nykyajan tarpeita vastaavaksi ammattikorkeakoulujen tradenomikoulutuksen liiketalouden koulutusohjelmassa. Uskoimme, että vastaus tähän olisi sähköisten järjestelmien lisääminen opintoihin. Vastauksena tutkimukselle saimme kuitenkin, että sähköisten järjestelmien oppiminen ei tuota haasteita, mutta silti niitä haluttaisiin lisätä osaksi opetusta. Sekä oppilaat että lehtorit ovat samaa mieltä siitä, että sähköiset järjestelmät on otettava osaksi opetusta jo aikaisessa vaiheessa.

Johtopäätöksiä luodessa yhdistimme kyselytutkimuksen ja työpajan tulokset. Uskomme, että johtopäätökset ovat käytettävissä kaikilla Laurea-ammattikorkeakoulujen kampuksilla, jolloin johtopäätökset ja konkreettiset kehitysideat voitaisiin yhteensovittaa kaikille kampuksille. Muodostimme tutkimusvaiheiden analyysien pohjalta konkreettisia ideoita, joita voidaan integroida Laurea-ammattikorkeakoulun Leppävaaran kampuksen nykyiseen opintojaksotarjontaan.

8.1 Johtopäätökset tutkimuskysymyksiin

Miten taloushallinnon opetuksen tulisi kehittyä sähköistyvän työelämän rinnalla?

Tutkimuksista saatujen tulosten perusteella taloushallinnon opetuksen tulisi kehittyä monipuolisemmaksi, käytännönläheisemmäksi sekä työelämälähtöisemmäksi. Monipuolisempaan lopputulokseen pääsemiseksi taloushallinnon opetukseen tulisi lisätä tutkimuksemme perusteella sähköisiä järjestelmiä, käytännön harjoitteita sekä yritys yhteistyötä. Uransa alkuvaiheessa olevat taloushallinnon alan opiskelijat sekä valmistuneet eivät koe sähköisten järjestelmien oppimista haasteellisiksi siirryttäessä työelämään, mutta he silti haluavat sähköisten järjestelmien olevan isommassa roolissa osana opetusta. Järjestelmien lisääminen opintoihin toisi rutiinia ja antaisi varmuutta työelämään siirtyessä. Hyvä osaaminen jo koulussa vastaa enemmän työelämän osaamisvaatimukseen, joka taas pienentäisi kulttuurisokkia koulusta työelämään siirryttäessä.

Mitä puutteita taloushallinnon opiskelija kokee koulutuksessa olevan siirryttäessä työelämään?

Opiskelijat kokevat sähköisten järjestelmien opetuksen puutteelliseksi. Vaikka opiskelijat eivät pääsisi opettelemaan järjestelmien käyttöä, he toivoisivat, että niihin voitaisiin tutustua esimerkiksi esitelmien muodossa. Puutteita koettiin olevan myös kirjanpidon harjoitteissa. Oppilaat toivovat, että tehtävät olisivat käytännönläheisiä ja vastaisivat todellisuutta. Oppilaat toivovat myös erilaisia reskontran harjoitteita kirjanpidon opetukseen, jotta kirjanpidosta saisi kokonaisvaltaisemman kuvan. Oppilaat haluaisivat myös enemmän yritys yhteistyötä, jotta kosketus työelämään saadaan jo opintojen aikana.

Miten muuten kuin sähköisillä työvälineillä voidaan kehittää opetusta?

Sähköisiä järjestelmiä ei ole koettu turhan haasteellisiksi, eikä sen koeta olevan opetuksen ydinongelma, joten taloushallinnon opetusta voidaan kehittää muillakin kuin sähköisillä työvälineillä. Opetuksen kehittämisen resursseja voidaan kohdentaa muuhunkin kuin monen eri sähköisen järjestelmän hankintaan. Lisäämällä käytännönharjoitteita kuten osakirjanpidon tehtäviä, voidaan opetusta kehittää monipuolisemmaksi.

Koska yritysysteistyö korostuu sekä opiskelijoiden että lehtoreiden vastauksissa, olisi tärkeää, että yhteisyyttä yritysten kanssa lisättäisiin. Yritysysteistyön tulisi olla läpinäkyvää, jotta opiskelijat saisivat todellisen kuvan työelämästä. Jotta opiskelijat pääsisivät tutustumaan yritystoimintaan käytännössä, olisi mahdollista rakentaa simulaatioyrityksiä, joissa tulisi ilmi kaikki yrityksen taloushallinnon toimintoihin liittyvät näkökulmat. Yrityssimulaatiopelissä keskenään kilpailevien ryhmien mentoroinnista voisi vastata työelämäedustaja, joka toisi aitoa työelämäperspektiiviä.

8.2 Kehittämisaalueet

Laurea-ammattikorkeakoulun taloushallinnon opetuksessa ei ole tarvetta laajan mittakaavan kehitysohjelmaan Leppävaaran kampuksella. Parannettavaa todettiin olevan yksittäisissä toiminnoissa. Kirjanpidon opetuksen tulisi olla monipuolisempaa ja kokonaisvaltaisempaa, jotta opiskelija voi saada todellisen kuvan kirjanpitäjän työstä. Olemme kokeneet, että taloushallinnon opetus antaa suurimman kuvan nimenomaan kirjanpitäjän työstä, joka ei ole ainoa taloushallinnon työnimike. Taloushallinnon alalla on paljon erilaisia työnimikkeitä, joten opiskelijan tulisi saada näkemystä myös niihin opetuksessa. Konsultointitaitoja tarvitaan tulevaisuudessa, eikä tätä saisi unohtaa taloushallinnon koulutuksessa.

Vaikka Laurea-ammattikorkeakoulun perusopetus koskien taloushallintoa koetaan hyväksi, voitaisiin alkeita jo soveltaa sähköisten järjestelmien haltuunotossa. Tällöin sähköisten järjestelmien opettelu alkaisi jo aikaisessa vaiheessa opintoja ja opiskelija pääsisi kehittämään taitojaan työelämää varten. Työelämän sähköistyessä yhä enemmän digitaalisen taloushallinnon suuntaan, tulisi koulutuksen tarjota hyvät valmiudet opiskelijalle. Sähköinen taloushallinto on tätä päivää, mutta digitaalinen on tulevaisuutta. Jos opetus keskittyy sähköisen taloushallinnon osaamisvaatimukseen, tippuu se jo työelämän kehityksen edetessä pidemmälle kohti digitalisoitunutta eli täysin automatisoitunutta taloushallintoa. Opetusta kehitettäessä tulee huomioida ei pelkästään nykyhetken vaan myös tulevaisuuden osaamisvaatimukset.

8.3 Kehitysideat

Taloushallinnon opetusta tulisi kehittää Laurea-ammattikorkeakoulussa vastaamaan enemmän nykypäivän ja tulevaisuuden osaamisvaatimuksia vastaavaksi. Kun kehittämiskohteina ovat vain yksittäiset toiminnot, ovat ne helpompi yhdistää nykyisiin tai tuleviin opetussuunnitelmiin. Tämä tarkoittaa sitä, että ne ovat mahdollisia toteuttaa opintojaksojen sisäisinä kehittäminä. Vaikka kyseessä on opetuksen kehittäminen työelämän sähköistyessä, kaikki kehitysideat eivät sisällä ainoastaan sähköistä tekemistä.

Sähköisten järjestelmien tulee olla läsnä opintojen alusta lähtien. Jo kirjanpidon peruskursilla voisi viimeisiä läpikäytäviä tehtäviä tai harjoitteita tehdä järjestelmässä. Opiskelijan tulisi pystyä tekemään tehtäviä kotoa käsin ja siksi järjestelmän tulisi olla internet-pohjainen. Internet-pohjainen järjestelmä tukee blended learning -opetusmenetelmää. Blended learning -menetelmässä suurin osa opetuksesta tapahtuu verkossa. Peruskurssin jälkeen käytävät kurssit tulisivat pohjautua tähän menetelmään.

Laurea-ammattikorkeakoulun opiskelijoiden käyttöön tarjoamien nykyisten verkkotyötilojen lisäksi mielestämme olisi mielenkiintoista toteuttaa pilvipalvelu, jossa olisi taloushallinnon ja rahoituksen opiskelijoille tarkoitettua materiaalia. Pilvipalvelu sisältäisi esimerkiksi koulun käytössä olevat sähköiset järjestelmät ja ohjeita niiden käyttöä varten, alan työ- ja harjoittelupaikkoja, yhteistyökumppaneiden tekemiä blogikirjoituksia ja videoblogeja ajankohtaisista aiheista sekä linkkejä alan ajankohtaisiin uutisiin. Pilvipalvelun uusimmat ja ajankohtaisimmat päivitykset voitaisiin linkittää myös Optima-työtilan etusivulle, jotta opiskelijat löytäisivät omatoimisesti pilvipalveluun. Tämän voisi toteuttaa Laurea-ammattikorkeakoulun, Metropolian ja Haaga-Helian yhteistyönä, jolloin kaikkien ammattikorkeakoulujen opiskelijoilla on mahdollisuus käyttää kyseistä palvelua. Hanke voisi olla myös käytettävissä älypuhelimilla sekä -tableteilla. Ladattava sovellus olisi kevyempi versio pilvipalvelusta.

Koska digitaalinen taloushallinto on mahdollista nykypäivänä, tulisi myös se huomioida kehitettäessä opetusta. Nykyisten opiskelijoiden siirtyessä koulun penkiltä työelämään saattavat he joutua tekemisiin täysin digitaalisen taloushallinnon kanssa. Laurea-ammattikorkeakoulussa tulisi harkita taloushallinnon opetuksessa käytettävien sähköisten järjestelmien päivittämistä. Tarkoituksena ei ole hankkia montaa eri järjestelmää, vaan yksi, joka kattaa myös digitaalisen taloushallinnon toimintoja eli hankinnan tulee tukea digitaalista taloushallintoa. Alan kehittyessä jatkuvasti työelämässä opetus ei saisi pysähtyä nyt sähköiseen taloushallintoon, sillä digitaalinen on niin sanotusti jo ovelta.

Työelämälähtöisyyttä voitaisiin lisätä opetukseen esimerkiksi yritys yhteistyöllä. Mielestämme vierailuja yrityksiin tulisi olla enemmän. Vierailut voisi toteuttaa alan yrityksiin tai taloushallinnon osastoille. Yritysvierailuiden lisäämisen ohella vierailuiden kohteina olevien yritysten valikoima voisi olla monipuolisempi, jottei yksittäisiin yrityksiin kohdistuisi niin suurta rasitetta. Tämän voisi toteuttaa myös vapaaehtoisena lisänä opintojakoilla tai vaihtoehtoisesti irrallisena toteutuksena. Yritysvierailuihin olisi erillinen ilmoittautuminen ja rajallinen osallistujamäärä. Tämä tarkoittaisi sitä, että vain oikeasti vierailuista kiinnostuneet osallistuvat niihin. Yritysvierailuista voitaisiin kehittää kokonaisuus, jolloin yhden lukukauden aikana tietystä määrästä yritysvierailuja saisi kolme opintopistettä.

Yritysvierailujen taakkaa keventämään olisi hyvä hyödyntää opiskelijoiden omia kokemuksia työharjoittelun jälkeen esimerkiksi yhteisessä seminaaripäivässä. Työharjoitteluun sisältyvä tehtävä korvattaisiin osin kyseisellä seminaaripäivällä. Tämä tapahtuisi toisen työharjoittelun tai yhdistetyn harjoittelun jälkeen. Seminaaripäivä koostuisi taloushallinnon ja rahoituksen opiskelijoiden esityksistä koskien opiskelijan kokemuksia ja opittuja taitoja työharjoittelussa. Esitys voisi pitää sisällään muun muassa esimerkkejä työharjoittelussa olleen opiskelijan normaalista työpäivästä ja sen kulusta sekä työtehtävään kuuluvista rutiineista.

Kirjanpidon kurssseja voitaisiin kehittää siten, että kurssilla tehtäisiin yhteistyötä esimerkiksi jonkin yhdistyksen tai säätiön kanssa tekemällä niiden kuukausikirjanpitoa. Myös toiminimien ja pienten osakeyhtiöiden kirjanpito ja reskontra olisivat mahdollisia vaihtoehtoja monipuolistamaan kirjanpidon kurssilla tehtäviä harjoitteita. Opiskelijat hyötyisivät tästä, koska he pääsisivät tekemään todellisia kirjanpidon tehtäviä. Tämä antaisi opiskelijalle mahdollisuuden kehittää ammatillista osaamistaan käytännössä kohti alan tuntemusta.

Kun ollaan tekemisissä oikeiden kirjanpitojen kanssa, voitaisiin kehittää opintojaksojen tueksi kokeiluhenkisiä pienyrityksiä. Tämän voisi toteuttaa esimerkiksi NY Start Up -ohjelmalla, jossa opiskelijat perustaisivat oikean yrityksen. Perustettaessa NY-yrityksiä opiskelijat pääsisivät soveltamaan työelämätaitojaan käytäntöön omien yrityksien kautta. Tämä antaisi opiskelijoille oikean kuvan, millaista olisi työskennellä omassa yrityksessä. NY Start Up -ohjelma pystytään muokkaamaan korkeakoulukohtaiseksi vastaamaan Laurea-ammattikorkeakoulun opetussuunnitelmaa.

Mikäli ei ole mahdollisuutta perustaa oikeita yrityksiä osaksi opetusta, voisi yrityslähtöisyyttä simuloida yrityspelien kautta. Simulaatiopeli on myös yksi opetuksen kehittämisen metodi. Simulaatiopelissä voisi yhdistää useamman koulutusohjelman opintojaksoja. Opiskelijat ryhmissä muodostavat leikkimielisiä yrityksiä, joissa kaikki pääsisivät hyödyntämään oman alan osaamista. Tarkoituksena yhteisellä opintojaksolla on luoda yritys ja tehdä siitä kannattava virtuaaliympäristössä. Simulaatiopelissä virtuaaliyritykset kilpailevat keskenään raadin suosiosta. Virtuaaliyritysten suorituksia arvioiva raati koostuisi esimerkiksi lehcoreista ja eri alojen työelämäedustajista. Työelämäedustajat voisivat olla esimerkiksi Laurea-ammattikorkeakoulun alumneja. Raati pisteyttää yritysten eri toimintoja sekä arvioivat lopuksi niiden kannattavuutta. Eniten pisteitä saanut virtuaaliyritys voittaa leikkimielisen kilpailun.

Kuvio 17:ssä olevat konkreettiset ideat kehittävät opiskelijan ammatillista kasvua ja tukevat ammattikorkeakoulun tarkoitusta sekä tehtäviä. Näissä ideoissa teoreettinen ja käytännöllinen oppiminen ovat sidoksissa toisiinsa, jolloin työelämäkykykentä vahvistuu. Ideoiden integroiminen opetukseen antaa valmiuksia jatkuvalle työelämän asiantuntijuuden kehittämiseksi. Ammatillisen kasvun prosessi muodostuu, kun tieto, taito ja tunne kohtaavat. Kehitysideoina

esitetty oman yrityksen perustaminen ja uusi opintojaksoehdotus edistäisivät opiskelijan tietoutta ja saattaisivat herättää tunteita. Opiskelijat saattavat kohdata vastuullisuutta, halua pärjätä, kilpailuhenkisyttä, kekseliäisyyttä, innovatiivisuutta ja yhteisöllisyyttä kyseisten ideoiden toteutuksessa. Ammatillinen kasvu on sekä kognitiivista että emotionaalista, joten molempia näkökulmia tulee kehittää opetuksessa.

<p style="text-align: center;">Sähköiset järjestelmät</p> <p style="text-align: center;"><u>Pilvipalvelu</u></p> <ul style="list-style-type: none"> •taloushallinnon sähköiset järjestelmät ja ohjeet •työ- ja harjoittelupaikat •yhteistyökumppaneiden päivityksiä, kuten blogikirjoituksia ja videoblogeja •alan ajankohtaiset uutiset •palvelusta myös sovellusversio <p style="text-align: center;"><u>Uusi sähköinen järjestelmä</u></p> <ul style="list-style-type: none"> •kurseilla käytettävien taloushallinnon järjestelmien päivittäminen 	<p style="text-align: center;">Käytännön harjoitteet</p> <ul style="list-style-type: none"> •harjoitteita yhteistyössä yhdistysten, säätiöiden tai pienyritysten kanssa •kuukausikirjanpito ja reskontra osaksi opintojaksojen tehtäviä •sähköisten järjestelmien käytön lisääminen taloushallinnon kurseilla 	<p style="text-align: center;">Yritysyhteistyö</p> <p style="text-align: center;"><u>Yritysvierailut</u></p> <ul style="list-style-type: none"> •lisää vierailuja alan yrityksiin •opintojaksojen vapaaehtoisena lisänä tai irrallisena toteutuksena •irrallisena toteutuksena: kolmen opintopisteen kokonaisuus tietyistä määrystä vierailuja <p style="text-align: center;"><u>Pienyritykset</u></p> <ul style="list-style-type: none"> •perustetaan yrityksiä opintojaksojen tueksi •Ny Start Up -ohjelman hyödyntäminen •simulaatio- ja yrityspelit •työelämäedustajat ja alumnit yhteistyöhön
---	---	--

Kuvio 17 Kehitysideat

Ammattikorkeakoulut valmistavat opiskelijoista toimihenkilöitä ja asiantuntijoita. Ammattikorkeakoulututkintoon johtavien opintojen tavoitteena on, että tutkinnon suorittaneella opiskelijalla on laaja-alaiset käytännölliset perustiedot ja -taidot sekä teoreettiset perusteet toimia työelämässä oman alansa asiantuntijatehtävissä. On haasteellista saavuttaa tilanne, jossa ammattikorkeakoulusta valmistuneelta edellytetään sekä teoreettista että käytännön osaamista. Opetuksen kehittämisen metodit ovat ratkaisu monipuolistamaan opetusta ja koulutuksen laatua, jotta työelämän osaamisvaatimukset täytettäisiin. Kehitysideamme uudistaa Laurea-ammattikorkeakoulun liiketalouden koulutusohjelman taloushallinnon opetusta ja uskomme, että mikäli ideoita otetaan käytäntöön, opetus vastaisi paremmin tulevaisuuden tarpeisiin.

Toimeksiantajamme Outi Perhiö (2016) on tyytyväinen kehitysideoihimme. Hän kertoo, että joitain ideoita voisi käyttää jo kehitteillä olevissa hankkeissa. Hän kertoo pilvipalvelu-idean olevan laaja ja siksi haastava toteuttaa. Hän kuitenkin pohtii, että olisiko tämä mahdollinen esimerkiksi Taloushallintoliiton tarjoamana. Perhiö esittää ideamme harjoittelun jälkeisestä seminaaripäivästä Laurea-ammattikorkeakoulun harjoitteluohjaajalle ja hän pitää ideamme raikkaana verrattuna kirjalliseen tehtävään, joka kuuluu Laureassa opintoihin sisältyvään harjoitteluun. Hän uskoo, että yrityssimulaatiopelejä voisi lisätä opintoihin, sillä ne ovat motivoivia muotoja opiskelijoille oppia uusia kursseilla käytäviä asioita.

9 Tutkimuksen luotettavuus ja jatkotutkimukset

Tutkimuksen luotettavuutta arvioidessamme, pohdimme tutkimuksen validiteettia ja reliabiliteettia. Olemme ottaneet myös huomioon tutkimusaiheen sensitiivisyyden. Jatkotutkimuksia tarkastellessamme huomioimme aiheeseen liittyvät tulevat tutkimukset, tutkimuksen kopioimisen toisille ammattikorkeakouluille ja tutkimuksen soveltamisen muille sähköistyville aloille.

9.1 Luotettavuuden arviointi

Opinnäytetyömme validiteettia arvioidessa otimme huomioon myös ajalliset resurssit. Työn toteutukseen käytettävissä ollut aika oli rajallinen, mutta siitä huolimatta tarkoituksenamme oli tuottaa pätevä tutkimus. Mielestämme saimme tuotettua hyvän tutkimusraportin. Uskomme, että työmme tutkimuksellinen osio on luotettava. Vastasimme työssämme prosessin alussa asetettuihin tutkimusongelmaan sekä tutkimuskysymyksiin. Tämä tarkoittaa sitä, että toteuttamamme tutkimukset ovat olleet valideja, koska niillä on selvitetty haluamiimme kysymyksiin vastaukset.

Toteuttamamme kyselytutkimuksen ja työpajamenetelmän avulla voidaan saada samankaltaisia tuloksia tutkittaessa myös toisen ammattikorkeakoulun vastaavassa koulutusohjelmassa. Tutkimuksemme mittaustulokset ovat toistettavia eli tutkimustulokset eivät ole sattumanvaraisia. Tämä tarkoittaa sitä, että tutkimuksemme reliabiliteetti on hyvä. Teimme tutkimusstrategiamme huolellisesti ja tutkimusosuuden rakenne on mietitty tarkkaan. Toteutusta on muokattu tutkimuksen edetessä sen onnistumisen takaamiseksi. Mielestämme kyselytutkimuksemme oli ymmärrettävä ja työpajamme oli selkeästi järjestetty, jolloin tutkimuksemme on kokonaisuutena tarkoin harkittu.

Kehittämistutkimuksen tekeminen kohdistuen opetukseen on arkaluontoista. Tällaista tutkimusta tehtäessä tutkijan täytyy olla tarkkana kulttuureita, osallistujia, tutkimuksen seurauksien vaikutuksista eri osapuolia ja ihmisten agendoja kohtaan. Arkaluonteinen tutkimus

yleensä määritellään siten, että se saattaa aiheuttaa merkittävän uhan niille, jotka ovat osallisina tai ovat tekemisissä kyseisessä tutkimuksessa tai jos tutkimus mielletään ei-toivotuksi (Cohen, Manion & Morrison 2011, 166). Koulutukseen kohdistuva tutkimus on jo itsessään arkaluonteinen riippumatta sen tarkoituksesta tai tuloksista. Arkaluonteiset tutkimukset koulutuksessa voidaan nähdä niin sanotusti heikompien osapuolien äänen esiintuojana eli tässä tapauksessa opiskelijoiden.

Tutkimusta tehtäessä otimme huomioon, että mikä voi tuntua meille helpolta asialta käsitellä, voi olla hyvin sensitiivinen tutkittaville eli lehtoreille tai muille osapuolille, kuten esimerkiksi Laurea-ammattikorkeakoululle organisaationa. Pohdimme tutkimusprosessin eri vaiheissa, kuinka arkaluonteinen tutkimuksesta mahdollisesti tulee, ei pelkästään aiheen puolesta, vaan myös muiden tahojen puolesta.

Tutkimuksen toteuttaminen vaatii paljon muutakin kuin vain tiedonkeruun, tiedon analysoimisen sekä siitä raportoimisen, sillä koulutusta koskevassa tutkimuksessa on kyse myös suhteista, jatkuvasta keskustelusta, suhteiden säilyttämisestä ja niiden viemisestä eteenpäin, taakaisista, muutoksista sekä kompromisseista. Arkaluonteinen tutkimus saattaa joskus korostaa ja alleviivata herkkiä kohtia ja se saattaa aiheuttaa negatiivisia reaktioita puolin ja toisin. Rajasimme aiheen jo heti tutkimusprosessin alussa, jotta herkkien tai sensitiivisten kohtien esiin nousemiselta vältyttäisiin. Jos tutkimuksesta saatavat tulokset ovat negatiivisia tai ei-odotettuja, voi tutkimukseen osalliset tahot tuntea sen kuin laastarin repäisyksi avoimen haavan päältä (Cohen, Manion & Morrison 2011, 171). Emme odottaneet, että tutkimuksemme nostaisi esiin ei-toivottuja kohteita koulutuksesta Laureassa.

Mielestämme aiheen sensitiivisyys ei korostunut tutkimusta tehdessämme. Sensitiivisyys olisi noussut esiin enemmän, jos kyselytutkimuksen vastauksissa olisi ilmennyt eksakteja tietoja joistakin arkaluonteisista kohteista, esimerkiksi epäpätevistä lehtoreista. Työpajaan osallistuessaan lehtorit olivat vastaanottavaisia ja avoimia. HavaitSIMME pientä koulutuksen puolustamista lehtoreiden puolelta, sillä kyseessä oli heidän opettamiensa kurssien kehittäminen.

9.2 Jatkotutkimukset

Tutkimusaiheemme on aina ajankohtainen. Työelämän kehittyessä tulee koulutuksen vastata työelämän osaamisvaatimukseen. Jatkuva teknologian kehittyminen ja taloushallintoalan integroituminen uusiin teknologioihin nostaa esille koulutuksen päivittämistarpeen sen hetken tasolle. Useasti koulutus laahaa työelämän normeja jäljessä, joka tarkoittaa, että koulutus on aina askeleen työelämää jäljessä. Säännöllisellä tutkimisella voisi koulutuksen ja työelämän välistä kuilua pienentää.

Vastaavanlaisen tutkimuksen voisi toteuttaa kaikissa ammattikorkeakouluissa, jotka tarjoavat taloushallinnon ja rahoituksen suuntautumisvaihtoehtoa. Tutkimuksen suorittaminen myös muille ammattikorkeakouluille voisi tuoda eri ammattikorkeakoulujen eroavaisuuksia esille. Erityisen mielenkiintoista olisi tietää, mitkä ovat muiden ammattikorkeakoulujen vahvat ja heikot puolet. Tutkimuksen voi myös toteuttaa yksinomaan jollekin tietylle kampukselle, esimerkiksi tutkimuksessa voitaisiin keskittyä Laurea-ammattikorkeakoulun Hyvinkään kampuksen taloushallinnon ja rahoituksen koulutusohjelmaan.

Koska monet alat ovat sähköistymisen takia murroksessa, voisi vastaavanlaisen tutkimuksen tehdä muillekin koulutusohjelmille tutkimustamme hieman soveltamalla. Esimerkiksi sairaanhoitajan työ ei ole enää pelkästään haavasidosten vaihtoa ja lääkkeiden antoa potilaille. Nykyään heidänkin on osattava käyttää erilaisia koneita ja tietojärjestelmiä, joita ei ole ollut muutamia vuosia sitten. Teknologia yleistyy vääjäämättä myös muillakin aloilla. Myös kaikki potilastiedot ovat sähköisessä muodossa. Tutkimusaiheitamme voisi muun muassa soveltaa myös selvittääkseen sairaanhoitajan koulutuksen vastaavuutta työelämän osaamisvaatimuksiin.

Lähteet

Painetut lähteet:

- Cohen, L., Manion, L. & Morrison, K. 2011. Research methods in education. 7. painos. Hampshire: Ashford Colour Press.
- Engeström, Y. 1994. Perustietoa opetuksesta. Helsinki: Valtiovarainministeriö painatuskeskus.
- Harisalo, R. 2011. Luovuuden teknologia - ideointimenetelmät organisaatioiden luovuuden vahvistajina. Tampereen yliopistopaino.
- Kananen, J. 2008. Kvantti. Jyväskylän yliopistopaino.
- Kananen, J. 2012. Kehittämistutkimus opinnäytetyönä. Jyväskylän yliopistopaino.
- Kinnunen, J., Laitinen, E., Laitinen, T., Leppiniemi, J. & Puttonen, V. 2007. Avain laskenta-toimeen ja rahoitukseen. Keuruu: Otavan kirjapaino.
- Kurki, M., Lahtinen, M. & Lindfors, H. 2011. Verkkolasku käyttöön! Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino.
- Lahti, S. & Salminen, T. 2014. Digitaalinen taloushallinto. Helsinki: Sanoma Pro.
- Lahti, S. & Salminen, T. 2008. Kohti digitaalista taloushallintoa - sähköiset talouden prosessit käytännössä. Juva: WSOY.
- Mäkinen, L. & Vuorio, B. 2002. Taloushallinnon nettivallankumous. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino.
- Ojasalo, K., Moilanen, T., Ritalahti, J. 2014. Kehittämistyön menetelmät - Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. 3., uudistettu painos. Helsinki: Sanoma Pro.
- Saari, S. & Varis, T. 2007. Ammatillinen kasvu - Professional growth. Hämeenlinna: Ammattikasvatuksen tutkimus- ja koulutuskeskus.
- Salakari, H. 2009. Toiminta ja oppiminen - koulutuksen kehittämisen tulevaisuuden suuntaviivoja ja menetelmiä. Helsinki: Hakapaino.
- Söder, K. & Karlsson, A. (toim.) 2016. Suomen koulutuspolitiikan tulevaisuus. Keuruu: Otavan kirjapaino.
- Tomperi, S. 2013. Käytännön kirjanpito. Porvoo: Edita Publishing.
- Tuulaniemi, J. 2011. Palvelumuotoilu. 2., tarkistettu painos. Liettua: Talentum Media.

Sähköiset lähteet:

Ammattikorkeakoulutus ja sen kehittäminen. Opetus- ja kulttuuriministeriö. Viitattu 15.10.2016.

<http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/ammattikorkeakoulutus/?lang=fi>

Controller. Ammattinetti. Viitattu 27.10.2016.

<http://www.ammattinetti.fi/ammait/detail/37d983510a65344601f75734e78ff874>

ERTO: Taloushallinnossa täystyöllisyys. 2013. STTK Uutishuone. Viitattu 30.10.2016.

<http://www.sttk.fi/2013/04/04/erto-taloushallinnossa-taystyollisyys-palkka-2-398-ekk/>

Haaga-Helia, Laurea ja Metropolia perustavat liittouman. 2016. Laurea. Viitattu 21.11.2016.

<https://www.laurea.fi/tiedotteet/Sivut/Haaga-Helia-Laurea-ja-Metropolia-perustavat-liittouman-.aspx>

Jokinen, K. 2015. Näiltä aloilta valmistuneet työllistyvät parhaiten. Viitattu. 30.10.2016.

http://www.iltalehti.fi/tyoelama/2015031719370150_tb.shtml

Kirjanpitäjä. Ammattinetti. Viitattu 27.10.2016.

http://www.ammattinetti.fi/ammait/detail/318_ammatti?link=true

Kyselylomakkeen laatiminen. 2010. KvantiMOTV. Viitattu 16.10.2016.

<http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kyselylomake/laatiminen.html>

Laurea 25 vuotta: katse ennakkoluulottomasti tulevaisuudessa. 2016. Laurea. Viitattu 21.11.2016.

<https://www.laurea.fi/tiedotteet/Sivut/Laurea-25-vuotta-katse-ennakkoluulottomasti-tulevaisuudessa.aspx>

Liiketalouden koulutus. Laurea. Viitattu 19.10.2016.

<https://www.laurea.fi/opiskelu-ja-hakeminen/amk-tutkinnot/liiketalous>

Lähtenmäki-Lindman, O. 2015. Taloushallinto tarvitsee uudenlaisia osajia. Viitattu 15.10.2016.

<http://www.talouselama.fi/tebatti/taloushallinto-tarvitsee-uudenlaisia-osajia-3475538>

Lähtenmäki-Lindman, O. 2016. Digitalisaatio haastaa taloushallintoalan. Viitattu 18.10.2016.

<http://www.accountor.fi/uutiset/2016/digitalisaatio-haastaa-taloushallintoalan>

Palkanlaskija. Ammattinetti. Viitattu 27.10.2016.

http://www.ammattinetti.fi/ammait/detail/319_ammatti

Puustinen, T. 2015. Kontrolleri on firman kyttä. Talouselämä. Viitattu 27.10.2016.

<http://www.talouselama.fi/tyoelama/kontrolleri-on-firman-kytta-3388363>

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. Tyypittely. Viitattu 12.11.2016.

http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_3_5.html

Soleops. Opinto-opas. Viitattu 21.11.2016.

https://soleops.laurea.fi/opsnet/disp/fi/ops_KoulOh-jOps/tab/tab/sea?ryhma_id=16572581&koulohj_id=10041270&stack=push

Taloushallinto. Ammattinetti. Viitattu 30.10.2016.

<http://www.ammattinetti.fi/ammattialat/detail/6d91ff7ac0315a8d0144dd9038a77bb1?link=true#Tyollisyys>

Tradenomi (AMK), liiketalous: Mihin valmistuneet ovat sijoittuneet? 2010. Viitattu 27.10.2016.

<http://www.toissa.fi/sijoittuminen-tyoelamaan/show/tradenomi-amk-liiketalous>

Lehtonen, T. Tradenomit ja merkonomit työelämässä. Ammattinetti. Viitattu 27.10.2016.
http://www.ammattinetti.fi/artikkelit/detail/27_artikkeli;jsessionid=0644A87054

Linna, J. 2016. Yhtiöstä opettaja? Systeemitoreettinen tulkinta ammattikorkeakoulujen yhtiöittämisestä. Viitattu 25.11.2016.
<https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/163012/YHTIOSTA.pdf?sequence=3>

Työelämään integroitunut korkeakoulu. Laurea. Viitattu 26.11.2016.
<https://www.laurea.fi/laurea/laurea-organisaationa/strategia/tyoelamaan-integroitunut-korkeakoulu>

Työllisyystilanne. Tradenomiliitto TRAL ry. Viitattu 27.10.2016.
<http://www.tral.fi/tietoa-tradenameista/tyollisyystilanne/>

Uramahdollisuudet. Taloushallintoalan tradenomit ry. Viitattu 27.10.2016.
<http://www.taloushallintoalantradenomit.fi/uramahdollisuudet>

Vahtolampi, K. 2012. Metodi 6-3-5. Viitattu 16.10.2016.
<http://www.karivahtolampi.com/metodi-6-3-5/>

Vehkakoski, K. 2008. Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. Viitattu 16.10.2016.
http://www.survo.fi/kirjat/Alkusanat%20ja%20johdanto_1.pdf

Wallin, A. 2007. Teoreettisia näkökulmia ammatilliseen kasvuun. Viitattu 22.11.2016.
http://www.available.com/tiedostot/20070424_TEOREETTISIA_N_K_KULMIA_AMMATILLISEEN_KASVUUN.pdf

Yhteyshaun hakukohteet. Laurea. Viitattu 18.11.2016.
<https://www.laurea.fi/opiskelu-ja-hakeminen/hakeminen/yhteishaussa-olevat-koulutukset>

Yrittäjät. 2014. Sähköinen taloushallinto. Viitattu 14.10.2016.
<https://www.yrittajat.fi/yrittajan-abc/taloushallinto-ja-maksut/taloushallinto/sahkoinen-taloushallinto-317818#>

Oikeudelliset lähteet:

Ammattikorkeakoululaki 14.11.2014/932

Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336

Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 18.12.2014/1129

Julkaisemattomat lähteet:

Aula, E., Hartikainen, T., Hentunen, M., Koistinen M., Koivusalo, K., Kortesalmi, M., Larjawaara, L., Lindeberg, A., Lipasti, E., Pilli-Sihvola, A. 2016. Taloushallinto ja rahoitus, täydentävät moduulit 2017. Tulostettu 22.11.2016.

Perhiö, O. 2016. Sähköposti 30.11.2016. Tulostettu 30.11.2016.

Kuviot

Kuvio 1 Tutkimusongelma ja tutkimuskysymykset	10
Kuvio 2 Laskentatoimen tehtävät ja lajit (Tomperi 2013, 10).	12
Kuvio 3 Taloushallinnon kokonaisuus (Lahti & Salminen 2014, 19)	14
Kuvio 4 Taloushallinnon työtehtävät ja -nimikkeet.	17
Kuvio 5 Sähköisen taloushallinnon kehitys Suomessa (Lahti & Salminen 2014, 27)	19
Kuvio 6 Engeströmin kärjistyksen huonosta ja hyvästä opetuksesta	22
Kuvio 7 Ammatillinen kasvu koulutusprosessissa (Saari (toim.) & Varis (toim.) 2007, 97)..	25
Kuvio 8 Taloushallinnon ja rahoituksen täydentävät kurssit Leppävaaran kampuksella	33
Kuvio 9 Kvantitatiivisen tutkimuksen vaiheet Kanasen mukaan	38
Kuvio 10 Kyselytutkimuksen sukupuolijakauma	40
Kuvio 11 Kokemukset sähköisistä järjestelmistä	41
Kuvio 12 Sähköisiin järjestelmiin valmistaminen.....	41
Kuvio 13 Tyytyväisyys koskien sähköisten järjestelmien opetusta	42
Kuvio 14 Brainwriting 6-3-5-tekniikan ensimmäinen kierros	49
Kuvio 15 Työpajan jälkeistä ideointia.....	50
Kuvio 16 Täytetyt brainwriting-lomakkeet	51
Kuvio 17 Kehitysideat	59

Taulukot

Taulukko 1 Brainwriting 6-3-5 -metodin esimerkkitaulukkopohja.....	47
--	----

Liitteet

Liite 1: Kyselylomakepohja	70
Liite 2: 6-3-5 brainwriting-lomake	73

Liite 1: Kyselylomakepohja

Taloushallinnon opetuksen kehittäminen työelämän sähköistyessä

23.11.2016 18.50

Taloushallinnon opetuksen kehittäminen työelämän sähköistyessä

Tervetuloa vastaamaan kyselyyn. Tarkoituksena on selvittää, missä koulutuksessa ollaan onnistuttu ja mitä voisi parantaa edelleen. Tarkastelemme tilannetta tradenomien siirtyessä koulunpenkiltä sähköistyneeseen työelämään.

Vastaaminen ei vie paljoa aikaa. Olkaa hyvät ja vastatkaa jokaiseen kysymykseen. Kysely sulkeutuu 1.11.2016.

Kiitos vastauksesta!

***Pakollinen**

1. **Ikä? ***

.....

2. **Sukupuoli? ***

Merkitse vain yksi soikio.

Nainen

Mies

Muu

3. **Valmistumisvuosi/arvioitu valmistumisvuosi? ***

.....

4. **Kun siirryit ammattikorkeakoulusta työelämään, mikä tuntui haasteellisimmalta? (esimerkiksi sähköiset järjestelmät, yrityksen toimintatavat, opetuksen teorian muuttaminen käytäntöön) ***

.....

.....

.....

.....

.....

5. **Kuinka haasteelliseksi koit työpaikkasi sähköiset järjestelmät? ***
Merkitse vain yksi soikio.

	1	2	3	4	
En yhtään	☐	☐	☐	☐	Todella haasteelliseksi

6. **Kuinka hyvin koulu valmisti Sinut sähköisiin järjestelmiin? ***
Merkitse vain yksi soikio.

	1	2	3	4	
Todella huonosti	☐	☐	☐	☐	Todella hyvin

7. **Kuinka tyytyväinen olet saamaasi opetukseen koskien sähköisiä järjestelmiä? ***
Merkitse vain yksi soikio.

	1	2	3	4	
Hyvin tyytymätön	☐	☐	☐	☐	Erittäin tyytyväinen

8. **Missä taloushallinnon opetuksessa on mielestäsi onnistuttu, kun mietit työelämään siirtymistäsi? ***

.....

.....

.....

.....

.....

9. **Entä missä olisi mielestäsi parantamisen varaa? ***

.....

.....

.....

.....

.....

10. Mitä taloushallinnon opetuksen tulisi mielestäsi lisätä, jotta opetusta voitaisiin kehittää edelleen sähköistyvän työelämän rinnalla? *

.....

.....

.....

.....

.....

Muistathan painaa LATAA lähettääksesi lomakkeen.

Palvelun tarjoaa
 Google Forms

Liite 2: 6-3-5 brainwriting-lomake

Nimet:	Idea 1	Idea 2	Idea 3